

รายงานวิจัย

คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2551

Thais' Quality of Life in Year 2008

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กันยายน 2551

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รายงานวิจัย

คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2551

Thais' Quality of Life in Year 2008

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กันยายน 2551

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 ถนนเสรีไทย คลองจั่น บางกะปิ
กรุงเทพมหานคร 10240
ประเทศไทย

โทร : 662-375-8972

โทรสาร: 662-374-2759

E-mail : rcadmin@nida.ac.th

© 2550 โดยสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สงวนสิทธิ์ : การคัดลอก การจัดเก็บไว้ในระบบที่จะเรียกกลับมาใช้ใหม่ หรือการส่งผ่านในรูปแบบใด หรือวิธีการใด ไม่ว่าทางไฟฟ้า เครื่องกล การถ่ายสำเนา การอัดเสียง หรือวิธีการอื่นใด ต้องขออนุญาตจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ยกเว้น การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการและนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการเผยแพร่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่การหาผลประโยชน์เชิงพาณิชย์

ข้อความและความคิดเห็น ในสิ่งพิมพ์ฉบับนี้ เป็นของผู้เขียน/คณะวิจัย มิใช่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือทรัพย์สินอันเป็นผลมาจากสิ่งใดในรายงานฉบับนี้

ชื่อสถานที่พิมพ์ (ถ้ามี).....

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี 2) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ 3) สร้างระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตชนบท โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่เป็นตัวอย่างใน 4 ภาค และปริมณฑล ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก อุดรธานี อุบลราชธานี หนองคาย นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สตูล และชุมพร ใช้จำนวนตัวอย่างในการศึกษาทั้งสิ้น 4,500 คน

ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.97 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด รายได้บุคคลเฉลี่ย 7,073 บาท/ปี รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 13,551 บาท/ปี รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 9,440 บาท/ปี ตัวอย่างส่วนใหญ่มีทั้งเงินออมและหนี้สิน

คุณภาพชีวิตของคนไทยที่ได้จากการประเมินจากมาตรวัด มีดังนี้ **คุณภาพชีวิต** ด้านการทำงานตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ 8.07 จาก 10) **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 9.01 จาก 10) **คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม** อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก (คะแนน 8.18 จาก 10) **คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด** อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยในรอบปีที่ผ่านมาตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเจ็บป่วยเล็กน้อย แต่ส่วนใหญ่ยังไม่เคยเจ็บป่วยจนต้องเข้ารักษาตัวในสถานพยาบาล และไม่มีโรคประจำตัว สำหรับภาวะความเครียดนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีอาการผิดปกติที่แสดงถึงความเครียด **คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน** ตัวอย่างเกินกว่าครึ่ง ร้อยละ 55.7 เห็นว่าเหมือนเดิม ร้อยละ 29.0 เห็นว่าดีขึ้น มีเพียงร้อยละ 15.3 ที่เห็นว่าเลวลง จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า โดยสรุปคุณภาพชีวิตของคนไทยในแต่ละภาค ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากและใกล้เคียงกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตโครงการวิจัย	4
1.4 นิยามปฏิบัติการ	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 แผนการดำเนินงาน	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ	7
2.2 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย	9
2.3 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	15
2.4 คุณภาพชีวิตในบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	18
2.5 กรอบแนวคิด	21
2.6 ผลการศึกษาในระยะปีที่ 1 ของปีการศึกษา (ปีงบประมาณ 2550)	23
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 วิธีการศึกษา	26
3.2 ประชากรและตัวอย่าง	26
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27

	หน้า
3.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม	29
3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล	30
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ลักษณะทั่วไป วิถีชีวิต และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตัวอย่าง	
4.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง	31
4.1.1 ลักษณะด้านประชากรและสังคม	31
4.1.2 การทำงานและรายได้ของตัวอย่าง	33
4.2 วิธีการดำเนินชีวิตของตัวอย่าง	38
4.2.1 การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและยานพาหนะ	38
4.2.2 การเป็นเจ้าของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	40
4.2.3 การพักผ่อนหย่อนใจ	42
4.2.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	50
4.2.5 ความต้องการและโอกาสในการศึกษาต่อ	55
4.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	56
บทที่ 5 คุณภาพชีวิตของคนไทยและการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในภาคต่างๆ และช่วงเวลาที่ผ่านมา	
5.1 คุณภาพชีวิตของคนไทย	60
5.1.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	60
5.1.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	68
5.1.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด	75
5.1.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	77
5.1.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	84
5.2 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านต่าง ๆ ระหว่างปี 2550 – 2551 และการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบัน กับชีวิตในระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา	95
5.2.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	95

		หน้า
	5.2.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	95
	5.2.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด	95
	5.2.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	96
	5.2.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	96
	5.2.6 ชีวิตปัจจุบันเปรียบเทียบกับเมื่อห้าปีที่ผ่านมา	96
บทที่ 6	ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิต http://qol.nida.ac.th	
	- โครงสร้างระบบ	113
	- เว็บไซต์โครงการวิจัยดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย – Prototype	115
บทที่ 7	สรุปและข้อเสนอแนะ	
	7.1 สรุปผลการศึกษา	128
	7.2 ข้อเสนอแนะ	130
บรรณานุกรม		
ภาคผนวก		
	ก – แบบสัมภาษณ์	
	ข – รายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง	

สารบัญญัตราสาร

	หน้า	
ตารางที่ 4.1	ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากรและสังคมและตามภาคและรวมทั้งประเทศ	32
ตารางที่ 4.2	ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการมีงานทำ และระยะเวลาที่ทำงาน จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	34
ตารางที่ 4.3	ร้อยละของรายได้ต่อเดือนของบุคคล คร่าวเรือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	35
ตารางที่ 4.4	ร้อยละของการมีเงินออมและการมีหนี้สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	37
ตารางที่ 4.5	ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและตามภาคและรวมทั้งประเทศ	39
ตารางที่ 4.6	ร้อยละของตัวอย่างที่มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (อย่างน้อยอย่างละ 1 หน่วย) จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	41
ตารางที่ 4.7	ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามเวลาพักผ่อนหย่อนใจ (ไม่รวมเวลานอน) และตามภาคและรวมทั้งประเทศ	43
ตารางที่ 4.8	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนความถี่กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	43
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนของกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	47
ตารางที่ 4.10	ร้อยละของการไปทัศนจร / ทัศนศึกษาของตัวอย่างในรอบปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	48
ตารางที่ 4.11	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	50

	หน้า	
ตารางที่ 4.12	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	51
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	52
ตารางที่ 4.14	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความน่าเชื่อถือได้ของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	53
ตารางที่ 4.15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือได้ของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	55
ตารางที่ 4.16	ร้อยละของความต้องการและโอกาสเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	55
ตารางที่ 4.17	ร้อยละของการติดตามข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	57
ตารางที่ 4.18	ร้อยละของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	58
ตารางที่ 4.19	ร้อยละของความคิดเห็นทางการเมืองด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ	59
ตารางที่ 5.1	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	61
ตารางที่ 5.2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	64
ตารางที่ 5.3	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงาน of ตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	65
ตารางที่ 5.4	ร้อยละของการทำงานบ้านของแม่บ้าน (แม่บ้านที่อยู่บ้านโดยมิได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ) จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	66

	หน้า
ตารางที่ 5.5	ร้อยละความรู้สึทึกของแม่บ้านต่อการเป็นแม่บ้าน จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ 66
ตารางที่ 5.6	ร้อยละของการมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านของแม่บ้านจำแนกตาม ภาคและรวมทั้งประเทศ 67
ตารางที่ 5.7	ร้อยละของแม่บ้านที่ต้องการไปทำอาชีพอื่น จำแนกตามภาคและ รวมทั้งประเทศ 67
ตารางที่ 5.8	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ต่อครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 69
ตารางที่ 5.9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อ ครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 71
ตารางที่ 5.10	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึง พอใจกับชีวิตครอบครัวของตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้ง ประเทศ 72
ตารางที่ 5.11	ร้อยละของบุคคลที่ตัวอย่างเมื่อเดือนร้อนพืงได้มากที่สุดเป็น อันดับ 1 อันดับ 2 และอันดับ 3 จำแนกตามภาคและรวมทั้ง ประเทศ 73
ตารางที่ 5.12	ร้อยละของจำนวนคนในบ้านและการการเลี้ยงดูสมาชิกใน ครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 74
ตารางที่ 5.13	ร้อยละของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 75
ตารางที่ 5.14	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนของ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของ ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 78
ตารางที่ 5.15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มี ผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตาม ภาคและรวมทั้งประเทศ 81
ตารางที่ 5.16	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจใน สิ่งแวดล้อมของตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 82
ตารางที่ 5.17	ร้อยละของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของ 83

	หน้า
	ตัวอย่างมากที่สุดเป็นอันดับ 1 อันดับ 2 และอันดับ 3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.18	85
	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
5ตารางที่ 5.19	87
	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.20	88
	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.21	89
	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.22	90
	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.23	92
	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.24	93
	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจในสาธารณูปโภค และสภาพสังคมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.25	94
	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจในสาธารณูปโภคและสภาพสังคมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.26	97
	ร้อยละของความคิดเห็นของตัวอย่างในการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ
ตารางที่ 5.27	98
	เปรียบเทียบร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ

	หน้า
ความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	
ตารางที่ 5.28 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ ความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	99
ตาราง 5.29 เปรียบเทียบ ร้อยละ ของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ของตัวอย่าง ปี 2550 กับปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้ง ประเทศ	100
ตาราง 5.30 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความ พึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนก ตามภาคและรวมทั้งประเทศ	103
ตาราง 5.31 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของ ตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	104
ตาราง 5.32 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง ปี 2550 กับปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	107
ตาราง 5.33 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและ รวมทั้งประเทศ	109

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการศึกษา	22

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในด้านของยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทยให้ครอบคลุมใน 3 เรื่องหลักคือ

1. การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ ให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. การเสริมสร้างสุขภาพของคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ เน้นการพัฒนาาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

3. การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข มุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึง สร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่าอยู่ บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง และความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อลดความขัดแย้ง

แผนดังกล่าวได้มีการประเมินสถานะการพัฒนาคนและสังคมไทย และพบว่าคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ผลของการพัฒนาได้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญหลายประการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ต้องเร่งแก้ไขและเสริมสร้างให้เข้มแข็ง อาทิเช่น ในประเด็นของการพัฒนาด้าน

การศึกษาที่มีการขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น แต่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร ถึงแม้ร้อยละ 22.0 ของหมู่บ้านทั่วประเทศจะมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาชนมีมากขึ้น คนไทยมีคอมพิวเตอร์ใช้ 57 เครื่องต่อประชากรพันคน แต่ก็ยังต่ำกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีอัตรา 763 เครื่องต่อประชากรพันคน หรือการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งประเทศไทยมีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต 116.7 คนต่อประชากรพันคน แต่ยังคงต่ำกว่าถึง 6 เท่าเมื่อเทียบกับประเทศไอซ์แลนด์ ซึ่งมีอัตราการเข้าถึงเครือข่ายสูงที่สุดในโลก หรือในกรณีของการจัดบริการสุขภาพซึ่งคนไทยร้อยละ 96.3 มีหลักประกันสุขภาพ โครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพระดับชุมชนครอบคลุมทุกพื้นที่ การเจ็บป่วยโดยรวมลดลง แต่การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคนไทยยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพทั้งการบริโภคและการใช้ชีวิต ทำให้การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้เพิ่มขึ้น ทั้งการป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจ และมะเร็ง มีอัตราเพิ่มร้อยละ 18.4, 14.2, 13.4 และ 4.0 ตามลำดับ รวมทั้งปัญหาภาวะโภชนาการเกิน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับระดับไขมันที่อยู่มาก่อนวัยอันควร นอกจากนี้ โรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ เช่น โรคซาร์ส ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น ยังเป็นปัญหาสุขภาพที่ต้องให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง

ปัญหาหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในประเทศไทย คือ การขาดฐานข้อมูลและการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาคุณภาพชีวิตในอดีตที่ผ่านมา มักเป็นการเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มเฉพาะด้าน ซึ่งทำให้ขาดการเชื่อมโยงและไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวมได้ สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญและทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทยมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – ปัจจุบัน โดยมีตัวอย่างผลงานวิจัย อาทิเช่น การดำเนินการโครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองของไทย” ซึ่ง ประกอบด้วย โครงการย่อย 5 โครงการ คือ

- 1) โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร” ดำเนินการในปี พ.ศ. 2536
- 2) โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ดำเนินการในปี พ.ศ. 2537
- 3) โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ” ดำเนินการในปี พ.ศ. 2538

4) โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้” ดำเนินการในปี พ.ศ. 2539

5) โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคกลาง” ดำเนินการในปี พ.ศ. 2541

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2544 สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ยังได้ ดำเนินการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจถดถอย” โดยมี วัตถุประสงค์ที่จะสำรวจคุณภาพชีวิตของคนในเขตกรุงเทพมหานครอีกครั้งหนึ่ง ในช่วงที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2543

โครงการวิจัยของสำนักวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมานั้น เป็นการสำรวจคุณภาพชีวิต เฉพาะของคนในเขตเมือง ยังไม่เคยมีการวิจัยที่เป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขต ชนบท ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2546 สำนักวิจัย สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนไทย : ผลจากการ ดำเนินการของรัฐบาลใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” เพื่อ ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท หลังจากมีการใช้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีบทบัญญัติกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการดูแลคุณภาพชีวิต และความเป็อยู่ของประชาชน

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาฯ ตามที่กล่าวมาแล้วและจากการ ที่สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้มีการดำเนินโครงการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ของคนไทยติดต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน สำนักวิจัยจึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิตของคนไทยอีกครั้ง โดยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตชนบท เพื่อ เปรียบเทียบและสร้างฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทยในแต่ละปี โดยมีระบบจัดเก็บข้อมูลใน ลักษณะของห้องข้อมูล (Data Archive) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเชื่อมโยงข้อมูลการสร้าองค์ ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ประโยชน์ในการดูแล และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนไทย มีวัตถุประสงค์หลัก ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา
3. เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย

1.3 ขอบเขตโครงการวิจัย

การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประกอบด้วย การศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคคลโดยใช้ตัวชี้วัดทางอัตวิสัย (Subjective Indicators) และใช้ตัวชี้วัดทางวัตถุวิสัย (Objective Indicators) จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประชากรที่ศึกษาคือประชาชนสัญชาติไทยทั่วประเทศ ที่อาศัยอยู่ ณ จังหวัดที่เป็นตัวอย่าง การสำรวจจะดำเนินการทุกปี เป็นเวลา 3 ปีต่อเนื่องกัน คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2552

การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตจากมาตรวัดคุณภาพชีวิตของกรุงเทพมหานคร และภาคต่างๆ ที่สำนักวิจัยพัฒนาไว้ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2547 ประกอบด้วยมิติต่างๆ เช่น มิติด้านการทำงาน ครอบครัว สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นอกจากการวิจัยเชิงสำรวจ โครงการนี้จะได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลและระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตคนไทยเป็นแฟ้มข้อมูล (Data Files) ในห้องข้อมูล (Data Archives)

1.4 นิยามปฏิบัติการ

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจในงาน/อาชีพในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง ความก้าวหน้าของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนความพึงพอใจในรายได้ สภาพแวดล้อมในการทำงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับความผูกพันการช่วยเหลือและความรับผิดชอบต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ทั้งในด้านจิตใจและวัตถุ

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง อาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่แสดงออกมา อันจะบ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกาย และระดับความเครียดของจิตใจ

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกทางกายที่ได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณใกล้บ้าน

คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับการให้บริการที่ดีของภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และราคาค่าสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ประโยชน์ต่อส่วนรวม

- 1) เป็นการเพิ่มองค์ความรู้ทางด้านสังคมวิทยาในเรื่องคุณภาพชีวิต และตัวแปรที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย
- 2) ผลการศึกษาจะได้มาตรวจวัดคุณภาพชีวิตคนไทยที่ได้มาตรฐานเพื่อใช้ในการหาดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทยต่อไป
- 3) ได้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลและฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตในห้องข้อมูล (Data Archives) ที่ผู้ใช้สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อไปได้
- 4) ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินผลความสำเร็จในความพึงพอใจของสังคมต่อการดูแลเอาใจใส่ของรัฐ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยด้วย

1.5.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ

- 1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย
- 2) กรมการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ “งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท” สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ได้ด้วย
- 3) กระทรวงที่มีหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชีวิต สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการดำเนินงานได้

4) หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

5) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาได้

6. แผนการดำเนินงาน

ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550 - กันยายน 2553 รวม 36 เดือน โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ๆ ละ 12 เดือน โดยมีแผนการดำเนินงานในแต่ละระยะไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนี้

กิจกรรม	ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2549-2550											
	ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2550-2551				ระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2551-2552							
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ทบทวนวรรณกรรมและปรับปรุงเครื่องชี้วัด สร้างแบบสัมภาษณ์	■	■										
2. ทดสอบแบบสัมภาษณ์ แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์		■	■									
3. การพัฒนาโปรแกรมบันทึกข้อมูล*			■	X	X							
4. กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง			■									
5. จัดทำแบบสัมภาษณ์และอบรมพนักงานสัมภาษณ์				■								
6. ออกภาคสนามเก็บข้อมูล					■	■	■					
7. บันทึกข้อมูลโดยโปรแกรมบันทึกข้อมูล					■	■	■					
8. วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์							■	■				
9. จัดทำฐานข้อมูล**								■	■	■		
10. สัมมนาระดมความคิดเห็นในการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิต เขียนรายงานฉบับร่าง และฉบับสมบูรณ์										■	■	■

หมายเหตุ: * ในปีที่ 2 และปีที่ 3 จะเป็นการปรับปรุงโปรแกรมบันทึกข้อมูล

** ในปีที่ 2 และปีที่ 3 จะเป็นการปรับปรุงฐานข้อมูล

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โครงการวิจัยนี้ จะประกอบด้วยงานวิจัยในด้านการพัฒนา มาตรฐานวัดคุณภาพชีวิตทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ได้แก่

- การพัฒนามาตรฐานวัดคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ
- การพัฒนามาตรฐานวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย
- การพัฒนามาตรวัดของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จาก

โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร และคนในเขตเมืองของภาคต่าง ๆ อีก 4 ภาค คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง รวมทั้งงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของ คนกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจถดถอย

2.1 การพัฒนามาตรฐานวัดคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ

ในระยะแรกของการประเมินคุณภาพชีวิตในงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต จะใช้ มาตรฐานในเชิงปริมาณ (Objective Indicators) เช่น อัตราการเพิ่มของประชากร สุขภาพ ที่อยู่อาศัย และอัตราการเกิดคดีอาชญากรรม เป็นต้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1933 มีรายงาน เรียกว่า “Recent Social Trends in the U.S.” ซึ่งเป็นรายงานมาตรวัดทางสังคมชิ้นแรกที่จัดทำโดย คณะกรรมการด้านแนวโน้มของสังคม ของประธานาธิบดีฮูเวอร์ ในรายงานของ Rossi และ Gilmartin (1980) พบว่าระหว่างปี พ.ศ.2516-2520 มีอย่างน้อย 21 ประเทศ ที่มีการจัดทำรายงาน ประจำปี เกี่ยวกับมาตรวัดทางสังคม อย่างไรก็ตามแม้ว่าการวัดคุณภาพชีวิตในเชิงปริมาณจะทำได้ ง่าย แต่ก็ยังเป็นเพียงการกำหนดค่าให้ประสบการณ์ชีวิตตัวแบบเท่านั้น (Andrews และ Withney, 1976)

การใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิต “เชิงคุณภาพ” ได้เริ่มขึ้นเมื่อปี 1960 โดยมีงานศึกษา หลายชิ้น เช่น การศึกษาวิจัยปัญหาสุขภาพจิตกับสถานะสุขภาพอนามัยของ Gurin, Veroff และ Feld (1960) การวิจัยสุขภาพจิตกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องของ Bradburn and Caplovitz (1960) และ มาตรวัดทางสังคมสำหรับประเมินคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากทัศนของคนอเมริกันต่อคุณภาพชีวิต โดย Andrews and Withney (1976)

จากผลงานวิจัยที่ศึกษา คุณภาพชีวิตที่ผ่านมาถ้าใช้ประเภทของมาตรวัด โดยมีตัวชี้วัด (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ) และระดับของกลุ่มเป้าหมาย (บุคคล/ชุมชน) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ก็อาจจำแนกผลงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทของตัวชี้วัดที่ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ระดับกลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
บุคคล	กลุ่มที่ 1: รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพการจ้างงาน	กลุ่มที่ 2: ทัศนนะเกี่ยวกับความสุข คุณภาพชีวิต
ชุมชน	กลุ่มที่ 3: รายได้ประชาชาติ อัตรา การเกิดอาชญากรรม อัตรา การตาย	กลุ่มที่ 4: ความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจต่อ ชุมชน

จากตารางที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตเชิงปริมาณในระดับบุคคล ตัวอย่างการศึกษาในแนวนี้นี้ได้แก่ งานวิจัยของ Wilson (1967) เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตที่ใช้ตัวชี้วัดเป็นนามธรรมหรือในเชิงคุณภาพในระดับบุคคล ตัวอย่างงานวิจัยในกลุ่มนี้ได้แก่ งานวิจัยของ Andrews and Withney (1976) และ Zandra (1983) เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน (เมือง รัฐ ประเทศ) ตัวอย่างงานวิจัยคุณภาพชีวิตแนวนี้นี้ เช่น งานวิจัยของ Smith (1973) และ Liu (1974, 1975a, 1976b, 1976) เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน ตัวชี้วัดในการศึกษาของงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราความพึงพอใจที่แต่ละบุคคลมีต่อชีวิตของแต่ละชุมชนนั่นเอง ตัวอย่างงานวิจัยคุณภาพชีวิตแนวนี้นี้ เช่น งานวิจัยของ Sirgy, Joseph, Rahtz, Cicic, and Underwood (2000). เป็นต้น

UNESCO (1980: 312) ได้แบ่งมาตรวัดคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่มาตรวัดด้านวัตถุวิสัย (Objectively) และมาตรวัดด้านจิตวิสัย (Subjectively) มาตรวัดด้านวัตถุวิสัย ได้แก่ ปัจจัยประชากร (อายุ เพศ โรคประจำตัว) ปัจจัยด้านสังคม (ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ

ปัจจุบัน อาชีพสุดท้ายก่อนเกษียณ ลักษณะการอยู่อาศัย การเงิน สมาชิกชมรม) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (รายได้ต่อเดือน การมีเงินออม สถานะทางสังคม เช่น การมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน) ส่วนมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านจิตวิสัย จะเป็นเรื่องของการรับรู้ ความรู้สึก ความพึงพอใจของ ผู้สูงอายุ ต่อองค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิต ได้แก่ ความรับรู้และพอใจในสุขภาพของตนเอง ความพอใจในสภาพแวดล้อม ทั้งบุคคลและสถานที่ เศรษฐกิจ การพึ่งพาตนเอง การรับรู้ที่จะ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

นอกจากนี้การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตอาจแบ่งออกเป็นลักษณะอื่น ๆ ได้อีก เช่น แบ่งเป็น วิธีชีวิตทั่วไป (General Life) กับวิธีชีวิตในแง่มุมเฉพาะ (Specific Domains of Life) เช่น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตสมรส ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Glenn (1985) และ Haring-Hidore (1985) การศึกษาวิจัยความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในชีวิต เช่นงานของ Rice, Near และ Hunt (1980) และงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัย เช่น งานวิจัยของ Zantra and Hempel (1984) ส่วนตัวอย่างการศึกษาคุณภาพชีวิตของวิธีชีวิตทั่วไป ได้แก่ การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนอเมริกัน โดย Andrews and Withney (1976) เป็นต้น

การวิจัยเกี่ยวกับมาตรวัดคุณภาพชีวิตนับตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน นักวิจัยได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับมาตรวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวกับสุขภาพของผู้ป่วยด้วยโรคชนิดต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้ป่วยโรคความจำเสื่อม โดย O Smith, Lamping, Banerjee, Harwood, et al (2005) เป็นต้น

2.2 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย

การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทยได้มีหน่วยงานราชการ และหน่วยงานวิจัยหลายแห่งได้พยายามพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (สศช) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของ กรมการพัฒนาชุมชน ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) และ Human Achievement Index (HAI) ของ UNDP และสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นต้น

ในกรณีของ ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2525 โดยสภาพพัฒนาฯ ได้กำหนดรูปแบบของลักษณะของสังคมไทยและคนไทยที่พึงประสงค์ ในอนาคต โดยกำหนดเป็นเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)ของคนไทย ได้ข้อสรุปว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย จะต้องผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ทุกตัวชี้วัด

ในปี พ.ศ. 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2528 ให้ดำเนินการ โครงการปีรณรังค์คุณภาพชีวิต และ ประกาศใช้เป็นปีรณรังค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปราช.) (ระหว่าง 20 สิงหาคม พ.ศ.2528 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530) โดยใช้เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน 8 หมวด 32 เครื่องชี้วัดเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยว่าอย่างน้อยคนไทยควรมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้าง และควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหน ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ

ในปี พ.ศ. 2531 กชช. มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มอบโครงการปีรณรังค์ให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงาน รับผิดชอบดำเนินงานต่อ ภายใต้ชื่องานว่า "งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท" (พชช.)"

ปี พ.ศ. 2533 มีการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ทุกครัวเรือนทั่วประเทศทุกปีและกรมการพัฒนาชุมชนทำการประมวลผลวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของคนไทยในภาพรวมทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2535 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 9 หมวด 37 ตัวชี้วัดเพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 -2539)

ปี พ.ศ. 2540 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 8 หมวด 39 ตัวชี้วัดเพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 -2544)

ปี พ.ศ. 2545 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 6 หมวด 37 ตัวชี้วัด เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ดังนี้

หมวดที่ 1 สุขภาพดี

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย

หมวดที่ 3 ฝึกฝนการศึกษา

หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า

หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา

ในส่วนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ได้มอบทุนวิจัยและจัดพิมพ์รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นการศึกษาในระยะที่ 1 (อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ (บรรณาธิการ), 2541) สำหรับระยะ

ที่ 2 ได้ศึกษาวิจัยและพิมพ์รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคม ปี พ.ศ. 2546 (อมรา พงศาพิชญ์ และคณะ, 2546)

ในส่วนของ Human Achievement Index (HAI) ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ในปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมานี้ ได้เปิดผลรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดและข้อมูลสถิติเพื่อสะท้อนความก้าวหน้า ความไม่เท่าเทียม และความท้าทายในการพัฒนาคนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เข้าใจบริบทการพัฒนาของไทย ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ได้ระบุว่า ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับกลางที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านการพัฒนาคนตลอดเวลา 20 ปีที่ผ่านมา และน่าจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนแห่งสหประชาชาติตามแนวทางของสหประชาชาติได้ก่อนปี 2558 ดังจะเห็นได้จากความก้าวหน้าในหลายประการ อาทิ ความยากจนที่ลดลงจาก 38% ในปี 2533 เป็น 11% ในปี 2547 เด็กๆ ได้รับการศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น และจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดเชื้อ HIV ลดลง หญิงและชายเสมอภาคกันมากขึ้น

แต่การพัฒนาของไทยก็ยังมีช่องว่างที่น่าห่วงใย เพราะความก้าวหน้าดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นกับคนทุกกลุ่ม ดังจะเห็นได้จากกรณีที่เมืองใหญ่ยังคงเจริญเติบโตเร็วกว่าชนบท และความยากจนยังกระจุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และจังหวัดชายแดนภาคใต้ เงินออมในภาคครัวเรือนลดลง ขณะที่หนี้สินเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา และแรงงานที่ขาดทักษะ การเข้าถึงบริการสุขภาพที่ยังไม่ทั่วถึง ปัญหามลพิษและภัยธรรมชาติ และปัญหาโรคเอดส์ที่เริ่มก่อตัวขึ้นอีกครั้งในภาคใต้และแหล่งอุตสาหกรรมบางพื้นที่

รายงานดังกล่าวยังได้รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติของไทยในปี 2547 ซึ่งมี 11 เรื่อง ได้แก่

1. การลดสัดส่วนประชากรยากจนลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี 2533-2558 ซึ่งบรรลุเป้าหมายแล้ว
2. ลดสัดส่วนประชากรที่หิวโหยลงครึ่งหนึ่งในช่วง 2533-2558 ซึ่งบรรลุผลแล้ว
3. ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาภายใน ปี 2558 ซึ่งใกล้บรรลุผลแล้ว
4. ขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาภายในปี 2548 และในทุกุระดับการศึกษาภายในปี 2548 ซึ่งบรรลุผลแล้ว
5. ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีลง 2 ใน 3 ในช่วงปี 2533-2558 ซึ่งเป้าหมายนี้ไม่สามารถใช้กับไทยได้
6. ลดอัตราการตายของมารดาลง 3 ใน 4 ในช่วงปี 2533-2558 ซึ่งเป้าหมายนี้ไม่

สามารถใช้กับไทยได้

7. ชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ภายในปี 2558 ว่าอาจเริ่มเป็นปัญหาอีก ซึ่งบรรลุผลแล้ว แต่มีสัญญาณก่อตัวรอบใหม่
8. ป้องกันและลดการเกิดโรคมมาเลีย วัณโรค และโรคสำคัญอื่นๆ ภายในปี 2558 ซึ่งบรรลุผลแล้วสำหรับมาลาเรีย และมีโอกาสบรรลุผลในส่วนของวัณโรค
9. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีโอกาสบรรลุเป้าหมาย
10. ลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสวมถุงสุขลักษณะลงครึ่งหนึ่งในปี 2533-2558 ซึ่งบรรลุผลแล้ว และ
11. ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัดภายในปี 2563 ซึ่งมีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย

UNDP ได้ประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาโดยใช้ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index-HAI) ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ด้าน 40 ตัวชี้วัด ซึ่งได้แก่

(1) ด้านสุขภาพ นั้น ประชากรส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานมากขึ้น หลังจากรัฐบาลได้ริเริ่มหลักประกันสุขภาพภายใต้โครงการ "30 บาทรักษาทุกโรค" แต่ก็ยังติดปัญหา 3 ประการ คือ 1. ประชากรบางกลุ่มกลายเป็นกลุ่มด้อยโอกาส เพราะความยากจนหรือปัญหาพิเศษ เช่น สูงอายุ หรือพิการ 2. คนไทยถูกคุกคามจากปัญหาสุขภาพทั้งเก่าและใหม่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและโลกาภิวัตน์ อาทิ โรค ไข้หวัดนก โรคอ้วน การดื่มแอลกอฮอล์ โรคเอดส์ และ 3. สังคมไทยยังขาดความเสมอภาคด้านบริการสุขภาพ บุคลากรสาธารณสุขยังกระจุกตัวในกรุงเทพฯ และเขตเมือง ทำให้บุคลากรในพื้นที่ห่างไกลต้องรับภาระหนัก

(2) ด้านการศึกษา การขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีมีผลให้เด็กไทยได้เข้าเรียนมากขึ้นและนานขึ้น ในปี 2548 คนไทยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย 8.5 ปี เพิ่มขึ้นจาก 7.6 ปีในปี 2545 แต่ยังมีคำถามเกี่ยวกับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา คุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาของแรงงานไทย และความไม่สอดคล้องกันระหว่างการศึกษากับตลาดแรงงาน

(3) ด้านชีวิตการงาน อัตราการว่างงานในปี 2548 ลดลงเหลือ 1.3% โดยอัตราการว่างงานในกรุงเทพฯ และภาคกลางสูงกว่าพื้นที่อื่นเล็กน้อย ส่วนโครงการประกันสังคมได้ขยายขอบเขตมากขึ้น ทำให้แรงงานในระบบ 8.5 ล้านคนได้รับสิทธิประกันสังคม แต่แรงงานนอกระบบจำนวนมากราว 22-23 ล้านคนยังไม่ได้รับการคุ้มครองด้านประกันสังคม ขณะที่ความท้าทายที่สำคัญคือ เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งสมุทรปราการและสมุทรสาครมีสถิติบาดเจ็บสูงสุด แต่กลุ่มที่น่าเป็นห่วง คือ แรงงานนอกระบบที่ขาดความรู้และการคุ้มครองทางกฎหมาย

(4) ด้านรายได้ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจทำให้คนไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 14,963 บาท ต่อครัวเรือนต่อเดือนในปี 2547 แต่ยังมีคนจนอีกจำนวนไม่น้อย นอกจากนี้คนไทยยังก่อนนี้สินเพิ่มขึ้นมาก และการกระจายรายได้ยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างสูง

(5) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม โดย 3 ใน 4 ของครัวเรือนเป็นเจ้าของบ้าน บนที่ดินของตนเอง ร้อยละ 99 ของครัวเรือน มีส่วนที่ถูก สุขอนามัย น้ำดื่มสะอาด และมีไฟฟ้าใช้ แต่ยังมีปัญหาจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มลพิษ และภัยธรรมชาติที่เพิ่มความถี่และความรุนแรงมากขึ้น

(6) ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ปัญหาผู้สูงอายุอาจเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น โดยเกิดจากการย้ายถิ่นเพื่อหางานทำเพิ่มขึ้น รวมทั้งสังคมยังมีความเสี่ยงเรื่องปัญหา ยาเสพติดและอาชญากรรม

(7) ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ในภาพรวมพื้นที่ต่างๆ มีโครงสร้างคมนาคมที่ดี มีเครือข่ายถนนที่ครอบคลุม ด้านการสื่อสารมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ก็นำมาซึ่งความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น

(8) ด้านการมีส่วนร่วม คนไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวางมากขึ้น ทั้งในเรื่องสิทธิเลือกตั้ง และความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหลายรูปแบบ

ความจริง ประเทศไทยเริ่มมีรายงานตัวชี้วัดทางสังคม (Social Indicators) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้จัดทำ ลักษณะรายงานมีลักษณะเป็นข้อมูลรายปี นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งโครงการพัฒนาสังคมขึ้นในปี พ.ศ. 2523 เพื่อวิเคราะห์หาตัวแบบของการพัฒนาสังคมระยะยาว ซึ่งผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวสามารถกำหนดขึ้นเป็น “ความจำเป็นพื้นฐาน” (Basic Minimum Need หรือ BMN หรือ จปฐ.) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยในเชิงปริมาณและเริ่มมีการรณรงค์ให้มีการพัฒนาตามความจำเป็นพื้นฐานอย่างจริงจัง จะเห็นได้จากการพัฒนาให้มีโครงการปรีดณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (พ.ศ.2528-2530) อย่างไรก็ตามจุดเน้นในการพัฒนา จปฐ. ขึ้นมาก็เพื่อเป็นตัวชี้วัดคุณภาพคนไทย มิได้มีจุดเน้นที่การระดมองค์ความรู้ แต่เน้นที่ความสำเร็จของการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นสิ่งสำคัญ

ในปี พ.ศ. 2543 หรือ ค.ศ. 2000 องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้เป็น “ปีสุขภาพดีถ้วนหน้า” (Health for All = HFA) คือ การที่ทุกคนเกิดมามีชีวิตยืนยาวและมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ ไม่เจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ไม่จำเป็น และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างมีคุณภาพ และตายอย่างมีศักดิ์ศรี มาตรฐานคุณภาพชีวิตจึงประกอบด้วย (1) การไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ (2) ความสามารถในการเข้าถึงและ

ใช้สถานบริการได้อย่างเหมาะสมและทัดเทียมกัน (3) การมีชีวิตยืนยาว มีคุณค่าและสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคม (4) การตายอย่างมีศักดิ์ศรี

ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย Orose Leelakulthanit (1989) ได้เริ่มทำการวิจัยโดยได้ปรับปรุงแนวคิดเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ ของชีวิตซึ่งเสนอโดย Day (1987) โดยเน้นการศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการตลาดกับความพึงพอใจของบุคคลเหล่านั้น ต่อมา สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมักรการ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้นในแต่ละมิติ โดยได้จำแนกคุณภาพชีวิตออกเป็น 13 ด้าน คือ 1) ครอบครัว 2) การงาน 3) สังคม 4) การพักผ่อน 5) สุขภาพ 6) สาธารณสุข 7) สินค้าบริการ 8) ความเชื่อศาสนา 9) ทรัพย์สิน 10) ตนเอง 11) ท้องถิ่น 12) รัฐบาล และ 13) ประเทศ

แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย มีอยู่ 4 แนวคิด (อนุชาติ พวงสำลี และอรรถัย อาจอ่ำ (บรรณาธิการ), 2541) ได้แก่

1. แนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิต (Quality of Life) เป็นความพยายามนิยามความหมายของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ทั้งในแง่วัตถุวิสัย (Objective) และในแง่อัตตวิสัย (Subjective) เช่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดี เพศ และกิจวัตรประจำวัน เป็นต้น

2. แนวคิดเรื่องการพัฒนาสังคม (Social Development) เป็นแนวคิดที่เกิดจากที่ประชุมสุดยอดเพื่อการพัฒนาสังคม (The World Summit for Social Development) เมื่อมีนาคม พ.ศ. 2538 ณ กรุงโคเปนเฮเกน มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ ให้ความสำคัญกับคนและสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก องค์กรพัฒนาเอกชนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้นำเสนอสรุปปัญหาที่สำคัญอันเป็นแนวโน้มของการพัฒนา คือ ปัญหาความยากจน การถูกกีดกัน การเลือกปฏิบัติ การไม่มีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรี และปัญหาความรุนแรง ได้แก่ การแสวงหาผลประโยชน์ เสพติด อาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น ดังนั้น ในการพัฒนาสังคม ต้องคำนึงถึงบริบทที่สำคัญ 3 ประการคือ

ประการที่ 1 การขจัดความยากจน โดยพิจารณาจากรายได้ของครัวเรือน หรือผู้ที่มิรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Minimum Threshold) และตัวชี้วัดอื่น ๆ เช่น อายุขัยเฉลี่ย การไม่รู้หนังสือ เป็นต้น

ประการที่ 2 การกระจายความเป็นธรรม โดยพิจารณาที่ผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่จะสามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพชีวิตได้

ประการที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อจำกัดของการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ที่การถูกกีดกันจากกระบวนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3. แนวคิดเรื่องการพัฒนามนุษย์ (Human Development) เป็นแนวคิดที่เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ผ่านมา มีข้อผิดพลาดที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ความจริง การพัฒนา มนุษย์นั้นต้องไม่แยกการพัฒนาปัจเจกบุคคลออกจากการพัฒนาสังคม และต้องเน้นที่การพัฒนา แบบยั่งยืน โดยต้องพิจารณา 3 เรื่องต่อไปนี้คือ

ประการที่ 1 ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะคนจน

ประการที่ 2 สิ่งแวดล้อมที่ดี จึงจำเป็นต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปกป้อง สิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

ประการที่ 3 การมีส่วนร่วม ต้องให้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ด้อยโอกาส มี ส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการที่มีผลต่อชีวิตของเขา

4. แนวคิดเรื่องความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ (Human Security) เป็นแนวคิดที่ UNDP กำหนดขึ้น เป็นตัวชี้วัดความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ ที่หมายถึงความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ใน ระดับโลก (Global Human Security) คือสามารถดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้โดยปลอดภัยจาก ความหวาดกลัวภัยคุกคามต่อการอยู่รอด สุขภาพอนามัย การทำมาหากิน ความสุขสบายของบุคคล UNDP ได้กำหนดความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ไว้ 7 ด้านคือ (1) ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ (2) ความ มั่นคงด้านอาหาร (3) ความมั่นคงด้านสุขภาพ (4) ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม (5) ความมั่นคงของ บุคคล (6) ความมั่นคงของชุมชน (7) ความมั่นคงทางการเมือง ความมั่นคงของชีวิตมนุษย์เป็นเรื่อง ไร้พรมแดน เป็นภารกิจของประชาคมโลกร่วมกัน มิใช่ของประเทศใดประเทศหนึ่งหรือชุมชนใด ชุมชนหนึ่ง

2.3 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองของ สำนักวิจัย สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เริ่มจัดทำโครงการวิจัยคุณภาพ ชีวิตของคนในเขตเมืองขึ้นเป็นโครงการต่อเนื่อง โดยเริ่มจากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนใน กรุงเทพมหานคร ในปี 2536 โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2537 โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ ในปี 2538 โครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้ ในปี 2539 และโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตในเขตเมืองภาค กลาง ในปี 2541 และในปี 2544 ได้ดำเนินการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครในยุค เศรษฐกิจถดถอย

ในการดำเนินโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตโครงการแรก ได้พัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตโดยมีขั้นตอนในการพัฒนา 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและของต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ออกสำรวจเบื้องต้นว่า ในความคิดเห็นของคนไทย ความหมายของคุณภาพชีวิตนั้นหมายถึงอะไร ครอบคลุมอะไรบ้าง หรือจากการสำรวจแล้วพบว่า จาก 13 มิติที่ได้จากข้อค้นพบของ สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สัมครการ (2534) มีมิติคุณภาพชีวิตที่ผู้ตอบให้ความสนใจเป็นพิเศษ 4 มิติ คือ ครอบครัว การงาน ความเครียด และสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการระดมความคิดของผู้เชี่ยวชาญ จากทั้งภายในและภายนอกสถาบันเกี่ยวกับการสร้างมาตรวัดในมิติต่าง ๆ และในบางมิติได้ใช้ข้อถามจากมาตรวัดต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการทดสอบมาแล้วในประเทศไทย นำมาใช้ในงานสำรวจคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 4 หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จ นำมาวิเคราะห์ข้อถามในแต่ละมาตรวัดเป็นรายข้อ (Item Analysis) จากผลการวิเคราะห์จึงได้คัดเลือกชุดข้อถาม ที่รวมกันแล้วจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (Reliability Coefficient) สูงสุด โดยคำนวณตามสูตรของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha)

ขั้นตอนที่ 5 นำมาทดสอบความมั่นคงรมโนทัศน์ (Construct Validity) ของมาตรวัดทั้ง 4 มิติ

ขั้นตอนที่ 6 สร้างมาตรวัดที่ประกอบด้วยข้อถามที่ได้ผ่านการทดสอบในขั้นที่ 4 และ 5 ซึ่งมาตรวัดหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยผลบวกของค่าตัวแปรในแต่ละข้อ ข้อถามที่บรรจุในมาตรวัดนั้น ๆ หากด้วยจำนวนข้อถามที่บรรจุในมาตรวัด จากนั้นจึงได้คำนวณค่าความเชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง

จากการพัฒนาทั้ง 6 ขั้นตอน จะได้มาตรวัดคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อถาม 12 ข้อถาม
- 2) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อถาม 7 ข้อถาม
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อถาม 12 ข้อถาม
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อถาม 7 ข้อถาม

สำหรับการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ได้พัฒนาต่อจากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร และโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของแต่ละภาคที่ดำเนินการไปก่อน

ตามลำดับ ซึ่งสรุปแล้วจนถึงโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนในเขตเมืองภาคใต้จะได้มาตรวัดเพิ่มขึ้นจากมาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครอีก 1 ด้าน คือ คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง และมีจำนวนข้อถามในแต่ละมาตรวัด ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อถาม 16 ข้อถาม
- 2) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยข้อถาม 13 ข้อถาม
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อถาม 15 ข้อถาม
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อถาม 18 ข้อถาม
- 5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง ประกอบด้วย 19 ข้อถาม

เมื่อมาถึงการดำเนินการโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตในเขตเมืองภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2541 สำนักวิจัย ได้ปรับปรุงและพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นเป็น 13 มิติ ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อถาม 8 ข้อถาม
- 2) คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมในชุมชนประกอบด้วยข้อถาม 7 ข้อถาม
- 3) คุณภาพชีวิตด้านสาธารณสุขปโภค ประกอบด้วยข้อถาม 9 ข้อถาม
- 4) คุณภาพชีวิตด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วยข้อถามเกี่ยวกับความถี่

ในการได้รับข้อมูลข่าวสารและความพอใจ

- 5) คุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ประกอบด้วยข้อถาม 4 ข้อถาม
- 6) คุณภาพชีวิตด้านสังคม ประกอบด้วยข้อถาม 6 ข้อถาม
- 7) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยข้อถาม 14 ข้อถาม
- 8) คุณภาพชีวิตด้านความสุขทางครอบครัว ประกอบด้วยข้อถาม 15 ข้อถาม
- 9) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ประกอบด้วยข้อถาม 7 ข้อถาม
- 10) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต ประกอบด้วยข้อถาม 21 ข้อถาม
- 11) คุณภาพชีวิตด้านสติปัญญา ประกอบด้วยข้อถาม 6 ข้อถาม
- 12) คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประกอบด้วยข้อถาม 6 ข้อถาม

13) คุณภาพชีวิตโดยรวม ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมของคุณภาพชีวิต ทั้ง 12 ด้าน และการประเมินคุณภาพชีวิตของตนเองกับรุ่นลูกหลานและรุ่นพ่อแม่

สำหรับโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ในยุคเศรษฐกิจถดถอย ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2544 ได้ใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครที่ศึกษาไว้ในปี พ.ศ.2536 ซึ่งมีด้วยกัน 4 มิติ คือ มิติด้านการทำงาน ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพจิต และ

สิ่งแวดล้อม และได้เพิ่มเติมอีก 1 มิติ คือ มิติคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจชีวิตในเมือง เมื่อพัฒนาจากมาตรวัดมิติต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วจึงได้มาตรวัดมิติต่าง ๆ ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อถาม 9 ข้อถาม
- 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อถาม 13 ข้อถาม
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วย 12 ข้อถาม
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อถาม 8 ข้อถาม
- 5) คุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจชีวิตในเมือง ประกอบด้วยข้อถาม 18 ข้อถาม

2.4 คุณภาพชีวิตในบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่กล่าวกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ที่นอกจากจะมีบทบัญญัติซึ่งให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่างมากกว่าฉบับอื่น ๆ ที่ผ่านมา ยังได้สร้างความตื่นตัวในทางการเมือง และความตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น และแม้ต่อมาจะมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2550 เนื้อหาสาระในมาตราต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญฉบับเดิมที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรก็ถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วยทุกเรื่อง โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 78 มาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 84 และมาตรา 85 ทั้งนี้ อาจแยกบทบัญญัติที่ให้รัฐดูแลคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) **คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน** หมายถึงการที่ประชาชนมีงานทำโดยที่มีความพึงพอใจในงาน/อาชีพในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคง มีความก้าวหน้าของงานที่ทำ ตลอดจนมีความพึงพอใจในรายได้ สภาพแวดล้อมในการทำงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้วย ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 86 ว่า **รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม**

ส่วนในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 84 ว่ารัฐต้องดำเนินการส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานเด็กและสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไปตราสิทธิที่ผู้มีงานทำมีสิทธิเลือกผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้ง

คุ้มครองให้ผู้ที่ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

2) **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** หมายถึงการที่ประชาชนมีครอบครัวที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความผูกพัน การช่วยเหลือและความรับผิดชอบต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ทั้งในด้านจิตใจและวัตถุ ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 80 ว่า **รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน รัฐต้องสงเคราะห์คนชราผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้**

ในเรื่องคุณภาพชีวิตของครอบครัว รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ (1) **คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งตนเองได้**

3) **คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด** หมายถึงการที่ประชาชนมีภาวะของสุขภาพกายที่แข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 82 ว่า **รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง และในมาตรา 73 ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต**

ในคุณภาพชีวิตด้านนี้ ในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ โดยใน (2) มีความว่า **ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วม**

ร่วมในการพัฒนาสุขภาพและจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ส่วนในด้านสุขภาพจิต ในด้านศาสนา กำหนดไว้ในมาตรา 73 ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงการที่ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่ได้มีความรู้สึกว่าได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณที่อยู่อาศัยและในชีวิตประจำวัน ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 79 ว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

ส่วนในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 85(5) ว่า ส่งเสริมบำรุงรักษา ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง หมายถึงการที่ประชาชนได้รับการบริการที่ดีของภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย ในด้านนี้ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 78 และ 87 โดยมาตรา 78 กำหนดว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และมาตรา 87 กำหนดว่า รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจและต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

สำหรับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 ในเรื่องนี้อยู่ในมาตรา 78 (3) และ 84 (1) โดยมีความดังต่อไปนี้ *มาตรา 78 (3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนาารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และมาตรา 84 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้ (1) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัยกลไกตลาดและสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยต้องยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจ ซึ่งมีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจกรรมที่มีลักษณะแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือจัดให้มีสาธารณสุขโลก*

2.5 กรอบแนวคิด

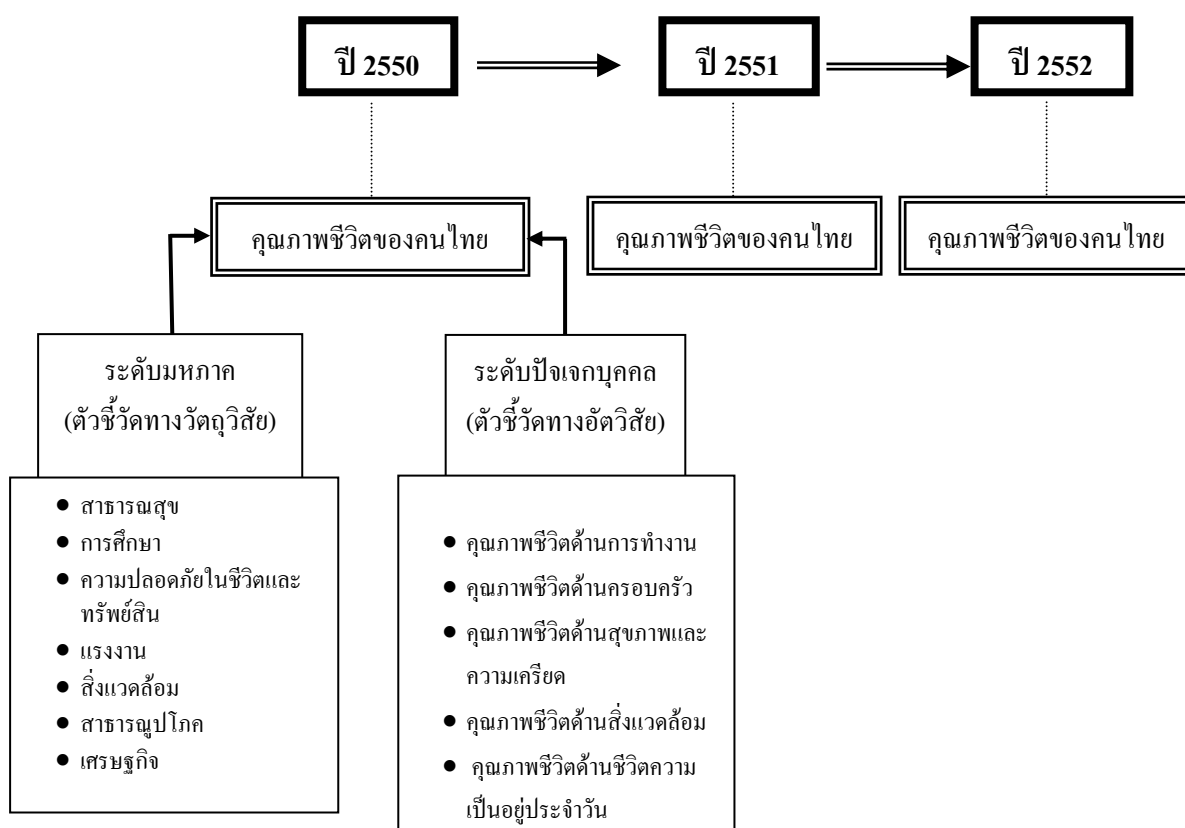
จากการที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของการประชาชน ได้เปลี่ยนไปจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับมีบทบัญญัติกำหนดเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น การวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้รัฐต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และเป็นการศึกษาสำรวจคุณภาพชีวิตโดยใช้ตัวชี้วัด ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ในระดับมหภาค ใช้ตัวชี้วัดทางวัตถุวิสัย (Objective Indicators) ได้มาจากการสำรวจวิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งรวบรวมมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลดังกล่าวมี อาทิเช่น ข้อมูลทางด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุขโลก และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดทางด้านวัตถุวิสัยให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของคนไทยที่ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและการดำเนินการของรัฐ

2. ในระดับปัจเจกบุคคล ใช้ตัวชี้วัดทางอัตวิสัย (Subjective Indicators) ในเรื่องคุณภาพชีวิต 5 มิติ คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว 3) คุณภาพ

ชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

นอกจากการศึกษาด้านสถานการณ์ของคุณภาพชีวิตแล้ว การวิจัยนี้ยังต้องการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในแต่ละมิติต่าง ๆ ในภาพรวมกับลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในแต่ละมิติ คือ ด้านการงาน ด้านครอบครัว ด้านความเครียด ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความพึงพอใจในสาธารณูปโภค และความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ในแต่ละปีติดต่อกัน 3 ปี เพื่อที่จะนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทยที่เป็นมาตรฐานเพื่อใช้สำรวจดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทยปีต่อปี รวมทั้งนำข้อมูลที่รวบรวมได้ในแต่ละปีมาจัดเก็บไว้เป็นฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างเป็นระบบ รายละเอียดของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดในการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงสรุปไว้ในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

2.6 ผลการศึกษาในระยะปีที่ 1 ของการศึกษา (ปีงบประมาณ 2550)

โครงการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนไทย เป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการเพื่อศึกษาและสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยได้เคยดำเนินการติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตเมืองหรือเขตเทศบาล ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนไทยที่มีระยะเวลาในการดำเนินการติดต่อกัน 3 ปี (ปีงบประมาณ 2550 – 2552) และในปีต่อไปจะเป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตชนบท ซึ่งผลของการสำรวจแต่ละครั้งจะได้นำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย เพื่อที่ผู้สนใจจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ได้ต่อไป

การศึกษาในปีงบประมาณ 2550 นี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตในเขตเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ 3) เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาในรูปของวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง ตัวอย่างประชาชนมีจำนวน 4,500 ราย ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบจาก 15 จังหวัด ใน 4 ภาค และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด ๆ ละ 300 ราย

จังหวัดที่เป็นตัวอย่างประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี หนองคาย นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สตูล และชุมพร

ผลศึกษามีดังนี้

1) ลักษณะทั่วไปและวิถีชีวิตของตัวอย่าง ตัวอย่างเป็นหญิง ร้อยละ 61.1 ชาย ร้อยละ 38.9 อายุเฉลี่ยรวมทุกภาค 45.14 ปี ระดับการศึกษา ร้อยละ 53.2 มีระดับการศึกษาตั้งแต่ ประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป สมรสแล้ว ร้อยละ 82.2 เป็นหัวหน้าครอบครัว/คู่สมรส ร้อยละ 70.8 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.6 อาศัยอยู่ในจังหวัดที่ตนเองอยู่มากกว่า 10 ปี ตัวอย่างร้อยละ 73.3 เป็นผู้มีงานทำโดยมีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 4.5 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.5 ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 6.8 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 38.3 รับจ้าง/กรรมกร ร้อยละ 14.5 ระยะเวลาที่ทำงานมาแล้วเฉลี่ย 12.53 ปี รายได้บุคคลเฉลี่ย 15,070.-บาท/คน/ปี รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 20,481.-บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 12,942.-บาท ตัวอย่างมีเงินออม ร้อยละ 56.5 มี

หนี้สิน ร้อยละ 46.9 หนี้สินส่วนใหญ่ไม่เกินหลักล้านบาท ตัวอย่างมีบ้านของตนเอง ร้อยละ 52.2 และส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ร้อยละ 65.9 และเป็นบ้านที่มีบริเวณ ร้อยละ 67.7

ตัวอย่าง ร้อยละ 98.6 มีโทรทัศน์ ร้อยละ 93.7 มีตู้เย็น และร้อยละ 87.9 มีโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 81.9 มีรถจักรยานยนต์ และร้อยละ 32.6 มีคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจเฉลี่ย 4.30 ชั่วโมงต่อวัน การพักผ่อนหย่อนใจที่เป็นประจำ 5 อย่าง คือ ดูโทรทัศน์ นอนเล่น/นั่งเล่น ฟังวิทยุ ออกกำลังกาย และอ่านหนังสือ ตัวอย่างร้อยละ 61.2 พักผ่อนหย่อนใจโดยการไปทัศนอาจร/ทัศนศึกษา ส่วนใหญ่ไปในประเทศ การรับข่าวสารและความเชื่อถือได้ของข่าวสาร ตัวอย่างส่วนใหญ่รับข่าวสารและเชื่อถือสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์เป็นหลัก ตัวอย่างเพียงร้อยละ 47.1 ติดตามข่าวสารการเมืองเป็นประจำ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองค่อนข้างน้อย เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงร้อยละ 2.9 แต่ไปใช้สิทธิ์ทางการเมืองทุกครั้ง ร้อยละ 84.8 ตัวอย่างคิดว่าปัญหาหลักของการเมือง คือ คุณภาพของนักการเมือง (ร้อยละ 84.7) และคิดว่าการเมืองมีผลต่อชีวิตของตนถึง ร้อยละ 68.0

2) คุณภาพชีวิตของคนไทย

- **คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน** ตัวอย่างมีความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก (คะแนน 8.01-8.38 จากคะแนนเต็ม 10) แสดงว่า คุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านนี้อยู่ในระดับดี

- **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** ตัวอย่างมีความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับสูงมากใกล้เคียงมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 8.99 จาก 10 คะแนน และแต่ละภาคมีคะแนนสูงใกล้เคียงกัน (คะแนน 8.79-9.13) แสดงว่าคุณภาพชีวิตของคนไทยด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างดีมาก

- **คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม** ตัวอย่างมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 8.14 จาก 10 คะแนน) โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าอีก 3 ภาค (คะแนนเฉลี่ย 7.66 และ 7.82 คะแนนตามลำดับ) ส่วน 3 ภาคที่เหลือมีคะแนนเฉลี่ย 8.29-8.55 คะแนน แสดงว่า คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ อยู่ในระดับดีและดีกว่าของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง

- **คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด** ตัวอย่างร้อยละ 63.7 เคยเจ็บป่วยเล็กน้อย น้อย ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 66.8 ยังไม่เคยเจ็บป่วยจนต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลหรือคลินิก ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของการมีอาการผิดปกติทางจิตใจมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 20.21-35.19 แสดงว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของคนไทยอยู่ในระดับไม่ดีนัก

● **คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบัน** ตัวอย่างร้อยละ 51.9 เห็นว่าชีวิตปัจจุบันกับเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมาเหมือนเดิมมีเพียง ร้อยละ 17.0 เห็นว่า เลวลง และร้อยละ 31.1 เห็นว่า ดีขึ้น และความคิดเห็นของตัวอย่างในแต่ละภาคใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

1) รัฐควรปรับปรุงภาวะเศรษฐกิจและการเมืองให้ดีขึ้น ทั้งนี้ เพราะตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชีวิตดีขึ้นหรือเลวลงเป็นผลมาจากทางด้านเศรษฐกิจและผลสะท้อนจากการเมือง

2) ในด้านสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ตัวอย่างยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมทางเสียงจากยานพาหนะเกือบทุกภาคและความพึงพอใจในบริการของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความยุติธรรมยังอยู่ในระดับไม่คึก รัฐน่าจะได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วย

3) รัฐน่าจะมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของคนไทย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดูแลคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นไปและสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญด้วย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอถึงขั้นตอนในการดำเนินการ ประกอบด้วยวิธีการศึกษา ประชากรและตัวอย่าง เครื่องที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูลภาคสนาม ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการศึกษา

ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มาจากการรวบรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ประชาชน 4,500 คน ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีระบบจากประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 15 จังหวัด ที่เป็นจังหวัดตัวอย่าง

ส่วนที่สอง ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมจากเอกสาร และรายงานการดำเนินงานประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตของคนไทย เช่น กรมพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมป่าไม้ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรธรณี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานในส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น สำนักแผนจังหวัด และ อบต. เป็นต้น

3.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร เป้าหมายที่ศึกษา คือ ประชาชนอายุ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทในจังหวัดต่างๆ ใน 4 ภาค และปริมาตร ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด

การสุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่างประชาชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 4,500 ตัวอย่าง จากจำนวนประชากรนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศ 44,146,397 คน เมื่อสิ้นปี พ.ศ.2550 (ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน $\pm 2\%$ (Welch and Comer, 1983 อ้างในสุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2546: 158) ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจาก

จังหวัดต่างๆ 4 ภาค และปริมณฑล รวม 5 ภาค ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด รายละเอียดของการสุ่มตัวอย่างมีดังนี้

กำหนดให้กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตชนบท ของจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เริ่มจากการสุ่มจังหวัด จากนั้นจึงทำการสุ่มอำเภอ จังหวัดละ 2 อำเภอ แล้วจึงสุ่มตำบล อำเภอละ 5 ตำบล และสุ่มหมู่บ้าน ตำบลละ 3 หมู่บ้าน จำนวนตัวอย่างหมู่บ้านละ 10 คน รวมจำนวนตัวอย่างของแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 300 ตัวอย่าง รวม 15 จังหวัด เป็นจำนวน 4,500 ตัวอย่าง (รายละเอียดการสุ่มตัวอย่างปรากฏในภาคผนวก ข)

ตัวอย่างจังหวัด ที่ได้จากการสุ่มตามขั้นตอนดังกล่าว ประกอบด้วย

ปริมณฑล

- 1) สมุทรสาคร   2) สมุทรปราการ   3) นครปฐม

ภาคกลาง

- 1) พระนครศรีอยุธยา   2) ราชบุรี   3) ชลบุรี

ภาคเหนือ

- 1) เชียงใหม่   2) พิชญ โลก   3) อุตรดิตถ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 1) อุบลราชธานี   2) หนองคาย   3) นครราชสีมา

ภาคใต้

- 1) นครศรีธรรมราช   2) สตูล   3) ชุมพร

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ประชากรในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตนั้น ทีมนักวิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสัมภาษณ์จากโครงการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคต่างๆ ทั้ง 5 ภาคของสำนักวิจัย โครงการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจถดถอยของ วันเพ็ญ วอกลาง สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และ มนตรี เกิดมีมูล (2544) และโครงการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย : ผลจากการดำเนินการของรัฐภายใต้

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ของ สิทธีเชช นิลสัมฤทธิ์และคณะ (2548) สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือมี ดังนี้

3.3.1 การพัฒนาของมาตรวัดคุณภาพชีวิต

มาตรวัดคุณภาพชีวิตในแบบสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการพัฒนาจากมาตรวัดคุณภาพชีวิตต่างๆ จากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของสำนักวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้ว (ตามรายละเอียดในบทที่ 2) โดยประกอบด้วยมาตรวัดด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วย ข้อถาม 8 ข้อถาม (รายละเอียดในภาคผนวก) มีค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับค่า Cronbach Alpha 0.99
2. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วย ข้อถาม 9 ข้อถาม (รายละเอียดในภาคผนวก) มีค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับค่า Cronbach Alpha 0.96
3. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วย ข้อถาม 8 ข้อถาม (รายละเอียดในภาคผนวก) มีค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับค่า Cronbach Alpha 0.76
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ข้อถาม 8 ข้อถาม (รายละเอียดในภาคผนวก) มีค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับค่า Cronbach Alpha 0.69
5. คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ปัจจุบัน ประกอบด้วย ข้อถาม 16 ข้อถาม (รายละเอียดในภาคผนวก) มีค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับค่า Cronbach Alpha 0.83

3.3.2 การจัดทำแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามที่ใช้เป็นการพัฒนาจากแบบสอบถามเดิมที่ได้รับการพัฒนามาแล้ว จากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของสำนักวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้ว) ซึ่งได้มีการทดสอบ Validity และ Reliability มาแล้ว และได้มีการประชุมระดมความคิดเห็นหลายครั้งจนได้มาตรวัดคุณภาพชีวิตและองค์ประกอบอื่นที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลแล้วจึง ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เมื่อแล้วเสร็จก็ทีมงานนำไปทดสอบ (Pre-test) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทดสอบจำนวนคำถาม แล้วนำมาประชุมปรึกษารื้อและแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ในส่วนของประชาชน ส่วนหนึ่งจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัย ข้อมูลส่วนตัว รายได้ ทรัพย์สิน เงินออม และหนี้สิน อีกส่วนหนึ่งจะเป็นเรื่องของคุณภาพชีวิต ซึ่งส่วนนี้จะมีข้อถามหลัก 8 ข้อ

- 1) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการอยู่อาศัยในจังหวัดที่อาศัยอยู่ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับจังหวัดที่เกิดและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดดังกล่าว

2) ข้อมูลความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยปัญหาสิ่งแวดล้อมประจำวัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อความรู้สึกมากที่สุด และความพึงพอใจกับสิ่งแวดล้อมในจังหวัดที่อยู่อาศัย

3) ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันส่วนแรกเกี่ยวกับการรับข่าวสาร การศึกษาเพิ่มเติม การพักผ่อน/กิจกรรมการพักผ่อน การทัศนอาจร/ทัศนศึกษาและความพึงพอใจในกิจกรรมการพักผ่อน ส่วนที่สอง เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ราคาสินค้าด้านสาธารณสุขบริโภค ความพึงพอใจในการบริการของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา

4) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยสถานภาพการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน รายได้ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งความพึงพอใจกับชีวิตการทำงาน

5) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วย เรื่องของความเจ็บป่วย โรคประจำตัว และอาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเครียด

6) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของครอบครัว ประกอบด้วย ความเป็นเจ้าของบ้าน/ที่ดิน จำนวนคนในบ้าน สถานภาพในครอบครัวและบุคคลที่พึ่งได้มากที่สุด

7) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วย ความภูมิใจ ความอบอุ่น ความผูกพัน ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์ การช่วยเหลือกันในครอบครัว และความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัว

8) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การติดตามข่าวสารทางการเมือง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับการพัฒนาประเทศ ปัญหาหลักของการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และความพอใจกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปัจจุบัน

3.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการออกเก็บข้อมูลภาคสนามในโครงการวิจัยนี้ มีทีมงานภาคสนาม 3 ทีม ประกอบด้วย นักวิจัยผู้ร่วมโครงการวิจัย เป็นหัวหน้าทีม และพนักงานสัมภาษณ์ที่คัดเลือกจากผู้ที่จบปริญญาตรี หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวนทีมละ 8-10 คน ทำหน้าที่สัมภาษณ์ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในพื้นที่ ทั้งนี้ ทีมงานภาคสนามทั้ง 3 ทีมจะแบ่งความรับผิดชอบงานภาคสนามแต่ละจังหวัด รวมทั้งหมด 15 จังหวัด และดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 24 เมษายน 2551 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- 1) ประชุมพนักงานสัมภาษณ์ เพื่อซักซ้อมทำความเข้าใจในเรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ และกำหนดการปฏิบัติงานภาคสนาม
- 2) ทีมงานภาคสนามแต่ละทีมเดินทางไปยังพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง
- 3) ระหว่างการเก็บข้อมูลแต่ละวัน นักวิจัยหัวหน้าทีมงานจะทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล โดยใช้เวลาปฏิบัติงานเก็บข้อมูลแต่ละจังหวัดประมาณ 4-6 วัน

3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาของการเข้าพบตัวอย่าง เนื่องจากในการศึกษารุ่นนี้ ตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่การเกษตรของตน บุคคลที่อยู่ที่บ้านส่วนใหญ่มักจะเป็นคู่สมรส ผู้สูงอายุหรือบุตรหลาน หรือ บางบ้านก็ไม่มีคนอยู่ที่บ้านเลย ทำให้ใช้เวลานานในหาตัวอย่างแต่ละราย และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าชาย และเป็นผู้สูงอายุจำนวนมาก

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการออกเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว จากนั้นจะนำมาลงรหัสตามคู่มือลงรหัส (Code Book) โดยพนักงานลงรหัส ส่วนข้อมูลคำถามเปิดแต่ละข้อจะมีเจ้าหน้าที่รวบรวมและจัดหมวดหมู่สำหรับการนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ เมื่อลงรหัสเรียบร้อยแล้วนำไปบันทึกข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาค่าสถิติเบื้องต้นและหาสถิติวิเคราะห์ โดย

- 1) ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์และอธิบายเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง คุณภาพชีวิตแต่ละด้านรวมทั้งการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของตัวอย่างในแต่ละภาคด้วย
- 2) ทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability Test) ของมาตรวัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือได้ของครอนบาค อัลฟา (Cronbach's Alpha)

บทที่ 4

ลักษณะทั่วไป วิถีชีวิต และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตัวอย่าง

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ลักษณะทางด้านประชากรและสังคม เช่น การมีงานทำและรายได้ การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ วิถีชีวิตประจำวัน เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปรากฏผลดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

4.1.1 ลักษณะทางด้านประชากรและสังคม

ตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.4 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.97 ปี ระดับการศึกษา ร้อยละ 55.5 สำเร็จการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพสมรส ร้อยละ 72.7 สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในจังหวัดที่สุ่มเป็นตัวอย่าง โดยเฉลี่ยพักอาศัยอยู่ในจังหวัดนั้นมาแล้ว 44.51 ปี (ตาราง 4.1)

ตาราง 4.1 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากรและสังคมและตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
เพศ (n)	(900)	(898)	(898)	(900)	(897)	(4,493)
ชาย	40.3	35.1	38.8	37.8	40.9	38.6
หญิง	59.7	64.9	61.2	62.2	59.1	61.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุ (n)	(900)	(899)	(900)	(900)	(900)	(4,499)
18 – 19 ปี	2.9	1.6	0.7	0.2	1.3	1.3
20 – 29 ปี	12.2	8.9	6.6	5.0	10.7	8.7
30 – 39 ปี	19.6	15.2	13.2	16.3	22.2	17.3
40 – 49 ปี	25.2	22.4	25.8	24.3	24.0	24.5
50 – 59 ปี	21.1	23.3	25.7	26.1	18.6	22.9
60 – 69 ปี	12.9	14.7	17.2	16.9	14.6	15.2
70 ปี ขึ้นไป	6.1	13.9	10.8	11.2	8.6	10.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย (ปี)	45.59	50.21	50.90	51.11	47.05	48.97
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	14.79	15.82	14.13	14.02	15.32	14.99
ระดับการศึกษา (n)	(897)	(894)	(898)	(894)	(892)	(4,475)
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	44.4	57.7	64.8	64.0	46.4	55.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	14.8	13.0	13.4	20.2	16.5	15.6
มัธยมศึกษาปีที่ 3	11.5	13.0	7.5	6.7	12.3	10.2
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.	12.5	9.1	8.7	5.8	13.2	9.9
อนุปริญญา หรือ ปวส.	4.7	2.6	2.0	1.5	4.8	3.1
ปริญญาตรี	10.5	4.6	3.5	1.7	6.5	5.3
สูงกว่าปริญญาตรี	1.6	0.0	0.1	0.1	0.3	0.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
สถานภาพสมรส (n)	(895)	(898)	(899)	(900)	(888)	(4,480)
โสด	17.9	12.9	7.7	7.2	10.2	11.2
สมรสอยู่ด้วยกัน	68.8	68.2	75.4	77.7	73.7	72.7
สมรสไม่ได้อยู่ด้วยกัน	3.2	2.2	3.0	1.6	5.9	3.2
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	3.4	3.2	4.9	1.7	1.8	3.0
ม่าย	6.7	13.5	9.0	11.8	8.4	9.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
สถานภาพในครอบครัว (n)	(899)	(900)	(900)	(898)	(897)	(4,494)
หัวหน้าครอบครัว	40.3	44.0	45.5	47.7	42.2	43.9
คู่สมรส	31.4	32.2	34.3	37.9	36.1	34.4
บุตร	17.0	13.2	11.1	7.9	13.2	12.5
ผู้อาศัย	11.3	10.6	9.1	6.5	8.5	9.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จังหวัดที่เกิด (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(899)	(4,499)
เกิดในจังหวัดที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน	77.6	84.3	91.2	94.2	86.8	86.8
เกิดในจังหวัดอื่น	22.4	15.7	8.8	5.8	13.2	13.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อยู่ในจังหวัดนี้มากี่ปี (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
5- 10 ปี	12.1	6.1	2.2	1.4	3.7	5.1
11 - 20 ปี	13.4	7.7	2.2	1.9	6.9	6.4
21 - 30 ปี	13.4	9.4	9.6	7.4	16.3	11.2
มากกว่า 30 ปี	61.1	76.8	86.0	89.3	73.1	77.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (ปี)	37.21	45.06	48.26	49.22	42.77	44.51
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	19.33	19.59	15.78	15.32	17.55	18.11

4.1.2 การทำงานและรายได้ของตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่า การทำงานหรือการประกอบอาชีพ ตลอดจนรายได้ รายจ่าย หนี้สินและเงินออมของตัวอย่าง มีลักษณะดังต่อไปนี้

1) การมีงานทำ

ตัวอย่างร้อยละ 74.9 ประกอบอาชีพที่มีรายได้ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในขณะที่ภาคเหนือและภาคใต้ก็มีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ส่วนภาคกลางและปริมณฑลประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด รองลงมา คือ รับจ้าง/กรรมกร ทั้งนี้ระยะเวลาในการประกอบอาชีพของตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เกิน 20 ปีในทุกภาค เฉลี่ยระยะเวลาการทำงาน 18.26 ปี (ตาราง 4.2)

ตาราง 4.2 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการมีงานทำ และระยะเวลาที่ทำงาน และจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ลักษณะการมีงานทำ และระยะเวลา	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
ลักษณะการทำงาน (n)	(890)	(894)	(899)	(896)	(891)	(4,470)
● ไม่ได้ทำงาน	25.1	35.5	24.9	20.0	20.1	25.1
● ทำงาน / อาชีพที่มีรายได้						
- เกษตรกรรม	14.4	13.8	31.8	55.6	35.5	30.2
- ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	5.2	3.5	1.8	2.1	2.4	3.0
- ลูกจ้างเอกชน	8.9	4.4	1.1	1.3	1.6	3.4
- ประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก	8.0	8.3	5.1	1.7	6.3	5.9
- ค้าขาย	19.6	17.8	17.9	11.3	19.5	17.2
- รับจ้าง / กรรมกร	15.5	14.8	15.9	7.8	8.5	12.6
- แม่บ้าน	0.8	0.3	0.7	0.0	0.6	0.5
- อื่น ๆ เช่น เสริมสวย ไรด์ผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า	2.5	1.6	0.8	0.2	5.5	2.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ระยะเวลาในการทำงาน (n)	(674)	(585)	(675)	(723)	(722)	(3,379)
1 – 10 ปี	50.5	47.9	37.0	23.6	49.4	41.3
11 – 20 ปี	18.2	26.2	20.1	20.6	19.9	20.9
21 – 30 ปี	12.0	14.4	16.9	22.4	15.7	16.4
31 – 40 ปี	5.2	6.2	12.3	18.8	5.5	9.8
41 – 50 ปี	1.6	2.9	3.0	8.7	2.9	3.9
มากกว่า 50 ปี	12.5	2.4	10.7	5.9	6.6	7.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยระยะเวลาการทำงาน (ปี)	14.23	15.86	18.92	25.88	15.29	18.26
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	12.42	13.24	13.91	15.15	12.34	14.17

2) รายได้บุคคล

ตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ไม่มากนัก รายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือนของตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 7,073 บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่ตัวอย่างมีรายได้ไม่เกิน 2,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 28.9) ในขณะที่ภาคกลางมีจำนวนตัวอย่างที่มีรายได้เกิน 10,000 บาท มากที่สุด

รายได้ของครัวเรือนของตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ไม่สูงเช่นกัน ปริมาณเป็นภาคที่มีรายได้ของครัวเรือนเกิน 10,000 บาทมากที่สุด ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่ตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนไม่เกิน 5,000 บาท ซึ่งนับว่าน้อยที่สุด ทั้งนี้รายได้ของครัวเรือนโดยเฉลี่ยของตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 13,551 บาท

3) รายจ่ายของครัวเรือน

ในขณะที่รายจ่ายของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 9,440 บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีรายจ่ายของครัวเรือนน้อยที่สุด โดยตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายของครัวเรือนไม่เกิน 5,000 บาท ในขณะที่ปริมาณเป็นภาคที่มีรายจ่ายของครัวเรือนเกิน 10,000 บาทมากที่สุด (ตาราง 4.3)

ตาราง 4.3 ร้อยละของรายได้ต่อเดือนของบุคคล ครัวเรือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

รายได้ / รายจ่าย ต่อเดือน	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมาณ	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
● รายได้บุคคล (บาท) (n)	(900)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,499)
ไม่มีรายได้	11.6	13.8	10.3	9.5	12.6	11.6
ไม่เกิน 2,000	6.2	8.9	16.2	28.9	5.3	13.1
2,001 – 5,000	20.3	24.4	38.1	37.3	28.7	29.7
5,001 – 10,000	34.8	20.6	20.8	15.1	29.7	24.2
10,001 – 20,000	14.0	9.7	7.0	3.0	11.8	9.1
20,001 – 50,000	6.8	4.6	1.6	1.9	5.1	4.0
มากกว่า 50,000	6.3	18.0	6.0	4.3	6.8	8.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	9,966	7,656	5,308	4,239	8,298	7,073
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	15,625	12,684	6,352	5,298	10,248	10,897
● รายได้ของครัวเรือน (บาท) (n)	(900)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,499)
ไม่เกิน 2,000	1.7	5.4	10.1	15.4	2.7	7.0
2,001 – 5,000	11.7	18.3	28.3	39.2	16.8	22.9
5,001 – 10,000	29.8	30.0	34.6	28.5	37.4	32.1
10,001 – 20,000	32.0	29.6	18.6	10.2	26.7	23.4

ตาราง 4.3 (ต่อ)

รายได้ / รายจ่าย ต่อเดือน	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
20,001 – 50,000	16.9	13.8	5.8	5.7	12.6	11.0
มากกว่า 50,000	7.9	2.9	2.6	1.0	3.8	3.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	20,365	14,872	10,083	7,961	14,601	13,551
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	28,005	19,394	14,635	9,729	16,832	19,160
● รายจ่ายของครัวเรือน (บาท) (n)	(900)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,499)
ไม่เกิน 2,000	6.8	7.4	16.1	29.3	6.1	13.1
2,001 – 5,000	25.1	24.3	39.8	42.2	27.0	31.7
5,001 – 10,000	31.4	36.4	30.4	20.6	36.6	31.1
10,001 – 20,000	23.1	21.3	9.6	5.9	20.4	16.1
20,001 – 50,000	10.0	7.9	3.2	1.2	7.6	6.0
มากกว่า 50,000	3.6	2.7	0.9	0.8	2.3	2.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12,907	11,395	6,868	5,139	10,948	9,440
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	17,510	14,688	7,141	5,999	11,506	12,507

4) เงินออมและหนี้สิน

จากการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีเงินเหลือสำหรับเก็บออม แต่ส่วนใหญ่ก็มีหนี้สินเช่นกัน ยกเว้นภาคกลางที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีหนี้ หนี้สินของตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนตั้งแต่หลักหมื่นขึ้นไป ปริมณฑลเป็นภาคที่มีหนี้สินหลักล้านมากที่สุด รองลงมาคือภาคเหนือซึ่งเป็นภาคที่มีหนี้สินหลักแสนมากที่สุด หนี้สินดังกล่าวเป็นหนี้ที่เกิดจากการบริโภค เช่น หนี้จากการผ่อนรถจักรยานยนต์ หนี้อัตราเครดิต หนี้จากเงินกู้นอกระบบมากที่สุด (ตาราง 4.4)

ตาราง 4.4 ร้อยละของการมีเงินออมและการมีหนี้สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การมีเงินออมและการมีหนี้สิน	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
● การมีเงินออม (n)	(895)	(892)	(899)	(897)	(895)	(4,478)
- ไม่มี	45.9	49.3	49.4	52.5	44.5	48.3
- มี	54.1	50.7	50.6	47.5	55.5	51.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● การมีหนี้สิน (n)	(437)	(453)	(297)	(288)	(357)	(1,832)
- ไม่มี	49.6	51.0	34.0	32.1	40.9	41.5
- มี	50.4	49.0	65.9	67.9	58.9	58.5
- หลักพันบาท	4.0	4.2	4.1	3.2	3.4	3.8
- หลักหมื่นบาท	25.5	26.8	29.4	43.8	26.9	30.6
- หลักแสนบาท	17.6	16.2	30.9	20.2	26.8	22.3
- หลักล้านบาท	3.3	1.7	1.5	0.4	1.7	1.7
- ไม่ระบุ	0.0	0.1	0.0	0.3	0.1	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ประเภทของหนี้สิน (n)	(900)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,499)
- ผ่อนชำระเช่าซื้อบ้าน	4.1	2.9	2.0	1.0	3.2	2.6
- ผ่อนส่งรถยนต์	10.6	6.0	7.8	5.8	11.6	8.3
- อื่น ๆ เช่น ผ่อนจักรยานยนต์	38.3	42.4	57.9	63.8	48.4	50.2
หนี้อัตโนมัติ หนี้นอกระบบ						

4.2 วิธีการดำเนินชีวิตของตัวอย่าง

อาจกล่าวได้ว่าวิธีการดำเนินชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนที่สำคัญประการหนึ่ง การศึกษาวิถีชีวิตของคนอาจครอบคลุมในหลายองค์ประกอบหรือหลายมิติ สำหรับการศึกษาคูณภาพชีวิตของคนไทยในครั้งนี้ การสำรวจวิถีชีวิตของตัวอย่างจะครอบคลุมในประเด็นเกี่ยวกับ 1)การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและยานพาหนะ 2)การเป็นเจ้าของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันทั้งในและนอกบ้าน 3)การพักผ่อนหย่อนใจและกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ 4) การได้รับข้อมูลข่าวสาร 5)ความต้องการและโอกาสทางการศึกษาเพิ่มเติม และ 6)การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งผลของการสำรวจข้อมูลในแต่ละประเด็นปรากฏดังต่อไปนี้

4.2.1 การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและยานพาหนะ

บ้านคือหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมี การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจึงเป็นตัวชี้วัดระดับของคุณภาพชีวิตที่สำคัญ จากการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือเป็นของกลุ่มสมรส และส่วนใหญ่ไม่อยู่ในระยะเวลาของการเช่าซื้อ ลักษณะที่พักอาศัยตัวอย่างในภาคใต้ ปริมณฑล และภาคกลาง ส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว ในขณะที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นขึ้นไป สำหรับวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างนั้น ทุกภาคมีการใช้วัสดุที่ค่อนข้างหลากหลาย ตัวอย่างในภาคใต้นิยมสร้างบ้านด้วยปูนเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมใช้ทั้งไม้และปูนในการสร้างบ้านสำหรับภาคอื่นๆนั้น ใช้วัสดุที่แตกต่างหลากหลายกันไปทั้งไม้และปูน แต่ที่เหมือนกันทุกภาคคือส่วนใหญ่มีบริเวณบ้าน

สำหรับที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของบ้านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เกือบทุกภาคเป็นที่ดินของตนเองหรือกลุ่มสมรส ยกเว้นในเขตปริมณฑลซึ่งที่ดินบางส่วนเป็นของบิดา มารดา/ญาติพี่น้องหรือเป็นที่ดินเช่า (ตาราง 4.5)

ตาราง 4.5 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และตามภาค และรวมทั้งประเทศ

การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ความเป็นเจ้าของบ้าน (n)	(899)	(900)	(888)	(897)	(819)	(4,403)
1.ของท่านหรือคู่สมรส	59.2	71.1	81.3	82.0	82.6	75.1
- อยู่ในระยะเวลาเช่าซื้อ	5.9	3.5	2.5	2.0	7.3	4.0
- ระยะเวลาผ่อนส่งที่เหลือเฉลี่ยปี)	8.4	10.7	7.5	7.2	5.7	7.6
2. ของบิดา มารดา/ญาติ	28.1	20.8	17.6	16.5	12.8	19.3
3. บ้านพักข้าราชการ/พนักงาน	0.8	0.3	0.1	0.2	0.2	0.3
4. บ้านเช่า	9.5	6.4	0.8	1.2	3.1	4.2
5. อื่นๆ	2.4	1.4	0.2	0.1	1.3	1.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ที่ดินที่บ้านตั้งอยู่ (n)	(899)	(900)	(900)	(898)	(891)	(4,488)
1. ของท่านหรือคู่สมรส	41.0	66.9	69.3	78.7	69.4	65.1
2. ของบิดา มารดา/ญาติ	29.4	20.8	27.3	19.2	22.6	23.8
3. เช่าที่ดิน	18.7	8.7	2.2	1.4	4.9	7.2
4. อื่นๆ	10.9	3.6	1.2	0.7	3.1	3.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ลักษณะบ้าน (n)	(896)	(895)	(898)	(897)	(896)	(4,482)
1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขึ้นไป	31.4	45.5	52.1	70.8	21.7	44.3
2. บ้านเดี่ยวชั้นเดียว	57.4	50.0	46.7	28.5	75.6	51.6
3. ทาวน์เฮาส์	2.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.7
4. คอนโดมิเนียม / อพาร์ทเมนต์	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5. แฟลต	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
6. ตึกแถว	3.3	0.4	0.1	0.4	0.7	1.0
7. ห้องแถว	3.8	3.6	0.3	0.1	1.5	1.9
8. อื่นๆ เช่น เฝิงพัก บ้านสังกะสี	1.5	0.2	0.6	0.0	0.2	0.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5 (ต่อ)

การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
สภาพบ้าน						
1. วัสดุที่ใช้ (n)	(898)	(897)	(899)	(896)	(900)	(4,490)
- ไม้	34.5	33.8	37.2	21.7	12.6	28.0
- ปูน	32.2	41.8	21.5	17.5	61.3	34.9
- ไม้และปูน	32.3	23.1	40.5	60.8	26.0	36.5
- อื่นๆ เช่น สังกะสี ไม้อัด	1.0	1.3	0.8	0.0	0.1	0.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. การมีบริเวณบ้าน (n)	(826)	(876)	(870)	(858)	(884)	(4,314)
- มีบริเวณ	75.5	89.4	89.5	92.0	87.8	86.9
- ไม่มีบริเวณ	24.5	10.6	10.5	8.0	12.2	13.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4.2.2 การเป็นเจ้าของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

การมีอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ช่วยให้การดำเนินชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น สำหรับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาครั้ง ได้จัดแบ่งออกเป็นกลุ่มจำนวน 5 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ 1) อุปกรณ์เพื่อความบันเทิง 2) อุปกรณ์เพื่อความสะดวกในบ้าน 3) อุปกรณ์สื่อสาร 4) ยานพาหนะ และ 5) คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพบว่า

1) อุปกรณ์เพื่อความบันเทิง โทรทัศน์สีคืออุปกรณ์เพื่อความบันเทิงที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ทุกภาคมีใช้ ร้อยละ 98.2 รองลงมา ส่วนอันดับรองลงมานั้นค่อนข้างแตกต่างกัน กล่าวคือ ปริมณฑล ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมใช้วิทยุ/เทป ในขณะที่ภาคกลางและภาคใต้นิยมดูภาพยนตร์ด้วยเครื่องเล่นวีดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี

2) อุปกรณ์เพื่อความสะดวกในบ้าน ตู้เย็น คืออุปกรณ์เพื่อความสะดวกในบ้านที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ทุกภาคมีไว้ใช้ อันดับรองลงมาเป็นที่น่าสังเกตก็คือ เครื่องซักผ้า ซึ่งตัวอย่างส่วนใหญ่เกือบทุกภาค ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีไว้ใช้เช่นกัน ทั้งที่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคครั้งนี้เป็นประชากรในเขตชนบท

3) อุปกรณ์สื่อสาร โทรศัพท์มือถือกลายเป็นอุปกรณ์สื่อสารที่ติดตัวส่วนใหญ่ทุกภาค มีใช้อย่างน้อย 1 เครื่อง ในขณะที่ในส่วนของโทรศัพท์บ้านนั้น ปริมาณเป็นภาคที่มีโทรศัพท์บ้านใช้มากที่สุด

4) ยานพาหนะ รถจักรยานยนต์ คือยานพาหนะที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคมีใช้ รองลงมาคือรถจักรยาน และ รถยนต์ (ปิกอัพ)

5) คอมพิวเตอร์ ตัวอย่างในเขตปริมาณเครื่องมือคอมพิวเตอร์ใช้มากที่สุด รองลงมาคือตัวอย่างในภาคกลางและภาคใต้ (ตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 ร้อยละของตัวอย่างที่มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (อย่างน้อยอย่างละ 1 หน่วย) จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (มีอย่างน้อยอย่าง 1 หน่วย)	ภาค					รวม ทั้งประเทศ (n= 4,500)
	ปริมาณ (n = 900)	กลาง (n = 900)	เหนือ (n= 900)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 900)	ใต้ (n=900)	
1. เครื่องให้ความบันเทิง						
โทรทัศน์ (สี)	99.2	98.4	97.4	98.7	97.4	98.2
วิทยุ / เทป	77.5	69.2	74.3	68.6	57.3	69.4
สเตอริโอ	47.6	45.9	36.1	28.2	40.3	39.6
วีดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี	72.9	73.9	62.0	51.9	72.0	66.5
กล้องถ่ายภาพวีดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี	7.9	2.2	1.7	1.9	2.7	3.3
กล้องถ่ายภาพ (ฟิล์ม)	14.3	5.3	6.8	5.6	6.8	7.8
กล้องถ่ายภาพดิจิทัล	19.6	15.3	10.3	3.6	10.0	11.8
2. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ในบ้าน						
ตู้เย็น	95.0	94.9	92.2	87.7	91.0	92.2
เครื่องปรับอากาศ	19.2	12.4	5.7	1.6	5.7	8.9
เครื่องซักผ้า	54.9	63.6	67.7	39.0	71.8	59.4
เครื่องอบผ้า	4.0	25.0	8.9	5.2	16.4	11.9
เตาไมโครเวฟ	19.0	10.9	6.2	3.0	9.0	6.9
เตาอบ	4.4	3.1	2.3	0.8	4.1	3.0
เครื่องล้างจาน	0.9	0.2	0.7	0.3	1.3	0.7
เครื่องดูดฝุ่น	10.9	5.1	4.2	0.9	5.8	5.4

ตาราง 4.6 (ต่อ)

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (มีอย่างน้อยอย่างละ 1 หน่วย)	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
3. อุปกรณ์สื่อสาร						
โทรศัพท์บ้าน	43.8	32.6	22.0	11.0	19.2	25.7
โทรศัพท์มือถือ	90.1	83.8	83.9	82.7	86.0	85.3
4. ยานพาหนะ						
เรือ	14.2	7.4	1.1	3.9	6.3	6.6
รถยนต์ (เก๋ง)	12.8	8.7	3.4	2.4	5.1	6.5
รถยนต์ (ปิกอัพ)	35.5	36.6	34.3	23.3	35.6	33.1
รถจักรยานยนต์	78.6	82.9	88.0	82.6	88.0	84.0
รถจักรยาน	59.2	58.2	70.3	68.3	49.7	61.1
5. คอมพิวเตอร์	30.1	21.9	19.8	11.0	20.3	20.6

4.2.3 การพักผ่อนหย่อนใจ

โดยธรรมชาติของมนุษย์จะต้องมีการพักผ่อนหย่อนใจบ้าง นอกเหนือจากการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในชีวิตประจำวันแล้ว หากพิจารณาตามเกณฑ์ปกติทั่วไปแล้ว มนุษย์เราจะทำงานวันละประมาณ 8 ชั่วโมง นอนหลับพักผ่อนในตอนกลางคืนอีกประมาณ 8 ชั่วโมง (ตามเกณฑ์มาตรฐานทางการแพทย์) ดังนั้นเวลาที่เหลือจึงเป็นเวลาว่างที่สามารถใช้ทำกิจกรรมใดๆเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่างปรากฏผลดังต่อไปนี้

1) เวลาในการพักผ่อนหย่อนใจ

ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง ทั้งวันธรรมดาและวันหยุด เฉลี่ยเวลาพักผ่อนในวันธรรมดา 3.59 ชั่วโมง และในวันหยุด 4.09 ชั่วโมง (ตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามเวลาพักผ่อนหย่อนใจ (ไม่รวมเวลานอน) และตามภาคและรวมทั้งประเทศ

เวลาพักผ่อน หย่อนใจ เฉลี่ย/วัน	ภาค										รวมทั้งประเทศ	
	ปริมณฑล		กลาง		เหนือ		ตะวันออก เฉียงเหนือ		ใต้			
	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์
(n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(899)	(900)	(900)	(4,500)	(4,499)
ไม่เคย พักผ่อน	1.6	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.4
1 – 5 ชั่วโมง	77.1	63.3	76.2	74.0	79.8	77.2	84.2	78.5	73.6	70.6	78.2	72.8
6 – 10 ชั่วโมง	14.7	25.9	14.3	13.8	13.1	14.4	9.8	14.6	18.6	18.1	14.1	17.4
11 – 15 ชั่วโมง	1.2	3.0	8.9	11.6	2.4	3.0	1.7	2.7	3.0	6.0	3.4	5.2
16 ชั่วโมงขึ้นไป	5.4	5.7	0.6	0.6	4.7	5.4	4.3	4.2	4.8	5.3	4.0	4.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (ชั่วโมง)	3.60	4.50	4.06	4.54	3.52	3.77	2.98	3.42	3.74	4.21	3.59	4.09
ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	2.34	3.04	3.31	3.51	2.75	2.98	2.24	2.67	2.98	3.42	2.78	3.17

2) กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ

ในช่วงเวลาของการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคนิยมทำเป็นประจำมากที่สุด คือ การดูโทรทัศน์ รองลงมาคือ การนอนเล่น/นั่งเล่น ซึ่งตัวอย่างของทุกภาคนิยมทำกันมาก โดยเฉพาะตัวอย่างส่วนใหญ่ในเขตปริมณฑลและภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมทำเป็นอันดับสองรองจากการดูโทรทัศน์ (ตาราง 4.8 – 4.9)

ตาราง 4.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนความถี่กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

กิจกรรมใน การพักผ่อนหย่อนใจ	N	ร้อยละของค่าคะแนนความถี่					ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)	รวม		
1.ดูโทรทัศน์								
● รวมทั้งประเทศ	4,491	63.4	17.1	11.9	7.6	100.0	3.36	0.96
● ปริมณฑล	896	74.0	13.5	11.0	1.5	100.0	3.60	0.74
● ภาคกลาง	900	61.8	17.7	11.7	8.8	100.0	3.33	0.99
● ภาคเหนือ	897	51.7	18.5	17.8	12.0	100.0	3.10	1.08
● ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	899	68.6	16.7	8.1	6.6	100.0	3.47	0.90
● ภาคใต้	899	60.9	19.1	10.9	9.1	100.0	3.32	0.99

ตาราง 4.8 (ต่อ)

กิจกรรมใน การพักผ่อนหย่อนใจ	N	ร้อยละของค่าคะแนนความถี่					ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)	รวม		
2. ฟังวิทยุ								
● รวมทั้งประเทศ	4,481	25.8	18.7	23.7	31.8	100.0	2.39	1.18
● ปริมาณ	892	29.8	22.5	26.2	21.5	100.0	2.60	1.12
● ภาคกลาง	898	17.0	15.1	30.8	37.1	100.0	2.12	1.09
● ภาคเหนือ	897	28.8	19.3	20.4	31.5	100.0	2.45	1.21
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	894	39.3	18.9	17.1	24.7	100.0	2.73	1.22
● ภาคใต้	900	14.3	17.8	24.1	43.8	100.0	2.03	1.09
3. ฟังเพลงจากเครื่องเสียง								
● รวมทั้งประเทศ	4,470	11.9	17.4	27.4	43.3	100.0	1.98	1.04
● ปริมาณ	891	14.9	22.1	33.3	29.7	100.0	2.22	1.03
● ภาคกลาง	899	9.2	15.6	35.2	40.0	100.0	1.94	0.96
● ภาคเหนือ	892	13.5	15.4	23.8	47.3	100.0	1.95	1.08
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	888	7.1	13.3	22.3	57.3	100.0	1.70	0.95
● ภาคใต้	900	14.7	20.7	22.4	42.2	100.0	2.80	1.10
4. ดูวิดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี								
● รวมทั้งประเทศ	4,470	6.1	11.2	30.9	51.8	100.0	1.71	0.89
● ปริมาณ	889	10.0	16.3	35.8	37.9	100.0	1.98	0.97
● ภาคกลาง	900	2.9	9.3	38.1	49.7	100.0	1.65	0.77
● ภาคเหนือ	891	3.9	8.0	26.9	61.2	100.0	1.55	0.80
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	891	6.2	8.5	23.2	62.1	100.0	1.59	0.89
● ภาคใต้	899	7.3	13.7	30.3	48.7	100.0	1.80	0.94
5. อ่านหนังสือ								
● รวมทั้งประเทศ	4,471	13.2	14.5	29.4	42.9	100.0	1.98	1.05
● ปริมาณ	890	18.7	19.4	31.8	30.1	100.0	2.27	1.08
● ภาคกลาง	895	14.7	13.6	35.8	35.9	100.0	2.07	1.04
● ภาคเหนือ	894	8.3	11.4	25.5	54.8	100.0	1.73	0.96
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	892	9.8	14.2	25.9	50.1	100.0	1.84	1.00
● ภาคใต้	900	14.6	13.7	28.2	43.5	100.0	1.99	1.08
6. เล่นอินเทอร์เน็ต								
● รวมทั้งประเทศ	4,460	1.6	1.3	4.4	92.7	100.0	1.12	0.48
● ปริมาณ	882	3.7	3.3	8.8	84.2	100.0	1.27	0.70
● ภาคกลาง	900	0.9	0.8	4.7	93.6	100.0	1.09	0.39
● ภาคเหนือ	891	0.4	1.1	1.9	96.6	100.0	1.05	0.32
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	887	0.8	0.3	2.6	96.3	100.0	1.06	0.33
● ภาคใต้	900	2.1	1.2	4.2	92.5	100.0	1.13	0.51

ตาราง 4.8 (ต่อ)

กิจกรรมใน การพักผ่อนหย่อนใจ	N	ร้อยละของค่าคะแนนความถี่					ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)	รวม		
7. เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์								
● รวมทั้งประเทศ	4,460	1.2	1.4	3.6	93.8	100.0	1.10	0.44
● ปริมณฑล	883	2.3	2.8	7.0	87.9	100.0	1.19	0.59
● ภาคกลาง	899	1.0	0.4	3.6	95.0	100.0	1.07	0.37
● ภาคเหนือ	891	0.6	0.9	1.8	96.7	100.0	1.05	0.32
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	887	0.8	1.0	2.4	95.8	100.0	1.07	0.36
● ภาคใต้	900	1.6	1.7	3.1	93.6	100.0	1.11	0.48
8. ทำสวน/ปลูกต้นไม้								
● รวมทั้งประเทศ	4,479	19.0	19.4	26.7	34.9	100.0	2.22	1.12
● ปริมณฑล	892	19.5	12.7	30.8	37.0	100.0	2.15	1.12
● ภาคกลาง	898	11.9	15.3	33.9	38.9	100.0	2.00	1.01
● ภาคเหนือ	896	14.7	22.1	26.1	37.1	100.0	2.15	1.08
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	893	21.3	24.6	22.4	31.7	100.0	2.35	1.14
● ภาคใต้	900	27.6	22.1	20.2	30.1	100.0	2.47	1.18
9. ออกกำลังกาย								
● รวมทั้งประเทศ	4,477	13.3	14.7	29.0	43.0	100.0	1.98	1.05
● ปริมณฑล	894	11.3	10.6	35.6	42.5	100.0	1.91	0.99
● ภาคกลาง	900	12.3	12.0	31.3	44.4	100.0	1.92	1.03
● ภาคเหนือ	897	14.3	16.4	29.2	40.1	100.0	2.05	1.07
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	886	10.8	16.5	21.4	51.3	100.0	1.87	1.05
● ภาคใต้	900	17.9	18.1	27.2	36.8	100.0	2.17	1.11
10. ไปเดินดูสินค้า								
● รวมทั้งประเทศ	4,463	9.9	16.4	33.6	40.1	100.0	1.96	0.98
● ปริมณฑล	889	7.0	20.0	39.8	33.2	100.0	2.01	0.90
● ภาคกลาง	895	12.3	16.0	35.4	36.3	100.0	2.04	1.01
● ภาคเหนือ	894	9.3	15.0	32.1	43.6	100.0	1.90	0.97
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	885	3.4	8.6	31.9	56.1	100.0	1.59	0.79
● ภาคใต้	900	17.6	22.1	28.9	31.4	100.0	2.26	1.08
11. ไปงานเลี้ยง								
● รวมทั้งประเทศ	4,474	9.9	17.5	33.1	39.5	100.0	1.98	0.98
● ปริมณฑล	889	3.3	11.6	42.3	42.8	100.0	1.75	0.78
● ภาคกลาง	898	10.0	16.3	41.4	32.3	100.0	2.04	0.94
● ภาคเหนือ	895	5.5	15.5	31.2	47.8	100.0	1.79	0.90
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	892	6.5	17.5	29.1	46.9	100.0	1.84	0.94
● ภาคใต้	900	24.0	26.3	21.8	27.9	100.0	2.46	1.13

ตาราง 4.8 (ต่อ)

กิจกรรมใน การพักผ่อนหย่อนใจ	N	ร้อยละของค่าคะแนนความถี่					ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)	รวม		
12. ไปดูภาพยนตร์								
● รวมทั้งประเทศ	4,464	0.6	2.1	11.3	86.0	100.0	1.17	0.47
● ปริมณฑล	889	0.6	2.7	17.3	79.4	100.0	1.24	0.52
● ภาคกลาง	899	0.7	1.7	16.9	80.7	100.0	1.22	0.50
● ภาคเหนือ	893	0.2	0.9	5.9	93.0	100.0	1.08	0.33
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	883	0.9	1.7	8.7	88.7	100.0	1.15	0.46
● ภาคใต้	900	0.6	3.3	7.8	88.3	100.0	1.16	0.49
13. ไปดูกีฬา								
● รวมทั้งประเทศ	4,467	3.5	4.5	14.7	77.3	100.0	1.34	0.72
● ปริมณฑล	887	1.5	2.8	12.3	83.4	100.0	1.22	0.56
● ภาคกลาง	900	0.4	2.4	18.0	79.2	100.0	1.24	0.51
● ภาคเหนือ	895	2.2	5.3	14.6	77.9	100.0	1.32	0.68
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	885	4.1	2.1	10.2	83.6	100.0	1.27	0.70
● ภาคใต้	900	9.1	10.0	18.3	62.6	100.0	1.66	0.99
14. ไปดูคอนเสิร์ต								
● รวมทั้งประเทศ	4,473	0.4	1.1	8.0	90.5	100.0	1.11	0.38
● ปริมณฑล	890	0.4	1.0	7.9	90.7	100.0	1.11	0.38
● ภาคกลาง	900	0.0	0.7	13.6	85.7	100.0	1.15	0.37
● ภาคเหนือ	894	0.2	0.9	4.3	94.6	100.0	1.07	0.31
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	889	0.1	0.8	3.5	95.6	100.0	1.05	0.27
● ภาคใต้	900	1.3	1.9	10.7	86.1	100.0	1.18	0.52
15. ไปสถานรับชม								
● รวมทั้งประเทศ	4,460	0.7	0.8	6.4	92.1	100.0	1.10	0.38
● ปริมณฑล	885	0.6	0.6	7.7	91.1	100.0	1.11	0.37
● ภาคกลาง	899	0.6	0.2	14.2	85.0	100.0	1.16	0.42
● ภาคเหนือ	893	0.6	0.8	2.8	95.8	100.0	1.06	0.33
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	883	0.6	0.6	2.4	96.4	100.0	1.05	0.31
● ภาคใต้	900	1.1	2.0	5.0	91.9	100.0	1.12	0.46
16. นอนเล่น/นั่งเล่น								
● รวมทั้งประเทศ	4,477	51.3	27.9	15.6	5.2	100.0	3.25	0.90
● ปริมณฑล	887	57.7	24.0	13.0	5.3	100.0	3.34	0.90
● ภาคกลาง	897	44.2	25.4	27.3	3.1	100.0	3.11	0.91
● ภาคเหนือ	899	46.7	29.0	15.4	8.9	100.0	3.14	0.98
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	897	58.9	31.1	7.8	2.2	100.0	3.47	0.73
● ภาคใต้	897	48.9	29.9	14.6	6.6	100.0	3.21	0.92

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนของกิจกรรมในการพักผ่อน
 หย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจ	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. ดูโทรทัศน์	3.60	0.74	3.33	0.99	3.10	1.08	3.47	0.90	3.32	0.99	3.36	0.96
2. ฟังวิทยุ	2.60	1.12	2.12	1.09	2.45	1.21	2.73	1.22	2.03	1.09	2.39	1.18
3. ฟังเพลงจากเครื่องเสียง	2.22	1.03	1.94	0.96	1.95	1.08	1.70	0.95	2.08	1.10	1.98	1.04
4. ดูวิดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี	1.98	0.97	1.65	0.77	1.55	0.80	1.59	0.89	1.80	0.94	1.71	0.89
5. อ่านหนังสือ	2.27	1.08	2.07	1.04	1.73	0.96	1.84	1.00	1.99	1.08	1.98	1.05
6. เล่นอินเทอร์เน็ต	1.27	0.70	1.09	0.39	1.05	0.32	1.06	0.33	1.13	0.51	1.12	0.48
7. เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์	1.19	0.59	1.07	0.37	1.05	0.32	1.07	0.36	1.11	0.48	1.10	0.44
8. ทำสวน / ปลูกต้นไม้	2.15	1.12	2.00	1.01	2.15	1.08	2.35	1.14	2.47	1.18	2.22	1.12
9. ออกกำลังกาย	1.91	0.99	1.92	1.03	2.05	1.07	1.87	1.05	2.17	1.11	1.98	1.05
10. ไปเดินดูสินค้า	2.01	0.90	2.04	1.01	1.90	0.97	1.59	0.79	2.26	1.08	1.96	0.98
11. ไปทานเลี้ยง	1.75	0.78	2.04	0.94	1.79	0.90	1.84	0.94	2.46	1.13	1.98	0.98
12. ไปดูภาพยนตร์	1.24	0.52	1.22	0.50	1.08	0.33	1.15	0.46	1.16	0.49	1.17	0.47
13. ไปดูกีฬา	1.22	0.56	1.24	0.51	1.32	0.68	1.27	0.70	1.66	0.99	1.34	0.72
14. ไปดูคอนเสิร์ต	1.11	0.38	1.15	0.37	1.07	0.31	1.05	0.27	1.18	0.52	1.11	0.38
15. ไปสถานเริงรมย์	1.11	0.37	1.16	0.42	1.06	0.33	1.05	0.31	1.12	0.46	1.10	0.38
16. นอนเล่น / นั่งเล่น	3.34	0.90	3.11	0.91	3.14	0.98	3.47	0.73	3.21	0.92	3.25	0.90

หมายเหตุ: ค่าคะแนน 4 = ประจำ 3 = ค่อนข้างบ่อย 2 = นาน ๆ ครั้ง 1 = ไม่เคยเลย

3) การไปทัศนารต่างจังหวัดและต่างประเทศ

ในรอบปีที่ผ่านมาตัวอย่างส่วนใหญ่ของภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีโอกาสได้ไปทัศนาร ยกเว้นตัวอย่างในเขตปริมณฑลและภาคใต้ สำหรับในกลุ่มของผู้ที่เคยไป ตัวอย่างในเขตปริมณฑลมีโอกาสไปทัศนารในแถบชายทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตามแหล่งธรรมชาติในภาคตะวันตกมากที่สุด ในขณะที่ตัวอย่างในภาคกลางและภาคเหนือมีโอกาสได้ไปทัศนารตามจังหวัดในภาคเดียวกันมากที่สุด สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ตัวอย่างมีโอกาสได้เข้ามาทัศนารในกรุงเทพมหานครมากที่สุด สำหรับจำนวนครั้งของการทัศนารนั้น ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคมีโอกาสได้ไปทัศนารต่างจังหวัด จำนวนไม่เกิน 2 ครั้งในรอบปี สำหรับการไปทัศนารในต่างประเทศนั้น จำนวนตัวอย่างที่มีโอกาสได้ไปมีน้อยมาก ในกลุ่มของผู้ที่เคยไปส่วนใหญ่มีโอกาสได้ไปทัศนารประเทศในแถบเอเชียเพียง 1 – 2 ครั้งเท่านั้นในรอบปีที่ผ่านมา (ตาราง 4.10)

ตาราง 4.10 ร้อยละของการไปทัศนจาร / ทัศนศึกษาของตัวอย่างในรอบปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

การไปทัศนจาร / ทัศนศึกษา	ปริมาณทล	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้	รวมทั้ง ประเทศ
1. ในรอบปีที่ผ่านมาเคยไปทัศนจาร / ทัศนศึกษาหรือไม่ (n)	(879)	(899)	(898)	(900)	(897)	(4,473)
เคยไป	53.8	45.2	42.4	32.4	55.7	45.9
ไม่เคยไป	46.2	54.8	57.6	67.6	44.3	54.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. เคยไปทัศนจาร / ทัศนศึกษา (n)	(473)	(406)	(381)	(292)	(500)	(2,052)
● ในจังหวัดที่ตนเองอยู่	13.7	23.0	21.9	10.3	26.0	18.2
● ต่างจังหวัด	77.3	47.3	56.8	93.9	100.0	70.0
● ต่างประเทศ	3.8	7.1	2.9	46.9	9.5	6.3
● ต่างจังหวัดที่ไป (n)	(432)	(330)	(275)	(214)	(423)	(1,674)
● ภาคเหนือตอนบน	14.2	16.1	27.9	7.5	7.6	14.3
● ภาคเหนือตอนล่าง	3.7	6.4	14.9	4.2	1.2	5.5
● ภาคกลาง	13.9	23.0	4.4	3.3	2.6	9.9
● ภาคตะวันออก	20.8	15.5	17.1	16.8	1.9	13.8
● ภาคตะวันตก	20.8	10.3	5.5	3.7	3.5	9.7
● กรุงเทพมหานคร	1.6	9.4	16.4	29.4	22.0	14.3
● ปริมาณทล	5.6	2.7	1.8	0.5	0.9	2.6
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน	7.2	4.2	4.7	22.4	1.7	6.8
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง	8.3	8.8	2.9	7.5	4.0	6.3
● ภาคใต้ตอนบน	3.9	2.7	3.3	4.2	17.0	6.9
● ภาคใต้ตอนล่าง	0.0	0.9	1.1	0.5	37.6	9.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.10 (ต่อ)

การไปทัศนจร / ทัศนศึกษา	ปริมาตร	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้	รวมทั้ง ประเทศ
● ต่างประเทศที่ไป (n)	(23)	(21)	(9)	(15)	(31)	(99)
● เอเชีย	95.7	76.2	77.8	93.3	96.8	89.9
● ยุโรป	0.0	9.5	22.2	6.7	0.0	5.1
● อเมริกา	0.0	14.3	0.0	0.0	0.0	3.0
● ออสเตรเลีย	4.3	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0
● แอฟริการวมอียิปต์	0.0	0.0	0.0	0.0	3.2	1.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
3. จำนวนครั้งที่ไปทัศนจร / ทัศนศึกษา						
● ในจังหวัดที่ตนเองอยู่ (n)	(121)	(139)	(149)	(92)	(166)	(667)
1 ครั้ง	21.5	23.7	30.2	27.2	25.9	25.8
2 ครั้ง	30.6	18.7	15.4	25.0	19.9	21.3
3 ครั้ง	24.8	23.0	14.8	18.5	22.3	20.7
4 ครั้ง	5.8	12.9	6.0	7.6	4.2	7.2
5 ครั้ง	3.3	4.3	6.7	8.7	10.8	6.9
6 ครั้งขึ้นไป	14.0	17.4	26.9	13.0	16.9	18.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ต่างจังหวัด (n)	(428)	(505)	(271)	(210)	(415)	(1,829)
1 ครั้ง	40.4	31.1	57.2	62.4	39.0	42.5
2 ครั้ง	28.5	19.0	23.2	24.8	22.2	23.2
3 ครั้ง	12.9	5.7	8.5	6.2	13.7	9.7
4 ครั้ง	3.5	2.6	1.8	3.3	5.3	3.4
5 ครั้ง	5.6	2.2	4.8	1.0	6.7	4.3
6 ครั้งขึ้นไป	9.1	39.4	4.5	2.3	13.1	16.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ต่างประเทศ (n)	(25)	(12)	(10)	(15)	(31)	(93)
1 ครั้ง	72.0	50.0	80.0	46.7	61.3	62.4
2 ครั้ง	16.0	16.7	0.0	26.7	6.5	12.9
3 ครั้งขึ้นไป	12.0	33.3	20.0	26.6	32.2	24.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4) ความพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ

อย่างไรก็ตามเมื่อสำรวจความพึงพอใจเกี่ยวกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตนในระดับมาก ตัวอย่างภาคเหนือมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 8.16 รองลงมาคือภาคใต้ 7.90 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7.86 (ตาราง 4.11)

ตาราง 4.11 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,292)
	ปริมณฑล (n = 847)	กลาง (n = 882)	เหนือ (n = 877)	ตะวันออกเฉียงเหนือ (n = 883)	ใต้ (n = 803)	
มากที่สุด (คะแนน 9 – 10)	33.1	33.1	31.0	26.2	26.2	29.9
มาก (คะแนน 7 - 8)	49.0	58.8	49.0	55.9	58.6	54.2
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	16.9	7.8	18.7	17.7	13.8	15.0
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.9	0.3	1.0	0.2	1.0	0.7
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.1	0.0	0.3	0.0	0.4	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	7.84	8.00	7.74	7.73	7.72	7.81
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.62	1.22	1.71	1.36	1.47	1.49

4.2.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

1) ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

สื่อที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ คือ โทรทัศน์ รองลงมา คือ วิทยุ เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในเขตปริมณฑล มีจำนวนผู้ที่รับทราบข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์เป็นประจำมากกว่าภาคอื่น และตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรับทราบข้อมูลข่าวสารจากบุคคลเป็นประจำมากกว่าภาคอื่น ในขณะที่การรับข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตซึ่งนิยมกันมากในเขตเมือง ในเขตชนบทยังมีน้อยมาก จำนวนผู้ที่รับทราบข้อมูลจากสื่อชนิดนี้มีมากที่สุดที่ในเขตปริมณฑลและมีเพียงร้อยละ 3.9 เท่านั้น (ตาราง 4.12)

ตาราง 4.12 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ประเภทของสื่อ	n	ร้อยละของความถี่					ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้างบ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคยเลย (1)	รวม		
1. โทรทัศน์								
● รวมทั้งประเทศ	4,495	70.9	16.0	11.1	2.0	100.0	3.56	0.77
● ปริมณฑล	898	78.7	12.6	7.9	0.8	100.0	3.69	0.65
● ภาคกลาง	898	67.7	17.7	12.7	1.9	100.0	3.51	0.79
● ภาคเหนือ	899	65.1	16.9	15.9	2.1	100.0	3.45	0.83
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	77.1	14.0	7.3	1.6	100.0	3.67	0.68
● ภาคใต้	900	65.8	18.8	11.6	3.8	100.0	3.47	0.84
2. วิทยุ								
● รวมทั้งประเทศ	4,483	26.3	18.5	24.9	30.3	100.0	2.41	1.17
● ปริมณฑล	893	29.8	20.0	28.7	21.5	100.0	2.58	1.13
● ภาคกลาง	900	18.2	14.9	31.2	35.7	100.0	2.16	1.10
● ภาคเหนือ	900	28.6	20.2	21.4	29.8	100.0	2.48	1.19
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	891	39.3	20.0	17.7	23.0	100.0	2.76	1.20
● ภาคใต้	899	15.8	17.5	25.4	41.3	100.0	2.08	1.10
3. หนังสือพิมพ์								
● รวมทั้งประเทศ	4,470	14.9	12.9	27.0	45.2	100.0	1.97	1.08
● ปริมณฑล	892	25.8	17.7	27.9	28.6	100.0	2.41	1.15
● ภาคกลาง	899	16.5	12.3	27.4	43.8	100.0	2.01	1.11
● ภาคเหนือ	898	9.8	9.4	25.6	55.2	100.0	1.74	0.98
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	881	12.4	12.0	30.8	44.8	100.0	1.92	1.03
● ภาคใต้	900	10.1	13.1	23.3	53.5	100.0	1.80	1.02
4. นิตยสาร								
● รวมทั้งประเทศ	4,448	2.6	5.1	18.5	73.8	100.0	1.37	0.70
● ปริมณฑล	891	2.9	7.0	26.4	63.7	100.0	1.49	0.75
● ภาคกลาง	898	2.4	5.5	23.4	68.7	100.0	1.42	0.71
● ภาคเหนือ	894	1.8	3.0	10.0	85.2	100.0	1.21	0.58
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	866	2.5	5.2	16.1	76.2	100.0	1.34	0.69
● ภาคใต้	899	3.3	4.9	16.9	74.9	100.0	1.37	0.73
5. บุคคล								
● ทั้งประเทศ	4,464	21.5	23.9	24.7	29.9	100.0	2.37	1.12
● ปริมณฑล	891	16.8	27.9	25.3	30.0	100.0	2.32	1.07
● ภาคกลาง	899	15.4	26.7	36.1	21.8	100.0	2.36	0.99
● ภาคเหนือ	896	18.3	19.2	22.2	40.3	100.0	2.16	1.14
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	878	39.5	20.7	19.4	20.4	100.0	2.79	1.17
● ภาคใต้	900	17.8	25.0	20.4	36.8	100.0	2.24	1.13

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	n	ร้อยละของความถี่					ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้างบ่อย (3)	นาน ๆ ครั้ง (2)	ไม่เคยเลย (1)	รวม		
6. อินเทอร์เน็ต								
• รวมทั้งประเทศ	4,410	1.6	1.7	3.9	92.8	100.0	1.12	0.48
• ปริมาณ	869	3.9	4.3	7.5	84.3	100.0	1.28	0.72
• ภาคกลาง	894	0.9	1.5	4.0	93.6	100.0	1.10	0.41
• ภาคเหนือ	893	0.4	0.8	2.9	95.9	100.0	1.06	0.31
• ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	856	0.8	0.7	1.3	97.2	100.0	1.05	0.33
• ภาคใต้	898	1.8	1.3	3.9	93.0	100.0	1.12	0.49

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ประเภทของสื่อ	ปริมาณ		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. โทรทัศน์	3.69	0.65	3.51	0.79	3.45	0.83	3.67	0.68	3.47	0.84	3.56	0.77
2. วิทยุ	2.58	1.13	2.16	1.10	2.48	1.19	2.76	1.20	2.08	1.10	2.41	1.17
3. หนังสือพิมพ์	2.41	1.15	2.01	1.11	1.74	0.98	1.92	1.03	1.80	1.02	1.97	1.08
4. นิตยสาร	1.49	0.75	1.42	0.71	1.21	0.58	1.34	0.69	1.37	0.73	1.37	0.70
5. บุคคล	2.32	1.07	2.36	0.99	2.16	1.14	2.79	1.17	2.24	1.13	2.37	1.12
6. อินเทอร์เน็ต	1.28	0.72	1.10	0.41	1.06	0.31	1.05	0.33	1.12	0.49	1.12	0.48

หมายเหตุ: ค่าคะแนน 4 = ประจำ 3 = ค่อนข้างบ่อย 2 = นาน ๆ ครั้ง 1 = ไม่เคยเลย

2) ความน่าเชื่อถือได้ของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ

สำหรับสื่อโทรทัศน์ซึ่งตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ นั้น มีคะแนนความน่าเชื่อถือได้สูงพอสมควร โดยคะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือได้ของตัวอย่างรวมทั้งประเทศเท่ากับ 3.63 ซึ่งสูงกว่าสื่อทุกชนิด สำหรับสื่อที่ตัวอย่างรับทราบข่าวสารรองลงมา คือวิทยุ นั้น คะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือได้ก็สูงเป็นอันดับสองเช่นกันคือเท่ากับ 3.06 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สำหรับสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งตัวอย่างในเขตปริมาณได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อชนิดนี้มากที่สุด กลับมีคะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือได้ 3.36 ซึ่งต่ำกว่าความเชื่อถือของตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีคะแนนเฉลี่ยความเชื่อถือสื่อชนิดนี้ถึง 3.40 นอกจากนี้ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังให้คะแนนความน่าเชื่อถือการรับทราบข้อมูลข่าวสารจากตัวบุคคลเฉลี่ยสูงถึง 3.55 ซึ่งนับว่าสูงมาก (ตาราง 4.14)

ตาราง 4.14 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความน่าเชื่อถือได้ของ
ข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ประเภทของสื่อ	N	ร้อยละระดับคะแนนความน่าเชื่อถือ						ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก/ ไม่ น่าเชื่อถือ (1)	รวม		
1. โทรทัศน์									
● รวมทั้งประเทศ	4,403	19.0	31.2	44.9	3.1	1.8	100.0	3.63	0.88
● ปริมณฑล	860	21.5	31.4	43.2	3.1	0.8	100.0	3.70	0.87
● ภาคกลาง	889	21.7	27.6	48.0	1.9	0.8	100.0	3.67	0.86
● ภาคเหนือ	887	17.9	27.5	50.1	2.4	2.1	100.0	3.57	0.88
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	885	16.6	39.0	40.0	4.4	0.0	100.0	3.68	0.80
● ภาคใต้	892	17.3	30.7	43.2	3.5	5.3	100.0	3.51	0.99
2. วิทยุ									
● รวมทั้งประเทศ	3,722	8.0	27.4	43.3	5.0	16.3	100.0	3.06	1.14
● ปริมณฑล	708	12.7	32.5	47.0	6.2	1.6	100.0	3.49	0.85
● ภาคกลาง	679	4.7	24.4	49.5	6.2	15.2	100.0	2.97	1.05
● ภาคเหนือ	753	9.3	22.4	48.5	4.4	15.4	100.0	3.06	1.12
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	691	10.1	43.2	39.7	6.7	0.3	100.0	3.56	0.77
● ภาคใต้	891	4.2	17.5	34.0	2.5	41.8	100.0	2.40	1.30
3. หนังสือพิมพ์									
● รวมทั้งประเทศ	3,268	6.2	20.7	41.2	7.5	24.4	100.0	2.77	1.20
● ปริมณฑล	669	13.0	26.2	48.1	9.7	3.0	100.0	3.36	0.93
● ภาคกลาง	628	2.7	17.4	52.1	6.1	21.7	100.0	2.73	1.07
● ภาคเหนือ	577	4.3	17.9	41.6	7.1	29.1	100.0	2.61	1.20
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	502	8.0	40.2	36.1	15.5	0.2	100.0	3.40	0.85
● ภาคใต้	892	3.6	9.9	30.9	2.5	53.1	100.0	2.08	1.25

ตาราง 4.14 (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	n	ร้อยละระดับคะแนนความน่าเชื่อถือ						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก/ไม่น่าเชื่อถือ (1)	รวม		
4. นิตยสาร									
● รวมทั้งประเทศ	2,424	3.3	11.0	30.6	8.8	46.3	100.0	2.16	1.22
● ปริมาณ	428	9.6	21.3	43.2	17.3	8.6	100.0	3.06	1.06
● ภาคกลาง	491	0.8	7.3	45.0	3.7	43.2	100.0	2.19	1.10
● ภาคเหนือ	378	1.3	5.6	21.2	13.2	58.7	100.0	1.78	1.05
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	236	5.5	39.0	38.6	16.9	0.0	100.0	3.33	0.82
● ภาคใต้	891	2.0	2.9	18.5	3.6	73.0	100.0	1.57	1.02
5. บุคคล									
● รวมทั้งประเทศ	3,597	7.3	21.9	44.5	9.6	16.7	100.0	2.93	1.13
● ปริมาณ	649	7.4	19.9	53.8	13.7	5.2	100.0	3.10	0.91
● ภาคกลาง	760	3.8	17.4	53.9	12.0	12.9	100.0	2.87	0.97
● ภาคเหนือ	593	12.6	19.1	44.5	9.3	14.5	100.0	3.06	1.17
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	703	8.4	45.9	38.4	6.7	0.6	100.0	3.55	0.76
● ภาคใต้	892	5.8	10.0	34.3	7.3	42.6	100.0	2.29	1.27
6. อินเทอร์เน็ต									
● รวมทั้งประเทศ	1,974	4.3	5.7	11.1	8.2	70.7	100.0	1.64	1.14
● ปริมาณ	299	16.7	18.1	33.5	19.7	12.0	100.0	3.08	1.24
● ภาคกลาง	339	1.8	4.7	8.0	1.8	83.7	100.0	1.39	0.95
● ภาคเหนือ	335	0.6	3.0	9.3	5.7	81.4	100.0	1.36	0.82
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	115	9.6	11.3	13.9	58.2	7.0	100.0	2.58	1.09
● ภาคใต้	886	1.7	2.1	5.1	1.1	90.0	100.0	1.24	0.79

ตาราง 4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือได้ของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ประเภทของสื่อ	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. โทรทัศน์	3.70	0.87	3.67	0.86	3.57	0.88	3.68	0.80	3.51	0.99	3.63	0.88
2. วิทยุ	3.49	0.85	2.97	1.05	3.06	1.12	3.56	0.77	2.40	1.30	3.06	1.14
3. หนังสือพิมพ์	3.36	0.93	2.73	1.07	2.61	1.20	3.40	0.85	2.08	1.25	2.77	1.20
4. นิตยสาร	3.06	1.06	2.19	1.10	1.78	1.05	3.33	0.82	1.57	1.02	2.16	1.22
5. บุคคล	3.10	0.91	2.87	0.97	3.06	1.17	3.55	0.76	2.29	1.27	2.93	1.13
6. อินเทอร์เน็ต	3.08	1.24	1.39	0.95	1.36	0.82	2.58	1.09	1.24	0.79	1.64	1.14

หมายเหตุ : ค่าคะแนน 5 = ความน่าเชื่อถือได้มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก / ไม่น่าเชื่อถือ

4.2.5 ความต้องการและโอกาสในการศึกษาต่อ

เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคไม่มีความต้องการและไม่มีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (ตาราง 4.16)

ตาราง 4.16 ร้อยละของความต้องการและโอกาสเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความต้องการและโอกาสเกี่ยวกับการศึกษา	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
การศึกษต่อ (n)	(894)	(897)	(898)	(897)	(899)	(4,485)
ต้องการ	27.6	25.8	28.1	14.7	29.1	25.1
ไม่ต้องการ	72.4	74.2	71.9	85.3	70.9	74.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
โอกาสที่จะศึกษาต่อ (n)	(893)	(896)	(898)	(893)	(900)	(4,480)
มีโอกาส	19.7	23.5	17.5	11.1	25.6	19.5
ไม่มีโอกาส	80.3	76.5	82.5	88.9	74.4	80.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนานโยบายทางการเมืองจะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านต่างๆ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถจำแนกออกได้เป็นหลายระดับ หลายรูปแบบ เช่น การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การไปร่วมรณรงค์ทางการเมือง ในโอกาสต่างๆ ซึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทยครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบของการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตัวอย่างไว้ 4 ระดับ ได้แก่ 1) การติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับคนใกล้ชิด 3) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และ 4) การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ผลของการสำรวจปรากฏดังต่อไปนี้

4.1 การติดตามข่าวสารทางการเมือง

ตัวอย่างมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 60.5 มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ รองลงมาเป็นตัวอย่างในภาคกลางและภาคเหนือ ร้อยละ 43.5 เท่ากัน และภาคใต้ ร้อยละ 42.0 สื่อที่ตัวอย่างทุกภาคใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมา ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ ติดตามข่าวจากเพื่อนบ้าน ส่วนเขตปริมณฑลติดตามข่าวจากหนังสือพิมพ์ และภาคเหนือติดตามข่าวจากวิทยุ ซึ่งจากผลการศึกษาอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า ในเขตชนบทนั้นการพบปะพูดคุยกันของคนในชุมชน ยังเป็นช่องทางสื่อสารที่สำคัญ เนื่องจากคนในชนบทอาจจะยังไม่สามารถเข้าถึงสื่ออื่นๆ ได้สะดวก เช่น การหาสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์หรือหนังสือต่างๆ โอกาสในการเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ต

4.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับคนใกล้ชิด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับนี้ยังมีไม่มากนัก โดยตัวอย่างส่วนใหญ่ในเขตปริมณฑล และภาคกลาง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับคนใกล้ชิดบ้างเป็นบางครั้ง ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่างมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองเป็นประจำมากที่สุด แต่ก็มีเพียงร้อยละ 26.1 เท่านั้น (ตาราง 4.17)

ตาราง 4.17 ร้อยละของการติดตามข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองของ
ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การติดตามข่าวสาร / แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นทางการเมือง	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียง เหนือ	ใต้	
● การติดตามข่าวสารทางด้านการเมือง (n)	(899)	(900)	(900)	(899)	(898)	(4,496)
- ไม่เคยเลย	6.8	6.8	8.8	2.3	5.7	6.1
- นาน ๆ ครั้ง	36.3	31.8	31.0	28.1	30.3	31.5
- ค่อนข้างบ่อย	21.7	18.0	16.7	9.1	22.0	17.5
- ประจำ	35.2	43.4	43.5	60.5	42.0	44.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อ (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4500)
- โทรทัศน์	93.3	91.0	90.0	95.7	92.1	92.4
- หนังสือพิมพ์	44.1	28.0	20.1	26.1	20.2	27.7
- วิทยุ	23.1	16.6	28.4	21.7	15.1	21.0
- เพื่อนบ้าน	16.9	34.9	13.3	33.3	25.1	24.7
- อินเทอร์เน็ต	3.9	1.0	0.2	0.9	2.0	1.6
- รายงานฉบับพิเศษ	0.6	0.3	0.4	1.6	1.0	0.8
- อื่น ๆ เช่น เฝ้ามองตามสายหออกระจ่ายข่าว	2.8	2.8	9.6	0.8	4.7	4.1
● การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
การเมืองกับคนใกล้ชิด (n)	(4,435)	(860)	(897)	(896)	(888)	(894)
- ไม่เคยแลกเปลี่ยน	29.5	21.6	35.2	28.8	21.5	27.3
- เป็นบางครั้ง	55.2	53.3	42.3	40.4	43.4	46.8
- ค่อนข้างบ่อย	10.3	12.7	11.0	4.7	11.7	10.1
- ประจำ	4.9	12.3	11.5	26.1	23.3	15.7
- อื่น ๆ เช่น จำไม่ได้ / ไม่ตอบ	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4.3 การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคยังไม่ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับนี้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในภาคใต้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากที่สุด ร้อยละ 5.7

4.4 การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นประจํามากที่สุด ร้อยละ 96.1 รองลงมาคือภาคเหนือและภาคใต้ (ตาราง 4.18)

ตาราง 4.18 ร้อยละของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของตัวอย่างจําแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง / การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
● การเป็น สมาชิกพรรคการเมือง (n)	(894)	(897)	(898)	(895)	(895)	(4,479)
- เป็น	1.7	0.8	2.3	1.7	5.7	2.4
- ไม่ได้เป็น	98.3	99.2	97.7	98.3	94.3	97.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น เลือก สจ./						
สข./ สก./ สท. หรือ สส./ สว. (n)	(899)	(898)	(900)	(898)	(898)	(4,493)
- ไม่เคยเลย	2.4	2.6	0.9	1.1	0.9	1.6
- เป็น บางครั้ง	7.2	5.6	1.3	1.9	2.8	3.8
- ก่อน ช้างบ่อ	4.9	6.9	2.2	0.9	4.3	3.9
- ทุกครั้ง	84.9	84.8	95.6	96.1	91.9	90.5
- อื่น ๆ เช่น อายุเพิ่งมีสิทธิ อายุมากแล้ว	0.6	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4.5 ความคิดเห็นทางการเมือง

เมื่อสำรวจความคิดเห็นทางการเมืองในด้านต่าง ๆ พบว่า ตัวอย่างจำนวนมากที่สุดเกือบทุกภาคเห็นว่าการเมืองจะทำให้ประเทศพัฒนา/ดีขึ้นได้ ยกเว้นภาคกลางที่ตัวอย่างจำนวนมากที่สุดเห็นว่าเหมือนเดิม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่ตัวอย่างมีความเห็นว่าการเมืองทำให้ประเทศพัฒนา/ดีขึ้นมากที่สุด ในส่วนของปัญหาหลักของการเมือง ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคเห็นตรงกันว่า คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณภาพของนักการเมือง และส่วนใหญ่คิดว่าการเมืองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคุณ

เมื่อสอบถามความเห็นว่าคุณประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไรบ้าง ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคตอบตรงกันว่า ควรไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ตาราง 4.19)

ตาราง 4.19 ร้อยละของความคิดเห็นทางการเมืองด้านต่าง ๆ ของตัวอย่างจำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็นทางการเมืองด้านต่าง ๆ	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
● ความคิดเห็นว่าการเมืองสามารถทำให้ประเทศพัฒนา / ดีขึ้น (n)	(898)	(898)	(894)	(892)	(895)	(4,477)
- ดีขึ้น	35.0	26.4	32.5	43.1	36.4	34.6
- เหมือนเดิม	24.8	29.7	17.4	30.3	24.1	25.3
- ไม่ดีขึ้น	18.4	21.0	23.4	10.1	18.1	18.2
- ไม่ทราบ / ไม่มีความเห็น	7.0	6.9	6.2	4.4	5.0	5.9
- ไม่แน่ใจ	14.8	16.0	20.5	12.1	16.4	16.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ปัญหาหลักของการเมือง (n)	(785)	(408)	(647)	(761)	(460)	(3,061)
- ปัญหาคุณภาพของนักการเมือง	55.7	58.5	83.2	86.3	73.1	72.1
- ปัญหาการบริหารงานของรัฐบาล	11.3	27.2	8.3	3.7	12.6	11.1
- ปัญหาทางกฎหมาย	0.5	1.0	0.6	0.0	0.9	0.5
- ปัญหาทางสังคม / เศรษฐกิจ	13.5	3.7	6.0	7.2	13.0	9.0
- อื่น ๆ เช่น การทะเลาะกัน การแบ่งพรรคแบ่งพวกของนักการเมือง	19.0	9.6	1.9	2.8	0.4	7.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ความคิดเห็นว่าการเมืองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของตน (n)	(894)	(894)	(894)	(885)	(895)	(4,462)
- มี	67.9	57.4	70.4	53.7	65.4	63.0
- ไม่มี	15.5	33.6	19.2	30.8	19.0	23.6
- ไม่แน่ใจ	9.6	7.3	8.4	11.0	12.5	9.7
- ไม่มีความเห็น / ไม่ทราบ	7.0	1.7	2.0	4.5	3.1	3.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ความคิดเห็นว่าประชาชนควรมีส่วนทางการเมืองอย่างไร (n)	(738)	(465)	(656)	(751)	(540)	(3,150)
- ไปใช้สิทธิ	88.0	95.7	87.3	90.7	86.7	89.4
- ร่วมแสดงความคิดเห็น	5.0	2.4	7.3	1.6	7.4	4.7
- ร่วมตรวจสอบทางการเมือง	2.7	1.3	1.7	2.5	3.3	2.3
- ติดตามข่าวสารทางการเมือง	1.1	0.2	0.8	2.0	1.5	1.2
- ร่วมมือทุกด้าน	1.2	0.4	2.9	1.9	1.1	1.6
- อื่น ๆ เช่น ไม่ขายเสียง ไปร่วมชุมนุม	2.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.8
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

บทที่ 5

คุณภาพชีวิตของคนไทยและการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต ในภาคต่างๆ และช่วงเวลาที่ผ่านมา

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของตัวอย่างในแต่ละด้าน ประกอบด้วยคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ประจำวัน นอกจากนี้ยังจะได้ทำการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆ และในช่วงเวลาที่ผ่านมา

5.1 คุณภาพชีวิตของคนไทย

5.1.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจในงาน/อาชีพในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง ความก้าวหน้าของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนความพึงพอใจในรายได้ สภาพแวดล้อมในการทำงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ในการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของตัวอย่างในครั้งนี้ ได้ใช้ข้อคำถามเพื่อการศึกษาข้อมูลจำนวน 8 ข้อ ได้แก่

1. ท่านอยากทำงาน/อาชีพที่ทำอยู่ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในงาน/อาชีพ หรือมีโอกาสขยายกิจการให้ใหญ่โตขึ้นได้ในอนาคต
3. ท่านรู้สึกภูมิใจในงาน/อาชีพของท่าน
4. งาน/อาชีพของท่านมีความมั่นคงพอ
5. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการทำงาน/อาชีพของท่าน
6. สภาพแวดล้อมในการทำงาน/ประกอบอาชีพทำให้ท่านกระตือรือร้นในการทำงาน
7. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี
8. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน/อาชีพ

ในการตอบคำถามนั้น ตัวอย่างสามารถเลือกคำตอบที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของตนได้จากคำตอบทั้งสิ้น 5 คำตอบ ได้แก่ ไซ่มากที่สุด ไซ่มาก ไซ่ ไม้ไซ่ และ ไม้ไซ่ที่สุด

ผลการสำรวจพบว่า คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของตัวอย่างนั้น อาจกล่าวได้ว่าดีพอสมควร ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการทำงาน/อาชีพของตัวอย่างในประเด็นคำถามต่าง ๆ ซึ่งพบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคมีความเห็นตั้งแต่ระดับใช้จนถึงใช้มากที่สุดในทุกประเด็นคำถาม (ตาราง 5.1)

ตาราง 5.1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับของความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		ใช้มากที่สุด (5)	ใช้มาก (4)	ใช้ (3)	ไม่ใช้ (2)	ไม่ใช้ที่สุด (1)	รวม		
1. ท่านอยากทำงาน / อาชีพที่									
ทำอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ									
● รวมทั้งประเทศ	3,339	35.3	29.8	28.2	6.1	0.6	100.0	3.93	0.96
● ปริมณฑล	664	39.1	31.0	21.4	7.7	0.8	100.0	4.00	0.99
● ภาคกลาง	580	36.1	22.8	33.4	7.4	0.3	100.0	3.87	1.00
● ภาคเหนือ	664	42.0	22.1	27.3	7.2	1.4	100.0	3.96	1.05
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	17.9	39.6	38.2	4.3	0.0	100.0	3.71	0.81
● ภาคใต้	712	42.1	31.6	21.2	4.5	0.6	100.0	4.10	0.92
2. ท่านมีโอกาsk้าวหน้าในงาน / อาชีพ หรือมีโอกาสขยายกิจการให้ใหญ่โตขึ้นได้ในอนาคต									
● รวมทั้งประเทศ	3,342	19.5	27.4	27.8	21.6	3.7	100.0	3.38	1.13
● ปริมณฑล	663	22.9	31.3	22.9	20.2	2.7	100.0	3.51	1.13
● ภาคกลาง	585	15.9	18.1	28.5	30.7	6.8	100.0	3.06	1.18
● ภาคเหนือ	664	25.5	20.8	24.7	22.1	6.9	100.0	3.36	1.26
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	7.5	39.1	34.1	17.9	1.4	100.0	3.33	0.90
● ภาคใต้	711	26.0	25.9	28.1	18.7	1.3	100.0	3.57	1.10
3. ท่านรู้สึกภูมิใจในงาน / อาชีพของท่าน									
● รวมทั้งประเทศ	3,340	34.9	32.6	28.7	3.7	0.1	100.0	3.99	0.89
● ปริมณฑล	664	39.0	36.4	20.5	3.8	0.3	100.0	4.10	0.87
● ภาคกลาง	582	32.6	23.7	38.5	5.0	0.2	100.0	3.84	0.95
● ภาคเหนือ	665	44.3	25.7	26.2	3.8	0.0	100.0	4.11	0.92
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	24.6	41.2	30.6	3.6	0.0	100.0	3.87	0.82
● ภาคใต้	710	34.7	33.9	28.6	2.8	0.0	100.0	4.00	0.86

ตาราง 5.1 (ต่อ)

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับของความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ใช่ มาก ที่สุด (5)	ใช่ มาก (4)	ใช่ (3)	ไม่ใช่ (2)	ไม่ใช่ ที่สุด (1)	รวม		
4. งาน / อาชีพของท่านมีความ มั่นคงพอ									
● รวมทั้งประเทศ	3,338	23.6	32.0	32.4	10.9	1.1	100.0	3.66	0.99
● ปริมาณฯ	663	29.0	34.7	22.5	11.8	2.0	100.0	3.77	1.05
● ภาคกลาง	582	22.7	21.0	42.6	12.7	1.0	100.0	3.52	1.01
● ภาคเหนือ	665	28.9	24.1	29.7	15.3	2.0	100.0	3.63	1.11
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	10.4	44.1	37.3	7.9	0.3	100.0	3.56	0.79
● ภาคใต้	709	27.9	33.5	31.0	7.3	0.3	100.0	3.81	0.94
5. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้ จากการทำงาน / อาชีพของท่าน									
● รวมทั้งประเทศ	3,339	19.0	30.5	35.3	13.3	1.9	100.0	3.51	1.01
● ปริมาณฯ	665	23.2	33.3	27.4	12.2	3.9	100.0	3.60	1.09
● ภาคกลาง	582	19.4	24.2	40.9	14.1	1.4	100.0	3.46	1.00
● ภาคเหนือ	664	22.3	26.2	27.9	20.3	3.3	100.0	3.44	1.14
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	6.3	33.9	48.0	11.1	0.7	100.0	3.34	0.78
● ภาคใต้	709	24.5	33.7	31.7	9.4	0.6	100.0	3.72	0.96
6. สภาพแวดล้อมในการทำงาน / ประกอบอาชีพทำให้ท่าน กระตือรือร้นในการทำงาน									
● รวมทั้งประเทศ	3,337	23.8	34.4	36.5	4.8	0.5	100.0	3.76	0.88
● ปริมาณฯ	664	25.6	39.3	26.2	7.7	1.2	100.0	3.80	0.95
● ภาคกลาง	581	25.5	29.1	41.9	2.6	0.9	100.0	3.76	0.89
● ภาคเหนือ	664	29.5	28.6	34.1	7.5	0.3	100.0	3.80	0.96
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	12.1	36.9	47.7	3.2	0.1	100.0	3.58	0.75
● ภาคใต้	709	27.1	37.0	33.0	2.8	0.1	100.0	3.88	0.84

ตาราง 5.1 (ต่อ)

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับของความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ใช่ มาก ที่สุด (5)	ใช่ มาก (4)	ใช่ (3)	ไม่ใช่ (2)	ไม่ใช่ ที่สุด (1)	รวม		
7. ความสัมพันธ์ระหว่างท่าน กับเพื่อนร่วมงาน / อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานของท่าน เป็นไปอย่างดี									
● รวมทั้งประเทศ	3,338	30.1	36.1	29.9	3.1	0.8	100.0	3.92	0.89
● ปริมณฑล	663	30.8	44.0	21.7	2.6	0.9	100.0	4.01	0.84
● ภาคกลาง	582	30.1	30.6	35.7	3.3	0.3	100.0	3.87	0.90
● ภาคเหนือ	664	42.4	30.0	22.3	3.5	1.8	100.0	4.08	0.97
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	15.2	38.8	42.7	2.9	0.4	100.0	3.65	0.78
● ภาคใต้	710	33.0	36.5	26.9	3.2	0.4	100.0	3.98	0.88
8. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน / อาชีพ									
● รวมทั้งประเทศ	3,328	30.0	36.3	28.6	4.5	0.6	100.0	3.90	0.90
● ปริมณฑล	663	34.4	38.7	21.6	4.1	1.2	100.0	4.01	0.91
● ภาคกลาง	577	29.1	32.2	34.2	4.3	0.2	100.0	3.86	0.90
● ภาคเหนือ	665	41.4	28.0	22.9	6.6	1.1	100.0	4.02	1.00
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	718	14.5	44.1	37.6	3.5	0.3	100.0	3.69	0.77
● ภาคใต้	705	31.3	36.9	27.1	4.3	0.4	100.0	3.94	0.89
ค่าเฉลี่ยข้อ 1-8									
● รวมทั้งประเทศ	3,338	27.0	32.4	31.0	8.5	1.1	100.0	3.75	0.95
● ปริมณฑล	664	30.5	36.2	23.0	8.7	1.6	100.0	3.85	0.97
● ภาคกลาง	581	26.5	25.2	36.9	10.0	1.4	100.0	3.65	0.97
● ภาคเหนือ	664	34.6	25.7	26.9	10.7	2.1	100.0	3.80	1.05
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	719	13.3	39.7	39.5	6.8	0.4	100.0	3.59	0.80
● ภาคใต้	709	30.8	33.8	28.4	6.6	0.4	100.0	3.87	0.92

ตาราง 5.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง
จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. ท่านอยากทำงาน/อาชีพที่ ทำอยู่ต่อไปเรื่อยๆ	4.00	0.99	3.87	1.00	3.96	1.05	3.71	0.81	4.10	0.92	3.93	0.96
2. ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในงาน/ อาชีพหรือมีโอกาสขยาย กิจการ ให้ใหญ่โตขึ้นได้ในอนาคต	3.51	1.13	3.06	1.18	3.36	1.26	3.33	0.90	3.57	1.10	3.38	1.13
3. ท่านรู้สึกภูมิใจในงาน/อาชีพ ของท่าน	4.10	0.87	3.84	0.95	4.11	0.92	3.87	0.82	4.00	0.86	3.99	0.89
4. งาน/อาชีพของท่านมีความ มั่นคงพอ	3.77	1.05	3.52	1.01	3.63	1.11	3.56	0.79	3.81	0.94	3.66	0.99
5. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้ จากการทำงาน/อาชีพของท่าน	3.60	1.09	3.46	1.00	3.44	1.14	3.34	0.78	3.72	0.96	3.51	1.01
6. สภาพแวดล้อมในการทำงาน/ ประกอบอาชีพทำให้ท่าน กระตือรือร้นในการทำงาน	3.80	0.95	3.76	0.89	3.80	0.96	3.58	0.75	3.88	0.84	3.76	0.88
7. ความสัมพันธ์ระหว่างท่าน กับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินกิจการของท่าน เป็นไปได้ด้วยดี	4.01	0.84	3.87	0.90	4.08	0.97	3.65	0.78	3.98	0.88	3.92	0.89
8. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน/อาชีพ	4.01	0.91	3.86	0.90	4.02	1.0	3.69	0.77	3.94	0.89	3.90	0.90
ค่าเฉลี่ย	3.85	0.97	3.65	0.97	3.80	1.05	3.59	0.80	3.87	0.92	3.75	0.95

หมายเหตุ : ค่าคะแนนระดับความคิดเห็น 5 = ใจมากที่สุด 4 = ใจมาก 3 = ใจ
2 = ใจไม่ 1 = ใจที่น้อยที่สุด

เมื่อสำรวจระดับความพึงพอใจในชีวิตการทำงานของตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาค มีความพึงพอใจชีวิตการทำงานในระดับมากถึงมากที่สุด โดยตัวอย่างภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด 8.17 รองลงมาเป็นตัวอย่างภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ 8.10 และ 8.08 ตามลำดับ (ตาราง 5.3)

ตาราง 5.3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานของตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 3,345)
	ปริมณฑล (n = 662)	กลาง (n = 589)	เหนือ (n = 662)	ตะวันออกเฉียงเหนือ (n = 714)	ใต้ (n = 718)	
มากที่สุด (คะแนน 9 – 10)	42.3	39.4	38.4	38.5	42.3	40.2
มาก (คะแนน 7 - 8)	40.8	49.7	42.0	50.3	47.8	46.2
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	15.3	10.7	17.7	10.8	8.9	12.6
น้อย (คะแนน 2 - 3)	1.4	0.2	1.7	0.4	0.7	0.9
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.2	0.0	0.2	0.0	0.3	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.07	8.10	7.92	8.08	8.17	8.07
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.66	1.32	1.77	1.42	1.46	1.54

สำหรับตัวอย่างกลุ่มที่เป็นแม่บ้าน ซึ่งอยู่บ้านโดยมิได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ จากการสำรวจพบว่า ตัวอย่างกลุ่มนี้ในทุกภาค ส่วนใหญ่ต้องทำงานบ้านเองทั้งหมด และไม่มีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านใด ๆ อย่างไรก็ตามตัวอย่างส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ก็ยังรู้สึกพอใจต่อการเป็นแม่บ้านแบบนี้ ในขณะที่ตัวอย่างภาคอื่นๆจำนวนผู้ที่ตอบว่ารู้สึกพอใจ ก็ยังมีมากกว่าผู้ที่ตอบอย่างอื่น รวมทั้งส่วนใหญ่ไม่ต้องการไปทำอาชีพอื่นด้วยเช่นกัน (ตาราง 5.4 – 5.7)

ตาราง 5.4 ร้อยละของการทำงานบ้านของแม่บ้าน (แม่บ้านที่อยู่บ้านโดยมิได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ) จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การทำงาน	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ทุกวันนี้เป็นแม่บ้านโดย (n)	(154)	(185)	(174)	(114)	(115)	(742)
- ทำงานบ้านเองทั้งหมด	80.5	79.5	73.0	82.4	73.1	77.7
- ทำงานบ้านเองโดยมีผู้ช่วย	14.3	13.5	18.4	13.2	24.3	16.4
- ดูแลการทำงานบ้านโดยไม่ต้องทำเอง	5.2	7.0	8.6	4.4	2.6	5.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 5.5 ร้อยละความรู้สึทักของแม่บ้านต่อการเป็นแม่บ้าน จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความรู้สึก	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ความรู้สึก (n)	(152)	(185)	(174)	(113)	(117)	(741)
- พอใจ	43.4	41.1	45.4	54.9	59.8	47.7
- เฉย ๆ	34.9	38.9	32.8	34.5	26.5	34.0
- เบื่อ	15.1	15.7	17.8	9.7	11.1	14.4
- เบื่อมาก	6.6	4.3	4.0	0.9	2.6	3.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 5.6 ร้อยละของการมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านของแม่บ้านจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

กิจกรรมพิเศษ	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
1.การมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้าน(ก)	(154)	(185)	(169)	(114)	(115)	(737)
ไม่มี	88.3	89.2	67.5	86.0	85.2	82.9
มี	11.7	10.8	32.5	14.0	14.8	17.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2.ประเภทของกิจกรรมพิเศษ(ก)	(145)	(236)	(175)	(148)	(116)	(820)
● เป็นสมาชิกชมรมแม่บ้าน	7.6	4.2	13.7	5.4	13.8	8.4
● เป็นสมาชิกสมาคมเพื่อการกุศล เช่น กษัตริย์	2.1	2.1	0.6	1.4	2.6	1.7
● เป็นสมาชิกสมาคมสตรีและอื่นๆ	1.4	3.4	4.0	2.0	5.2	3.2
● เป็นสมาชิกชมรมกีฬา	0.0	3.0	1.7	0.7	2.6	1.7
● เป็นสมาชิกชมรมทางศาสนา	1.4	1.7	8.6	5.4	2.6	3.9
● เป็นสมาชิกชมรมอื่นๆเช่น	2.1	3.0	4.6	2.0	1.7	2.8
ชมรมปลูกต้นไม้						

ตาราง 5.7 ร้อยละของแม่บ้านที่ต้องการไปทำอาชีพอื่น จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความต้องการ	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ความต้องการไปทำอาชีพอื่น (ก)	(153)	(182)	(170)	(114)	(110)	(729)
ไม่ต้องการ	65.3	82.5	71.8	86.9	68.2	74.9
ต้องการ	34.7	17.5	28.2	13.1	31.8	25.1
- ต้องการและไปได้ (ร้อยละ)	(20.3)	(12.6)	(15.3)	(10.5)	(20.9)	(15.8)
- ต้องการแต่ไปไม่ได้ (ร้อยละ)	(14.4)	(4.9)	(12.9)	(2.6)	(10.9)	(9.3)
- ต้องการแต่ไม่ตอบว่า	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
ไปได้หรือไม่ได้ (ร้อยละ)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

5.1.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับความผูกพัน การช่วยเหลือ และความรับผิดชอบต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ทั้งทางด้านจิตใจและวัตถุ นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการพึ่งพากัน และภาระการเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวด้วย

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในครั้งนี้ ข้อคำถามที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ ดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน
2. สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้วางใจซึ่งกันและกัน
3. ท่านภูมิใจในครอบครัวของท่าน
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน
5. คนในครอบครัวของท่านปรึกษาหารือร่วมกัน
6. ท่านได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวของท่าน
7. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
8. ท่านมีความสำคัญต่อครอบครัวของท่าน
9. คนในครอบครัวของท่านมีความผูกพันต่อกัน

ในการตอบคำถาม ตัวอย่างสามารถเลือกคำตอบข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของตนได้จากคำตอบจำนวน 4 คำตอบ ได้แก่ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และ เห็นด้วยน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วย

1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของตัวอย่าง

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของตัวอย่าง อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในระดับที่ดีมาก โดยจะเห็นได้จากผลการสำรวจระดับความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของตัวอย่างในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคเห็นด้วยมากกับทุกประเด็นคำถาม รวมทั้งเมื่อทำการสำรวจระดับความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวของตัวอย่างก็พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคมีความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของตนในระดับมากที่สุด โดยตัวอย่างในเขตปริมณฑลมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุดถึง 9.02 รองลงมาคือภาคเหนือและภาคใต้ คะแนนเฉลี่ย 9.01 เท่ากันทั้งสองภาค (ตาราง 5.8 – 5.10)

2) บุคคลที่พึ่งพาได้ของตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่า ในยามที่มีเรื่องเดือดร้อนบุคคลที่ตัวอย่างจะพึ่งพาได้เป็นอันดับแรกนั้น ตัวอย่างในเขตปริมณฑลตอบว่าพึ่งตนเองก่อนเป็นอันดับแรก ในขณะที่ตัวอย่างภาคกลางและภาคใต้จะพึ่งญาติผู้ใหญ่ เช่น ลุง ป้า น้า อา ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะพึ่งพาคู่สมรส

3) ภาระเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว

ตัวอย่างทุกภาคส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 3 – 6 คน และส่วนใหญ่มีภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกครอบครัวที่ไม่มีรายได้ ภาระที่ตัวอย่างทุกภาคต้องเลี้ยงดูมากที่สุด คือ บุตร แต่ส่วนใหญ่ก็มีจำนวนที่ต้องเลี้ยงดูไม่เกิน 2 คน ซึ่งนับว่ายังไม่มากจนเกินไป (ตาราง 5.11 – 5.12)

ตาราง 5.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	N	ร้อยละของระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วย (1)				
1. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,485	77.8	20.3	1.5	0.4	100.0	3.75	0.49	
● ปริมณฑล	894	69.1	28.0	2.0	0.9	100.0	3.65	0.57	
● ภาคกลาง	900	80.6	18.0	1.2	0.2	100.0	3.79	0.45	
● ภาคเหนือ	898	72.1	25.3	2.0	0.6	100.0	3.69	0.54	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	86.9	12.2	0.7	0.2	100.0	3.86	0.39	
● ภาคใต้	893	79.9	18.3	1.5	0.3	100.0	3.78	0.47	
2. สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้วางใจซึ่งกันและกัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,485	78.1	20.0	1.5	0.4	100.0	3.76	0.49	
● ปริมณฑล	894	72.2	25.8	1.6	0.4	100.0	3.70	0.52	
● ภาคกลาง	900	76.7	20.0	2.9	0.4	100.0	3.73	0.53	
● ภาคเหนือ	898	76.0	22.4	1.2	0.4	100.0	3.74	0.49	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	85.9	13.2	0.7	0.2	100.0	3.85	0.39	
● ภาคใต้	893	80.0	18.6	1.1	0.3	100.0	3.78	0.46	
3. ท่านภูมิใจในครอบครัวของท่าน									
● รวมทั้งประเทศ	4,485	80.2	17.6	1.7	0.5	100.0	3.78	0.49	
● ปริมณฑล	894	76.2	21.6	1.9	0.3	100.0	3.74	0.50	
● ภาคกลาง	900	74.3	22.4	2.6	0.7	100.0	3.70	0.55	
● ภาคเหนือ	898	80.7	16.8	1.9	0.6	100.0	3.78	0.49	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	86.9	12.2	0.7	0.2	100.0	3.86	0.39	
● ภาคใต้	893	83.2	14.8	1.3	0.7	100.0	3.81	0.47	
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,484	74.5	22.6	2.4	0.5	100.0	3.71	0.53	
● ปริมณฑล	893	71.3	26.1	2.2	0.4	100.0	3.68	0.54	
● ภาคกลาง	900	63.9	32.2	3.0	0.7	100.0	3.59	0.59	
● ภาคเหนือ	898	74.0	21.6	3.7	0.7	100.0	3.69	0.57	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	86.0	13.0	0.9	0.1	100.0	3.85	0.39	
● ภาคใต้	893	77.7	19.9	1.8	0.6	100.0	3.75	0.51	

ตาราง 5.8 (ต่อ)

ความคิดเห็น	N	ร้อยละของระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วย (1)				
5.คนในครอบครัวของท่าน									
ปรึกษาร่วมกัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,484	75.8	20.7	2.8	0.7	100.0	3.71	0.55	
● ปริมณฑล	894	67.9	27.3	3.8	1.0	100.0	3.62	0.61	
● ภาคกลาง	900	71.0	25.0	3.3	0.7	100.0	3.66	0.57	
● ภาคเหนือ	898	75.6	19.8	3.6	1.0	100.0	3.70	0.58	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	86.0	12.7	1.2	0.1	100.0	3.85	0.40	
● ภาคใต้	893	78.3	18.7	2.2	0.8	100.0	3.74	0.53	
6.ท่านได้รับความอบอุ่น									
จากครอบครัวของท่าน									
● รวมทั้งประเทศ	4,485	80.1	17.4	1.8	0.7	100.0	3.77	0.50	
● ปริมณฑล	895	73.2	23.6	2.6	0.6	100.0	3.70	0.54	
● ภาคกลาง	900	77.9	18.7	2.4	1.0	100.0	3.73	0.55	
● ภาคเหนือ	898	80.0	16.7	2.4	0.9	100.0	3.76	0.54	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	88.6	10.6	0.6	0.2	100.0	3.88	0.36	
● ภาคใต้	892	80.5	17.7	1.1	0.7	100.0	3.78	0.48	
7.สมาชิกในครอบครัวของ									
ท่านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,484	79.2	18.4	2.0	0.4	100.0	3.76	0.50	
● ปริมณฑล	894	73.0	24.4	2.2	0.4	100.0	3.70	0.53	
● ภาคกลาง	899	72.9	23.5	3.0	0.6	100.0	3.69	0.56	
● ภาคเหนือ	898	80.1	16.7	2.6	0.6	100.0	3.77	0.51	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	87.7	11.4	0.8	0.1	100.0	3.87	0.37	
● ภาคใต้	893	82.2	16.2	1.2	0.4	100.0	3.80	0.46	
8.ท่านมีความสำคัญต่อ									
ครอบครัวของท่าน									
● รวมทั้งประเทศ	4,486	81.9	16.0	1.6	0.5	100.0	3.79	0.48	
● ปริมณฑล	895	78.7	19.0	1.9	0.4	100.0	3.76	0.50	
● ภาคกลาง	900	76.9	19.9	2.4	0.8	100.0	3.73	0.54	
● ภาคเหนือ	898	81.6	15.8	1.7	0.9	100.0	3.78	0.51	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	89.4	9.7	0.8	0.1	100.0	3.88	0.35	
● ภาคใต้	893	82.5	15.8	1.3	0.4	100.0	3.80	0.46	

ตาราง 5.8 (ต่อ)

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วย (1)				
9.คนในครอบครัวของท่านมีความผูกพันต่อกัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,484	81.2	16.6	1.6	0.6	100.0	3.78	0.49	
● ปริมณฑล	894	75.6	21.9	2.1	0.4	100.0	3.72	0.52	
● ภาคกลาง	900	77.6	18.6	2.9	0.9	100.0	3.73	0.56	
● ภาคเหนือ	898	82.4	15.9	1.0	0.7	100.0	3.80	0.47	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	87.7	11.6	0.6	0.1	100.0	3.87	0.36	
● ภาคใต้	892	82.7	15.2	1.3	0.8	100.0	3.80	0.49	
ค่าเฉลี่ยข้อ 1-9									
● รวมทั้งประเทศ	4,484	78.8	18.9	1.8	0.5	100.0	3.76	0.50	
● ปริมณฑล	894	73.0	24.2	2.2	0.6	100.0	3.70	0.54	
● ภาคกลาง	899	74.7	22.0	2.7	0.6	100.0	3.71	0.54	
● ภาคเหนือ	898	78.1	19.0	2.2	0.7	100.0	3.75	0.52	
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	87.4	11.8	0.7	0.1	100.0	3.86	0.38	
● ภาคใต้	892	80.9	17.2	1.4	0.5	100.0	3.78	0.48	

ตาราง 5.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1.สมาชิกในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน	3.65	0.57	3.79	0.45	3.69	0.54	3.86	0.39	3.78	0.47	3.75	0.49
2.สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้วางใจซึ่งกันและกัน	3.70	0.52	3.73	0.53	3.74	0.49	3.85	0.39	3.78	0.46	3.76	0.49
3.ท่านภูมิใจในครอบครัวของท่าน	3.74	0.50	3.70	0.55	3.78	0.49	3.86	0.39	3.81	0.47	3.78	0.49
4.สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน	3.68	0.54	3.59	0.59	3.69	0.57	3.85	0.39	3.75	0.51	3.71	0.53

ตาราง 5.9 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
5.คนในครอบครัวของท่าน ปรึกษาหารือร่วมกัน	3.62	0.61	3.66	0.57	3.70	0.58	3.85	0.40	3.74	0.53	3.71	0.55
6.ท่านได้รับความอบอุ่นจาก ครอบครัวของท่าน	3.70	0.54	3.73	0.55	3.76	0.54	3.88	0.36	3.78	0.48	3.77	0.50
7.สมาชิกในครอบครัวของท่าน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.70	0.53	3.69	0.56	3.77	0.51	3.87	0.37	3.80	0.46	3.76	0.50
8.ท่านมีความสำคัญต่อ ครอบครัวของท่าน	3.76	0.50	3.73	0.54	3.78	0.51	3.88	0.35	3.80	0.46	3.79	0.48
9.คนในครอบครัวของท่าน มีความผูกพันต่อกัน	3.72	0.52	3.73	0.56	3.80	0.47	3.87	0.36	3.80	0.49	3.78	0.49
ค่าเฉลี่ย	3.70	0.54	3.71	0.54	3.75	0.52	3.86	0.38	3.78	0.48	3.76	0.50

หมายเหตุ : ค่าคะแนนระดับความคิดเห็น 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง
2 = เห็นด้วยน้อย 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด / ไม่เห็นด้วย

ตาราง 5.10 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,470)
	ปริมณฑล (n = 892)	กลาง (n = 896)	เหนือ (n = 895)	ตะวันออกเฉียงเหนือ (n = 898)	ใต้ (n = 889)	
มากที่สุด (คะแนน 9 – 10)	70.0	73.1	71.0	67.6	72.1	70.8
มาก (คะแนน 7 - 8)	26.3	23.7	23.4	29.6	24.5	25.5
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	3.3	3.1	5.3	2.8	3.0	3.5
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.3	0.1	0.2	0.0	0.4	0.2
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	9.02	8.99	9.01	8.99	9.01	9.01
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.27	1.13	1.36	1.13	1.21	1.22

ตาราง 5.11 ร้อยละของบุคคลที่ตัวอย่างเมื่อเดือนธันวาคมปี 2552 ได้มากที่สุดเป็นอันดับ 1 อันดับ 2 และอันดับ 3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

บุคคลที่พึงได้	อันดับ 1						อันดับ 2						อันดับ 3					
	ปริมาณ	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ	ปริมาณ	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ	ปริมาณ	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ
(ก)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1. คู่สมรส	46.6	33.2	54.0	62.1	46.9	49.1	42.8	56.8	35.5	33.8	42.0	41.8	10.6	10.0	10.5	4.1	11.1	9.1
2. ลูก	29.7	36.2	41.5	29.6	33.9	34.1	38.7	33.7	40.0	44.8	41.1	40.2	31.7	30.1	18.5	25.7	25.0	25.7
3. บิดามารดาของตนเอง	49.1	26.1	47.8	27.7	44.0	40.6	28.2	37.7	34.8	46.6	32.4	34.7	22.7	36.2	17.4	25.7	23.6	24.7
4. บิดามารดาของคู่สมรส	17.5	28.6	37.5	16.7	22.2	21.0	45.0	28.6	18.8	29.2	48.1	36.2	37.5	42.9	43.8	54.2	29.6	42.8
5. พี่น้อง (บิดา/มารดา เดียวกัน บิดาหรือ มารดาเดียวกัน)	14.0	15.7	21.4	16.0	17.2	16.7	48.2	38.8	40.6	28.7	41.7	38.8	37.8	45.5	38.0	55.3	41.1	44.5
6. ปู่ ย่า ตา ยาย	6.7	0.0	25.0	25.0	44.4	19.0	26.7	66.7	62.5	50.0	22.2	40.5	66.7	33.3	12.5	25.0	33.3	40.5
7. ลุง ป้า น้า อา	24.1	85.7	4.3	31.4	70.6	33.3	27.6	0.0	39.1	14.3	17.6	22.5	48.3	14.3	56.5	54.3	11.8	44.1
8. พี่ตนเอง	53.8	73.9	53.6	47.1	61.2	59.1	23.2	17.7	20.0	25.7	23.1	21.7	22.9	8.4	26.4	27.3	15.7	19.2
9.ญาติอื่น ๆ	8.4	7.3	8.1	7.3	8.0	7.8	29.0	25.5	33.1	21.2	30.1	27.8	62.6	67.3	58.7	71.5	62.0	64.4
10. เพื่อน	4.3	27.5	14.5	22.7	10.5	13.6	23.5	27.5	31.9	13.6	38.6	28.0	72.2	45.0	53.6	63.6	50.9	58.4
11. ผู้นำศาสนา	40.0	0.0	33.3	0.0	14.3	26.3	20.0	0.0	16.7	100.0	28.6	26.3	40.0	0.0	50.0	0.0	57.1	47.4
12. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	12.0	14.3	34.9	44.4	37.5	29.6	12.0	42.9	44.2	11.1	8.3	25.9	76.0	42.9	20.9	44.4	54.2	44.4

ตาราง 5.12 ร้อยละของจำนวนคนในบ้านและภาระการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่าง
จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

จำนวนคนในบ้าน / ภาระการเลี้ยงดู สมาชิกในครอบครัว	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียง เหนือ	ใต้	
● จำนวนคนในบ้านไม่รวมคนรับใช้ (n)	(900)	(900)	(900)	(899)	(899)	(4,498)
1 – 2 คน	14.0	19.6	18.9	12.9	18.1	16.7
3 - 4 คน	39.2	38.1	51.9	42.6	42.8	42.9
5 – 6 คน	31.2	30.7	24.4	34.7	30.3	30.3
มากกว่า 6 คน	15.6	11.6	4.8	9.8	8.8	10.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
● ภาระการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ที่ไม่มีรายได้ (n)	(898)	(899)	(899)	(898)	(894)	(4,488)
- ไม่มี	34.4	49.6	36.4	37.6	36.9	39.0
- มี	65.6	50.4	63.6	62.4	63.1	61.0
● เลี้ยงดูบิดา	6.7	3.0	4.0	2.4	2.6	3.7
● เลี้ยงดูมารดา	13.2	5.6	8.3	5.2	4.8	7.4
● เลี้ยงดูบุตร	45.8	34.2	40.8	43.9	52.0	43.3
- ไม่เกิน 2 คน	(84.7)	(86.6)	(95.4)	(81.5)	(76.9)	(84.5)
- 3 คนขึ้นไป	(14.8)	(12.8)	(4.6)	(18.5)	(22.7)	(15.2)
- ไม่ระบุ	(0.5)	(0.6)	(0.0)	(0.0)	(0.4)	(0.3)
● เลี้ยงดูบุคคลอื่น ๆ	15.0	15.3	25.2	21.7	11.4	17.7
- ไม่เกิน 2 คน	(84.7)	(83.4)	(90.6)	(81.5)	(88.6)	(85.9)
- 3 คนขึ้นไป	(14.6)	(15.2)	(7.8)	(18.5)	(10.5)	(13.1)
- ไม่ระบุ	(0.7)	(1.4)	(1.6)	(0.0)	(0.9)	(1.0)

5.1.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง อาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่แสดงออกมา อันจะบ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพกายและระดับความเครียดของจิตใจ

1) การเจ็บป่วย

ตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเจ็บป่วยเล็กน้อยบ้างในรอบปีที่ผ่านมา เฉลี่ย 4.27 ครั้ง แต่ส่วนใหญ่ยังไม่เคยเจ็บป่วยจนถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัว ภาคเหนือมีผู้เคยเจ็บป่วยมากที่สุด ทั้งการเจ็บป่วยเล็กน้อยและการเจ็บป่วยจนถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล

2) การมีโรคประจำตัว

ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคไม่มีโรคประจำตัว ในกลุ่มของผู้ที่มีโรคประจำตัวนั้น พบว่า เกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.2) ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับระบบไหลเวียนเลือด เช่น ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดอุดตัน ตัวอย่างในเขตปริมณฑลป่วยเป็นโรคนี้มากที่สุด รองลงมาคือตัวอย่างในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3) ความเครียด

ในด้านของภาวะความเครียด พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีอาการที่บ่งบอกว่ากำลังมีความเครียดภายในระยะ 15 วัน ที่ผ่านมา ในกลุ่มของผู้ที่มีอาการนั้น พบว่า ตัวอย่างภาคเหนือมีอาการเจ็บที่นั่นปวดที่นี่โดยไม่ทราบสาเหตุมากที่สุด ถึงร้อยละ 60.0 ซึ่งในกลุ่มของผู้ที่มีอาการ ในภาพรวมอาการดังกล่าวมีผู้เป็นมากที่สุด (ตาราง 5.13)

ตาราง 5.13 ร้อยละของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และความเครียด	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
1. การเจ็บป่วยเล็กน้อยในรอบปีที่ผ่านมา (n)	(897)	(899)	(883)	(900)	(897)	(4,476)
ไม่เคย	37.5	38.2	29.4	38.8	40.6	36.9
เคย	62.5	61.8	70.6	61.2	59.4	63.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่เจ็บป่วย	3.74	4.08	6.06	3.51	3.65	4.27
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.45	3.73	6.61	3.19	2.96	4.41
2. การเจ็บป่วยต้องเข้ารับรักษาตัวในคลินิก หรือโรงพยาบาล (n)	(900)	(898)	(896)	(900)	(898)	(4,492)
ไม่เคย	70.2	63.7	57.8	59.3	58.6	61.9
เคย	29.8	36.3	42.2	40.7	41.4	38.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่ต้องเข้ารับรักษาตัว	3.41	3.77	4.37	2.90	4.18	3.76
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.87	4.36	4.85	2.84	4.58	4.22
3. การมีโรคประจำตัว (n)	(900)	(898)	(882)	(899)	(883)	(4,462)
ไม่มี	66.4	63.5	57.6	65.7	65.3	63.7
มี	33.6	36.5	42.4	34.3	34.7	36.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ประเภทของโรคประจำตัวที่มี (n)	(313)	(342)	(415)	(316)	(329)	(1,715)
- โรคระบบหายใจ	14.4	15.5	18.6	9.2	23.1	16.3
- โรคระบบย่อยอาหาร	5.1	8.8	15.9	19.6	14.9	13.0
- โรคระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	3.5	7.0	2.2	4.1	7.6	4.8
- โรคผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	0.0	0.6	1.0	1.3	3.3	1.2
- โรคกล้ามเนื้อรวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	8.0	7.6	10.4	11.1	7.9	9.0
- โรคระบบอวัยวะสืบพันธุ์	0.6	7.0	5.5	0.3	11.9	5.2

ตาราง 5.13 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และความเครียด	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
- โรคระบบไหลเวียนเลือด	60.7	50.0	43.7	46.5	30.7	46.2
- โรคติดเชื้อปรสิต และอื่น ๆ	7.7	3.5	2.7	7.9	0.6	4.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4. ในระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา เคย มีอาการ						
เหล่านี้เป็นประจำ (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1) มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ	34.7	42.0	49.1	33.7	41.4	40.2
2) รู้สึกเจ็บที่นั่นปวดที่นี้โดยไม่ทราบสาเหตุ	33.6	33.6	60.0	32.3	43.2	40.5
3) อยู่เฉย ๆ แล้วรู้สึกใจสั่นหรือหัวใจเต้น ผิดปกติธรรมดา	15.6	20.5	32.3	16.5	24.5	21.9
4) มักเบื่ออาหารหรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่แก้ไม่ตก	22.1	23.5	30.3	17.1	23.7	23.4
5) มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ	20.7	16.2	28.8	16.0	22.5	20.8
6) เจ็บป่วยจนมีผลกระทบต่อการทำงาน	13.8	11.6	21.8	11.2	17.1	15.1
7) มักมีเรื่องก่อกวนใจ	41.4	35.6	52.4	30.1	34.7	38.9
8) รู้สึกหงุดหงิดและ โกรธง่าย	41.8	37.6	49.3	29.2	35.9	38.8
ค่าเฉลี่ยของการเคยมีอาการ	27.9	27.6	40.5	23.3	30.4	29.9
เหล่านี้เป็นประจำ						

5.1.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกทางกายที่ได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่างๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณใกล้บ้าน

1) คุณภาพชีวิตและความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากนัก ส่วนใหญ่จะตอบว่าไม่มีปัญหา และมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมระดับมากถึงมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงถึง 8.18

2) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กระทบความรู้สึกมากที่สุด

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของตัวอย่างมากที่สุด อันดับ 1 คือ ปัญหาเสียงจากยานพาหนะ เช่น เสียงจากรถมอเตอร์ไซด์ รถบรรทุก รองลงมาคือ ปัญหาจากควัน

ฝุ่น กลิ่นเหม็น ทั้งจากยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม และ ปัญหาน้ำเน่าเสีย น้ำท่วมขัง (ตาราง 5.14 – 5.17)

ตาราง 5.14 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนของปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	n	ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามระดับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม				ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มาก (3)	น้อย (2)	ไม่มีปัญหา (1)	รวม		
ปัญหาจากการจราจร							
1. เสียงจากยานพาหนะ							
● รวมทั้งประเทศ	4,346	17.3	28.6	54.1	100.0	2.63	0.76
● ปริมณฑล	843	14.6	29.3	56.1	100.0	2.58	0.73
● ภาคกลาง	900	21.1	20.2	58.7	100.0	2.62	0.81
● ภาคเหนือ	892	13.9	41.5	44.6	100.0	2.69	0.70
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	849	12.8	19.7	67.5	100.0	2.45	0.71
● ภาคใต้	862	23.7	32.1	44.2	100.0	2.79	0.80
2. อากาศบริเวณบ้านมีควันดำทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์และอื่นๆ							
● รวมทั้งประเทศ	4,121	3.9	14.7	81.4	100.0	2.22	0.50
● ปริมณฑล	798	4.1	15.0	80.9	100.0	2.23	0.51
● ภาคกลาง	886	2.8	10.7	86.5	100.0	2.16	0.44
● ภาคเหนือ	848	3.7	23.1	73.2	100.0	2.30	0.53
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	800	5.4	9.5	85.1	100.0	2.20	0.52
● ภาคใต้	789	3.4	15.1	81.5	100.0	2.22	0.49
ปัญหาจากสภาพถนน							
3. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้านชำรุด							
เดินลำบาก							
● รวมทั้งประเทศ	4,227	5.7	15.6	78.7	100.0	2.27	0.56
● ปริมณฑล	835	7.1	15.2	77.7	100.0	2.29	0.59
● ภาคกลาง	892	2.0	11.2	86.8	100.0	2.15	0.41
● ภาคเหนือ	858	5.2	20.2	74.6	100.0	2.31	0.56
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	812	8.0	13.8	78.2	100.0	2.30	0.61
● ภาคใต้	830	6.5	17.8	75.7	100.0	2.31	0.59

ตาราง 5.14 (ต่อ)

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	n	ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามระดับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม				ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มาก (3)	น้อย (2)	ไม่มีปัญหา (1)	รวม		
ปัญหาเกี่ยวกับกลิ่น							
4.แหล่งน้ำใกล้บ้านน้ำเสียส่งกลิ่นเหม็น							
● รวมทั้งประเทศ	3,382	5.5	12.6	81.9	100.0	2.24	0.54
● ปริมณฑล	811	12.3	20.5	67.2	100.0	2.45	0.70
● ภาคกลาง	674	5.2	12.6	82.2	100.0	2.23	0.53
● ภาคเหนือ	655	2.7	8.2	89.1	100.0	2.14	0.42
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	661	2.4	4.8	92.8	100.0	2.10	0.37
● ภาคใต้	581	3.1	15.5	81.4	100.0	2.22	0.48
5. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย / ส่งกลิ่นเหม็น / ทำเสียงดัง							
● รวมทั้งประเทศ	2,738	6.4	11.2	82.4	100.0	2.24	0.56
● ปริมณฑล	671	10.1	14.5	75.4	100.0	2.35	0.66
● ภาคกลาง	524	10.5	14.5	75.0	100.0	2.35	0.66
● ภาคเหนือ	563	4.3	9.6	86.1	100.0	2.18	0.48
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	591	0.8	3.0	96.2	100.0	2.05	0.25
● ภาคใต้	389	5.9	15.9	78.2	100.0	2.28	0.57
6. บริเวณรอบๆ บ้านมีกลิ่นของเศษขยะ มูลฝอย							
● รวมทั้งประเทศ	3,919	3.2	12.2	84.6	100.0	2.19	0.46
● ปริมณฑล	832	7.6	17.8	74.6	100.0	2.33	0.61
● ภาคกลาง	895	1.5	8.9	89.6	100.0	2.12	0.37
● ภาคเหนือ	840	1.7	13.1	85.2	100.0	2.16	0.41
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	806	1.6	4.0	94.4	100.0	2.07	0.31
● ภาคใต้	546	4.2	19.8	76.0	100.0	2.28	0.54

ตาราง 5.14 (ต่อ)

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	n	ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามระดับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม				ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มาก (3)	น้อย (2)	ไม่มีปัญหา (1)	รวม		
ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน / สถานะ เรียมย์							
7. เสี่ยงรบกวนจากวิทยุ / โทรทัศน์ / การ ทะเลาะ เบาะแว้งของชาวบ้าน							
● รวมทั้งประเทศ	4,215	2.3	14.2	83.5	100.0	2.19	0.44
● ปริมณฑล	834	4.2	16.1	79.7	100.0	2.24	0.52
● ภาคกลาง	892	1.8	12.1	86.1	100.0	2.16	0.41
● ภาคเหนือ	860	2.2	19.0	78.8	100.0	2.23	0.47
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	830	1.4	10.8	87.8	100.0	2.14	0.38
● ภาคใต้	799	1.6	13.1	85.3	100.0	2.16	0.41
8. บริเวณใกล้บ้านมีสถานเรียมย์ ทำให้เห็นภาพไม่ชัดอยู่เรื่อย							
● รวมทั้งประเทศ	1,866	1.1	3.9	95.0	100.0	2.06	0.28
● ปริมณฑล	503	0.6	3.8	95.6	100.0	2.05	0.24
● ภาคกลาง	390	0.3	3.8	95.9	100.0	2.04	0.22
● ภาคเหนือ	333	0.6	2.4	97.0	100.0	2.04	0.22
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	339	1.5	2.9	95.6	100.0	2.06	0.29
● ภาคใต้	301	3.0	6.6	90.4	100.0	2.13	0.41
ค่าเฉลี่ยข้อ 1-8							
● รวมทั้งประเทศ	3,602	5.7	14.1	80.2	100.0	2.26	0.51
● ปริมณฑล	704	7.6	16.5	75.9	100.0	2.32	0.57
● ภาคกลาง	757	5.7	11.8	82.5	100.0	2.23	0.48
● ภาคเหนือ	731	4.3	17.1	78.6	100.0	2.26	0.47
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	711	4.2	8.6	87.2	100.0	2.24	0.43
● ภาคใต้	637	6.4	17.0	76.6	100.0	2.30	0.54

ตาราง 5.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
ปัญหาจากการจราจร												
1.เสียดายถนนพหุหนะ	2.58	0.73	2.62	0.81	2.69	0.70	2.45	0.71	2.79	0.80	2.63	0.76
2.อากาศบริเวณบ้านมีควันดำทั้ง	2.23	0.51	2.16	0.44	2.30	0.53	2.20	0.52	2.22	0.49	2.22	0.50
จากรถยนต์ รมมอเตอร์ ไซค์												
และอื่นๆ												
ปัญหาจากสภาพถนน												
3.ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ทรุด	2.29	0.59	2.15	0.41	2.31	0.56	2.30	0.61	2.31	0.59	2.27	0.56
ชำรุดดินลึบมาก												
ปัญหาเกี่ยวกับกลิ่น												
4.แหล่งน้ำใกล้บ้านน้ำเสียส่ง	2.45	0.70	2.23	0.53	2.14	0.42	2.10	0.37	2.22	0.48	2.24	0.54
กลิ่นเหม็น												
5.สถานประกอบการใกล้บ้าน	2.35	0.66	2.35	0.66	2.18	0.48	2.05	0.25	2.28	0.57	2.24	0.56
ปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/												
ทำเสียงดัง												
6.บริเวณรอบๆบ้านมีกลิ่นของ	2.33	0.61	2.12	0.37	2.16	0.41	2.07	0.31	2.28	0.54	2.19	0.46
เศษขยะมูลฝอย												
ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน/สถาน												
ริยกรรม์												
7.เสียดรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/	2.24	0.52	2.16	0.41	2.23	0.47	2.14	0.38	2.16	0.41	2.19	0.44
การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน												
8.บริเวณใกล้บ้านมีสถานริยกรรม์	2.05	0.24	2.04	0.22	2.04	0.22	2.06	0.29	2.13	0.41	2.06	0.28
ทำให้เห็นภาพไม่ได้อยู่เรื่อย												
ค่าเฉลี่ย	2.32	0.57	2.23	0.48	2.26	0.47	2.24	0.43	2.30	0.54	2.26	0.51

หมายเหตุ : ค่าคะแนน 3 = มาก 2 = น้อย 1 = ไม่มีปัญหา

ตาราง 5.16 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของตัวอย่างจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค (ร้อยละ)					รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,472)
	ปริมณฑล (n = 889)	กลาง (n = 899)	เหนือ (n = 898)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 900)	ใต้ (n = 886)	
มากที่สุด (คะแนน 9 - 10)	38.1	47.4	34.6	42.3	39.6	40.4
มาก (คะแนน 7 - 8)	50.2	47.3	52.2	49.7	52.7	50.3
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	11.1	5.1	12.4	7.7	7.0	8.7
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.4	0.1	0.6	0.2	0.5	0.4
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.07	8.38	8.01	8.27	8.19	8.18
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.50	1.17	1.55	1.35	1.32	1.39

ตาราง 5.17 ร้อยละของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของตัวอย่างมากที่สุดเป็นอันดับ 1 อันดับ 2 และอันดับ 3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก	อันดับ1						อันดับ2						อันดับ3					
	ปริมาณ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ	ปริมาณ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ	ปริมาณ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
(๓)	(485)	(348)	(383)	(402)	(371)	(1,989)	(219)	(93)	(95)	(219)	(158)	(784)	(102)	(18)	(14)	(106)	(67)	(307)
1.เสียงรบกวนจากยานพาหนะ	260	560	376	398	63.5	43.1	155	25.8	264	123	158	172	15.7	16.7	0.0	13.2	6.0	12.1
เครื่องจักร/โรงงาน																		
2.ควัน/ฝุ่น/กลิ่นเหม็นจาก	155	126	225	107	102	144	15.1	26.8	26.3	15.5	28.5	20.6	17.6	33.3	42.9	25.5	37.4	26.8
ยานพาหนะ/เครื่องจักร/โรงงาน																		
3.น้ำเสีย/ท่วมขัง/กลิ่น	249	124	112	13.7	4.0	13.9	23.3	12.9	12.6	19.6	7.0	16.5	13.7	11.1	7.1	18.9	10.4	14.3
เหม็นจากแหล่งน้ำ/โรงงาน																		
4.ขยะส่งกลิ่นเหม็น/ทิ้ง	128	49	123	9.7	6.2	9.5	22.8	9.7	13.7	21.5	10.8	17.3	20.7	5.6	14.3	13.2	14.9	15.6
ใกล้ธนาคาร																		
5.ถนนชำรุด	4.1	3.4	7.0	22.1	9.2	9.2	4.1	17.2	8.4	13.7	25.9	13.3	13.7	22.2	14.3	22.6	11.9	16.9
6.เสียงรบกวนจากวิทยุ/	3.1	4.9	2.9	1.5	0.5	2.6	6.4	3.2	4.2	15.1	9.5	8.8	3.9	0.0	7.1	6.6	13.4	6.8
เครื่องเสียง/ทีวี/พัดลมบ้าน																		
คนในชุมชน																		
7.สาธารณสุข/โภชนาการ/	3.7	3.2	5.5	1.5	5.1	3.8	4.1	2.2	6.3	1.8	1.9	3.1	3.9	11.1	14.3	0.0	6.0	3.9
ขาดแคลน																		
8.อื่นๆเช่นสุนัขจรจัด	9.9	2.6	1.0	1.0	1.3	3.5	8.7	2.2	2.1	0.5	0.6	3.2	10.8	0.0	0.0	0.0	0.0	3.6
รวม	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000

5.1.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับการให้บริการที่ดีของภาครัฐในด้าน การศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่างๆ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภคบริโภคและค่าสาธารณูปโภค

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาค เห็นด้วยว่า สินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมีราคาแพง ทั้งในด้านอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค รวมทั้งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ มีเพียงค่าโดยสารรถประจำทางเท่านั้นที่ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเดินทางในเขตชนบทปัจจุบัน นิยมใช้พาหนะส่วนตัว เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถปิกอัพ รถอีแต่น มากกว่าการใช้บริการรถโดยสารประจำทาง ทำให้ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้สึกเดือดร้อนจากการจ่ายค่ารถโดยสารประจำทาง (ตาราง 5.18 – 5.19)

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่างๆ

ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคเห็นด้วยว่าหน่วยงานของรัฐให้บริการที่ดี ทั้งในด้านของงานบริการประชาชน เช่น งานทะเบียนราษฎร งานเก็บขยะ การจัดการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าทำให้คนไทยมีคุณภาพ รวมถึงการให้บริการของสถานพยาบาลของรัฐ ที่ส่วนใหญ่ก็เห็นว่ามีบริการที่ดี (ตาราง 5.20 – 5.21)

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวอย่างส่วนใหญ่ทุกภาค เห็นด้วยว่าชีวิตของตนและคนในครอบครัวมีความปลอดภัย ในละแวกบ้าน ไม่มีโจรผู้ร้าย แต่ทุกภาคเห็นพ้องกันว่าในชุมชนยังมีผู้คิดยาเสพติดอยู่บ้าง ทั้งนี้ส่วนใหญ่เห็นว่ากฎหมายไทยมีความยุติธรรมดีอยู่แล้ว (ตาราง 5.22 – 5.23)

4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจในสาธารณูปโภคและสภาพแวดล้อม

ตัวอย่างส่วนใหญ่ทุกภาค พึงพอใจในระบบสาธารณูปโภคและสภาพสังคมโดยรวม ทั้งในด้านของเส้นทางการคมนาคมระหว่างอำเภอและจังหวัด ระบบสาธารณูปโภคโดยรวมในพื้นที่อาศัยอยู่และสภาพสังคมรอบข้างในปัจจุบัน (ตาราง 5.24 – 5.25)

ตาราง 5.18 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)	รวม		
1. สินค้าประเภทอาหารมี									
ราคาแพง									
● รวมทั้งประเทศ	4,495	58.6	29.2	7.3	3.9	1.0	100.0	4.41	0.86
● ปริมณฑล	897	68.4	18.8	6.0	3.3	3.5	100.0	4.45	0.99
● ภาคกลาง	899	66.5	24.2	7.5	1.7	0.1	100.0	4.55	0.71
● ภาคเหนือ	900	64.4	20.3	8.4	6.3	0.6	100.0	4.42	0.93
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	38.2	54.4	5.5	1.8	0.1	100.0	4.29	0.66
● ภาคใต้	900	55.9	28.2	8.9	6.4	0.6	100.0	4.32	0.92
2. สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม									
มีราคาแพง									
● รวมทั้งประเทศ	4,472	32.2	36.7	22.6	7.0	1.5	100.0	3.91	0.98
● ปริมณฑล	897	32.4	36.7	22.9	5.2	2.8	100.0	3.91	1.00
● ภาคกลาง	891	31.8	33.5	22.8	10.0	1.9	100.0	3.83	1.04
● ภาคเหนือ	891	40.2	24.4	25.4	8.5	1.5	100.0	3.93	1.06
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	897	24.9	59.0	13.4	2.7	0.0	100.0	4.06	0.70
● ภาคใต้	896	31.8	29.8	28.5	8.6	1.3	100.0	3.82	1.02
3. สินค้าประเภทยารักษาโรค									
มีราคาแพง									
● รวมทั้งประเทศ	4,446	25.6	31.5	26.8	13.3	2.8	100.0	3.64	1.09
● ปริมณฑล	899	28.1	31.5	29.1	7.6	3.7	100.0	3.73	1.06
● ภาคกลาง	875	26.7	27.3	25.0	17.5	3.5	100.0	3.56	1.16
● ภาคเหนือ	890	31.6	18.2	29.3	17.1	3.8	100.0	3.57	1.20
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	890	19.0	55.6	16.4	8.4	0.6	100.0	3.84	0.85
● ภาคใต้	892	22.3	24.7	34.1	16.3	2.6	100.0	3.48	1.08

ตาราง 5.18 (ต่อ)

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		เห็นด้วย มาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วย บ้าง (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างมาก (1)	รวม		
4. สินค้าด้านสาธารณูปโภค									
เช่น ค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า									
ประปา มีราคาแพง									
● รวมทั้งประเทศ	4,495	31.9	39.9	20.5	6.3	1.4	100.0	3.95	0.95
● ปริมาณ	899	31.3	40.3	19.4	5.6	3.4	100.0	3.90	1.02
● ภาคกลาง	899	34.7	39.0	20.4	5.3	0.6	100.0	4.02	0.90
● ภาคเหนือ	899	34.9	31.4	23.0	9.1	1.6	100.0	3.89	1.04
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	23.2	59.1	14.5	2.9	0.3	100.0	4.02	0.72
● ภาคใต้	899	35.2	29.9	25.3	8.7	0.9	100.0	3.90	1.01
5. ค่ารถโดยสารประจำทาง									
มีราคาเหมาะสม *									
● รวมทั้งประเทศ	4,448	17.6	30.4	27.5	19.5	5.0	100.0	3.36	1.13
● ปริมาณ	884	16.1	29.3	28.7	17.2	8.7	100.0	3.27	1.18
● ภาคกลาง	898	19.0	34.0	33.3	11.8	1.9	100.0	3.56	0.99
● ภาคเหนือ	887	26.0	26.6	23.9	17.4	6.1	100.0	3.49	1.22
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	888	8.1	30.4	14.2	43.1	4.2	100.0	2.95	1.11
● ภาคใต้	891	19.0	31.3	37.3	8.0	4.4	100.0	3.53	1.03

หมายเหตุ : * กลับค่าคะแนนแล้ว

ตาราง 5.19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง	4.45	0.99	4.55	0.71	4.42	0.93	4.29	0.66	4.32	0.92	4.41	0.86
2. สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง	3.91	1.00	3.83	1.04	3.93	1.06	4.06	0.70	3.82	1.02	3.91	0.98
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง	3.73	1.06	3.56	1.16	3.57	1.20	3.84	0.85	3.48	1.08	3.64	1.09
4. สินค้าด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา มีราคาแพง	3.90	1.02	4.02	0.90	3.89	1.04	4.02	0.72	3.90	1.01	3.95	0.95
5. ค่ารถโดยสารประจำทางมีราคาเหมาะสม	3.27	1.18	3.56	0.99	3.49	1.22	2.95	1.11	3.53	1.03	3.36	1.13
ค่าเฉลี่ย *	3.85	1.05	3.90	0.96	3.86	1.09	3.83	0.81	3.81	1.01	3.85	1.00

หมายเหตุ : 1. ค่าคะแนนระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยมาก 4 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยบ้าง
 2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
 2. * กลับค่าคะแนนข้อ 5 แล้ว

ตาราง 5.20 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)			
1. ท่านพอใจกับการบริการ									
ประชาชน (เช่น งาน									
ทะเบียนราษฎร์ คูแ									
ความสะอาด) ของ									
หน่วยงานต่าง ๆ									
● รวมทั้งประเทศ	4,470	29.6	45.1	20.5	3.8	1.0	100.0	3.98	0.86
● ปริมณฑล	891	21.3	39.7	30.0	7.3	1.7	100.0	3.72	0.94
● ภาคกลาง	891	33.3	47.6	15.8	2.7	0.6	100.0	4.10	0.80
● ภาคเหนือ	896	44.0	36.4	16.2	2.5	0.9	100.0	4.20	0.86
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	896	19.0	63.8	14.1	2.8	0.3	100.0	3.98	0.69
● ภาคใต้	896	30.1	37.9	26.6	3.8	1.6	100.0	3.91	0.92
2. การศึกษาภาคบังคับทำให้									
คนไทยมีคุณภาพ									
● รวมทั้งประเทศ	4,488	29.1	42.1	21.0	6.0	1.8	100.0	3.91	0.94
● ปริมณฑล	897	21.4	42.3	26.4	6.9	3.0	100.0	3.72	0.97
● ภาคกลาง	900	36.3	34.6	18.9	9.0	1.2	100.0	3.96	1.01
● ภาคเหนือ	893	45.1	29.6	18.1	5.4	1.8	100.0	4.11	1.00
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	898	17.4	65.4	15.1	1.8	0.3	100.0	3.98	0.65
● ภาคใต้	900	25.4	38.8	26.6	6.8	2.4	100.0	3.78	0.98
3. โรงพยาบาลหรือสถาน									
พยาบาลของรัฐให้									
บริการที่ดี									
● รวมทั้งประเทศ	4,490	30.4	43.4	19.7	5.3	1.2	100.0	3.96	0.91
● ปริมณฑล	897	21.9	41.6	26.6	7.6	2.3	100.0	3.73	0.96
● ภาคกลาง	897	33.2	39.7	22.3	4.1	0.7	100.0	4.01	0.88
● ภาคเหนือ	899	49.9	33.3	12.9	2.1	1.8	100.0	4.27	0.89
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	17.4	63.7	11.6	7.0	0.3	100.0	3.91	0.77
● ภาคใต้	898	29.4	38.5	25.3	5.8	1.0	100.0	3.90	0.93

ตาราง 5.21 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. ท่านพอใจกับการบริการประชาชน (เช่น งานทะเบียนราษฎร ดูแลความสะอาด) ของหน่วยงานต่าง ๆ	3.72	0.94	4.10	0.80	4.20	0.86	3.98	0.69	3.91	0.92	3.98	0.86
2. การศึกษาภาคบังคับทำให้คนไทยมีคุณภาพ	3.72	0.97	3.96	1.01	4.11	1.00	3.98	0.65	3.78	0.98	3.91	0.94
3. โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐให้บริการที่ดี	3.73	0.96	4.01	0.88	4.27	0.89	3.91	0.77	3.90	0.93	3.96	0.91
ค่าเฉลี่ย	3.72	0.96	4.02	0.89	4.19	0.92	3.96	0.70	3.86	0.94	3.95	0.90

หมายเหตุ : ค่าคะแนนระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยมาก 4 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยบ้าง
2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

ตาราง 5.22 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)			
1. ชีวิตของท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน									
● รวมทั้งประเทศ	4,496	33.2	39.0	19.7	6.1	2.0	100.0	3.95	0.97
● ปริมณฑล	898	19.8	41.2	26.9	9.0	3.1	100.0	3.66	1.00
● ภาคกลาง	900	38.9	27.6	22.7	8.4	2.4	100.0	3.92	1.08
● ภาคเหนือ	899	49.1	29.6	13.8	5.7	1.8	100.0	4.19	0.99
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	21.5	61.8	12.7	2.7	1.3	100.0	3.99	0.75
● ภาคใต้	900	36.4	35.1	22.6	4.7	1.2	100.0	4.01	0.94
2. ละแวกบ้านท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย									
● รวมทั้งประเทศ	4,492	28.9	35.5	20.7	10.8	4.1	100.0	3.74	1.11
● ปริมณฑล	899	19.9	32.9	24.8	14.3	8.1	100.0	3.42	1.19
● ภาคกลาง	899	26.6	31.1	25.4	13.6	3.3	100.0	3.64	1.11
● ภาคเหนือ	898	47.1	28.4	11.6	8.1	4.8	100.0	4.05	1.16
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	897	20.3	53.1	14.4	10.3	1.9	100.0	3.80	0.94
● ภาคใต้	899	30.8	31.9	27.5	7.5	2.3	100.0	3.81	1.03
3. ละแวกบ้านท่านมีคนคิดขโมยทรัพย์สิน *									
● รวมทั้งประเทศ	4,484	20.2	28.6	25.7	14.9	10.6	100.0	3.33	1.25
● ปริมณฑล	899	12.2	25.3	29.9	19.9	12.7	100.0	3.04	1.20
● ภาคกลาง	899	21.0	28.4	29.3	9.2	12.1	100.0	3.37	1.25
● ภาคเหนือ	891	36.9	15.7	24.2	12.2	11.0	100.0	3.55	1.37
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	897	15.9	42.1	12.0	23.6	6.4	100.0	3.38	1.19
● ภาคใต้	898	15.0	31.2	33.2	9.7	10.9	100.0	3.30	1.17

ตาราง 5.22 (ต่อ)

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)	รวม		
4. ทุกวันนี้บ้านเมืองปลอดภัย									
ไม่มีใจผู้ร้าย									
● รวมทั้งประเทศ	4,495	18.1	27.8	26.0	19.2	8.9	100.0	3.27	1.22
● ปริมณฑล	898	9.1	19.3	24.7	26.2	20.7	100.0	2.70	1.25
● ภาคกลาง	899	12.6	20.7	35.5	22.7	8.5	100.0	3.06	1.13
● ภาคเหนือ	899	35.2	25.1	21.5	11.0	7.2	100.0	3.70	1.25
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	13.0	44.7	17.5	21.2	3.6	100.0	3.42	1.07
● ภาคใต้	900	20.4	29.0	30.9	15.0	4.7	100.0	3.46	1.11
5. กฎหมายไทยมีความยุติธรรม									
● รวมทั้งประเทศ	4,487	14.0	33.3	35.0	13.2	4.5	100.0	3.39	1.03
● ปริมณฑล	897	7.1	27.9	40.9	16.3	7.8	100.0	3.10	1.01
● ภาคกลาง	900	18.3	34.7	29.0	14.6	3.4	100.0	3.50	1.06
● ภาคเหนือ	893	19.7	25.1	36.9	12.9	5.4	100.0	3.41	1.10
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	9.9	53.3	28.1	7.1	1.6	100.0	3.63	0.82
● ภาคใต้	898	14.8	25.7	39.9	15.1	4.5	100.0	3.31	1.04

หมายเหตุ : * กลับค่าคะแนนแล้ว

ตาราง 5.23 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1. ชีวิตของท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.66	1.00	3.92	1.08	4.19	0.99	3.99	0.75	4.01	0.94	3.95	0.97
2. ละแวกบ้านท่านมีความปลอดภัยไม่มีโจรผู้ร้าย	3.42	1.19	3.64	1.11	4.05	1.16	3.80	0.94	3.81	1.03	3.74	1.11
3. ละแวกบ้านท่านมีคนติดยาเสพติด	3.04	1.20	3.37	1.25	3.55	1.37	3.38	1.19	3.30	1.17	3.33	1.25
4. ทุกวันนี้บ้านเมืองปลอดภัยไม่มีโจรผู้ร้าย	2.70	1.25	3.06	1.13	3.70	1.25	3.42	1.07	3.46	1.11	3.27	1.22
5. กฎหมายไทยมีความยุติธรรม	3.10	1.01	3.50	1.06	3.41	1.10	3.63	0.82	3.31	1.04	3.39	1.03
ค่าเฉลี่ย *	3.18	1.13	3.50	1.13	3.78	1.17	3.64	0.95	3.58	1.06	3.54	1.12

หมายเหตุ : 1. ค่าคะแนนระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยมาก 4 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยบ้าง
 2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
 2. * กลับค่าคะแนนข้อ 3 แล้ว

ตาราง 5.24 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจในสาธารณูปโภค และสภาพสังคมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)			
1. เส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอ / จังหวัดมีความสะดวก									
● รวมทั้งประเทศ	4,490	35.6	45.2	16.3	2.5	0.4	100.0	4.13	0.80
● ปริมณฑล	896	34.2	45.3	18.0	2.1	0.4	100.0	4.11	0.80
● ภาคกลาง	900	40.4	38.4	19.1	2.0	0.1	100.0	4.17	0.81
● ภาคเหนือ	897	54.1	35.7	8.8	1.2	0.2	100.0	4.42	0.72
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	898	14.8	67.6	12.2	5.0	0.4	100.0	3.91	0.71
● ภาคใต้	899	34.6	39.4	23.1	2.3	0.6	100.0	4.05	0.85
2. ท่านพอใจกับสาธารณูปโภคโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,494	27.4	49.7	19.8	2.6	0.5	100.0	4.01	0.79
● ปริมณฑล	898	23.9	49.1	23.2	3.2	0.6	100.0	3.93	0.80
● ภาคกลาง	899	31.9	41.6	23.5	2.6	0.4	100.0	4.02	0.83
● ภาคเหนือ	898	39.0	42.5	15.3	2.6	0.6	100.0	4.17	0.82
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	14.1	71.3	12.6	1.9	0.1	100.0	3.97	0.59
● ภาคใต้	900	28.1	43.7	24.4	2.9	0.9	100.0	3.95	0.85
3. ท่านพอใจกับสภาพสังคมโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน									
● รวมทั้งประเทศ	4,490	29.7	50.1	18.2	1.6	0.4	100.0	4.07	0.76
● ปริมณฑล	898	21.9	52.7	21.4	3.2	0.8	100.0	3.92	0.79
● ภาคกลาง	898	34.6	39.2	24.4	1.6	0.2	100.0	4.06	0.82
● ภาคเหนือ	899	41.7	43.9	12.8	1.0	0.6	100.0	4.25	0.76
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	898	15.8	72.1	11.0	1.1	0.0	100.0	4.03	0.56
● ภาคใต้	897	34.4	42.6	21.5	0.9	0.6	100.0	4.09	0.80

ตาราง 5.25 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจใน
สาธารณูปโภคและสภาพสังคมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
1.เส้นทางคมนาคมระหว่าง อำเภอ/จังหวัดมีความสะดวก	4.11	0.80	4.17	0.81	4.42	0.72	3.91	0.71	4.05	0.85	4.13	0.80
2.ท่านพอใจกับสาธารณูปโภค โดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัย อยู่ในปัจจุบัน	3.93	0.80	4.02	0.83	4.17	0.82	3.97	0.59	3.95	0.85	4.01	0.79
3.ท่านพอใจกับสภาพสังคม โดยรวมของพื้นที่ที่ท่าน อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	3.92	0.79	4.06	0.82	4.25	0.76	4.03	0.56	4.09	0.80	4.07	0.76
ค่าเฉลี่ย	3.99	0.80	4.08	0.82	4.28	0.77	3.97	0.62	4.03	0.83	4.07	0.78

หมายเหตุ : ค่าคะแนนระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยมาก 4 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยบ้าง
2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

5.2 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านต่างๆระหว่างปี 2550 – 2551 และการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับชีวิตในระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านต่างๆ ระหว่างปี 2550 และปี 2551 จะทำการเปรียบเทียบจากคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านต่างๆของตัวอย่าง ซึ่งผลของการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

5.2.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน

จากการเปรียบเทียบข้อมูล พบว่า ในปี 2551 ตัวอย่างซึ่งเป็นคนในเขตชนบท มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานต่ำกว่าปี 2550 ซึ่งตัวอย่างเป็นคนในเขตเมือง โดยคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานในปี 2551 เท่ากับ 8.07 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานในปี 2550 เท่ากับ 8.14

(ตาราง 5.26)

5.2.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

ตัวอย่างในปี 2551 มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวสูงกว่าในปี 2550 โดยในปี 2551 คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวเท่ากับ 9.01 ในขณะที่ในปี 2550 คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 8.99 ซึ่งก็นับว่าใกล้เคียงกันมาก เมื่อพิจารณาตามรายภาค พบว่า ตัวอย่างทุกภาคทั้งสองปีมีระดับความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวไม่แตกต่างกัน โดยตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พึงพอใจกับชีวิตครอบครัวในระดับมากที่สุด

(ตาราง 5.27)

5.2.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด

ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทั้งสองปีไม่เคยเจ็บป่วยในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งการเจ็บป่วยเล็กน้อยและการเจ็บป่วยจนต้องเข้ารับการรักษาตัวในสถานพยาบาล แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่เจ็บป่วย เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2551 ตัวอย่างซึ่งเป็นคนในเขตชนบทมีจำนวนครั้งของการเจ็บป่วยเฉลี่ยสูงกว่าปี 2550 ซึ่งเป็นคนในเขตเมืองมาก โดยในปี 2550 ตัวอย่างมีการเจ็บป่วยเล็กน้อยเฉลี่ย 2.22 ครั้งต่อปี แต่ในปี 2551 ตัวอย่างมีการเจ็บป่วยเล็กน้อยเฉลี่ยถึง 4.27 ครั้ง เช่นเดียวกันในปี 2550 ตัวอย่างมีการเจ็บป่วยจนต้องเข้ารับการรักษาตัวเฉลี่ยเพียง 1.04 ครั้งแต่ในปี 2551 พบว่า ตัวอย่างมีการเจ็บป่วยจนต้องเข้ารับการรักษาตัวเฉลี่ยถึง 3.76 ครั้ง สำหรับการมีโรคประจำตัวนั้น ทั้งสองปีไม่แตกต่างกัน กล่าวคือตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ทั้งนี้โรค

ประจำตัวที่เป็นกันมากที่สุดทั้งสองปี คือ โรคเกี่ยวกับระบบไหลเวียนโลหิต เช่น โรคความดันโลหิตสูง (ตาราง 5.28)

5.2.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างทั้งสองปีมีระดับคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมที่สูงใกล้เคียงกัน โดยตัวอย่างในปี 2551 มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 8.18 ในขณะที่ตัวอย่างในปี 2550 มีคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจเท่ากับ 8.14 (ตาราง 5.29)

5.2.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่างปี 2551 สูงกว่าตัวอย่างในปี 2550 ทุกข้อคำถาม ซึ่งก็หมายความว่าตัวอย่างที่เป็นคนในเขตชนบทมีความรู้สึกว่าได้ได้รับความเดือดร้อนจากราคาสินค้าแพงมากกว่าคนในเมือง แต่ในขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของรัฐในด้านต่างๆรวมทั้งระบบสาธารณสุขไปก็พบว่า ปี 2551 ตัวอย่างมีความพึงพอใจการให้บริการด้านต่างๆของรัฐมากกว่าปี 2550 โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นสูงกว่าปี 2550 ทุกข้อ ซึ่งก็หมายความว่าคนในชนบทพอใจการให้บริการของรัฐมากกว่าคนในเขตเมือง สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสภาพสังคมโดยรวมของตัวอย่าง พบว่า ปี 2551 คะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าปี 2550 ทุกข้อคำถาม แสดงว่าคนในชนบทมีความรู้สึกที่ชีวิตและทรัพย์สินมีความปลอดภัย และมีความพึงพอใจกับสภาพสังคมรอบข้างมากกว่าคนในเขตเมือง (ตาราง 5.30)

5.2.6 ชีวิตปัจจุบันเปรียบเทียบกับห้าปีที่ผ่านมา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา มีความแตกต่างหลากหลายกันไปในแต่ละภาค แล้วแต่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของตัวอย่าง เช่น ผลการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ มีความเห็นว่า ชีวิตปัจจุบันเปรียบเทียบกับเมื่อห้าปีที่ผ่านมาไม่มีอะไรแตกต่างกัน ทุกอย่างยังเหมือนเดิม สำหรับกลุ่มผู้ที่ตอบว่าชีวิตแย่ลง ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเศรษฐกิจไม่ดี ทำให้การประกอบอาชีพยากลำบากขึ้น รายได้ลดน้อยลง ส่วนในกลุ่มผู้ที่ตอบว่าชีวิตดีขึ้นก็ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเศรษฐกิจดีขึ้น ทำให้มีรายได้มากขึ้น ฐานะของครอบครัวดีขึ้น (ตาราง 5.31)

ตาราง 5.26 ร้อยละของความคิดเห็นของตัวอย่างในการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา
จำแนกตามภาคและทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียง เหนือ	ใต้	
ชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา (n)	(900)	(893)	(900)	(900)	(870)	(4,463)
เลวลง	18.8	14.8	23.4	7.4	12.2	15.3
เหมือนเดิม	49.0	63.3	42.8	68.6	54.5	55.7
ดีขึ้น	32.2	21.9	33.8	24.0	33.3	29.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เหตุผลที่ชีวิตเลวลง (n)	(167)	(132)	(211)	(66)	(134)	(710)
- เศรษฐกิจไม่ดี	78.4	68.9	74.0	77.3	67.2	73.1
- สุขภาพของตนเอง / คนในครอบครัว ไม่ดี	7.2	16.7	11.8	9.1	6.7	10.4
- ปัญหาภายในครอบครัว	6.0	9.1	9.0	3.0	20.9	10.0
- ปัญหาสังคม / สาธารณูปโภค	4.2	5.3	4.3	7.6	5.2	4.9
- ปัญหาการเมือง / การบริหารงาน ของรัฐ	0.6	0.0	0.9	1.5	0.0	0.6
- อื่น ๆ	3.6	0.0	0.0	1.5	0.0	1.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เหตุผลที่ชีวิตดีขึ้น (n)	(284)	(195)	(302)	(208)	(299)	(1,288)
- เศรษฐกิจดี	34.5	43.1	26.8	63.4	79.3	49.0
- สุขภาพตนเอง / คนในครอบครัวดี	2.1	6.2	5.6	4.3	8.0	5.3
- สถานภาพตนเอง / ครอบครัวดี	45.1	40.5	57.6	18.8	8.7	34.6
- สภาพสังคม / ความเป็นอยู่ / สาธารณูปโภคดี	10.6	8.7	9.3	12.0	3.0	8.5
- การเมือง / นโยบาย / ภาครัฐ	0.7	1.5	0.7	0.5	1.0	0.9
ดูแลให้บริการดี						
- อื่น ๆ	7.0	0.0	0.0	1.0	0.0	1.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 5.27 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ปี 2550						ปี 2551					
	ภาค (ร้อยละ)						ภาค (ร้อยละ)					
	กทม. / ปริมณฑล (n = 695)	กลาง (n = 648)	เหนือ (n = 690)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 588)	ใต้ (n = 660)	รวม ทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 3,281)	ปริมณฑล (n = 662)	กลาง (n = 589)	เหนือ (n = 662)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 714)	ใต้ (n = 718)	รวม ทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 3,345)
มากที่สุด (คะแนน 9 - 10)	40.2	34.1	45.5	34.5	36.2	38.3	42.3	39.4	38.4	38.5	42.3	40.2
มาก (คะแนน 7 - 8)	48.9	51.5	46.8	57.5	53.9	51.5	40.8	49.7	42.0	50.3	47.8	46.2
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	10.5	13.3	7.3	7.6	9.2	9.6	15.3	10.7	17.7	10.8	8.9	12.6
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.4	1.1	0.4	0.2	0.5	0.5	1.4	0.2	1.7	0.4	0.7	0.9
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.1	0.2	0.0	0.2	0.0	0.3	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.15	8.01	8.38	8.06	8.09	8.14	8.07	8.10	7.92	8.08	8.17	8.07
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.45	1.52	1.37	1.15	1.35	1.39	1.66	1.32	1.77	1.42	1.46	1.54

ตารางที่ 5.28 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ปี 2550						ปี 2551					
	ภาค (ร้อยละ)						ภาค (ร้อยละ)					
	กทม. / ปริมณฑล (n = 897)	กลาง (n = 896)	เหนือ (n = 890)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 898)	ใต้ (n = 894)	รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,475)	ปริมณฑล (n = 892)	กลาง (n = 896)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 898)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 898)	ใต้ (n = 889)	รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,470)
มากที่สุด (คะแนน 9 – 10)	62.4	67.4	72.2	66.5	69.8	67.6	70.0	73.1	71.0	67.6	72.1	70.8
มาก (คะแนน 7 - 8)	31.2	28.0	24.6	32.1	26.4	28.5	26.3	23.7	23.4	29.6	24.5	25.5
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	6.0	4.4	3.0	1.4	3.5	3.7	3.3	3.1	5.3	2.8	3.0	3.5
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.1	0.2	0.2	0.0	0.3	0.2	0.3	0.1	0.2	0.0	0.4	0.2
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.79	8.99	9.13	9.02	9.01	8.99	9.02	8.99	9.01	8.99	9.01	9.01
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.37	1.29	1.23	1.07	1.27	1.26	1.27	1.13	1.36	1.13	1.21	1.22

ตาราง 5.29 เปรียบเทียบ ร้อยละของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด	ปี 2550						ปี 2551					
	ภาค (ร้อยละ)						ภาค (ร้อยละ)					
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม ทั้งประเทศ	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม ทั้งประเทศ
1. การเจ็บป่วยเล็กน้อยในรอบปีที่ผ่านมา (n)	(897)	(899)	(899)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,498)	(883)	(900)	(897)	(4,476)
ไม่เคย	37.5	38.2	42.4	27.9	38.7	32.3	40.4	36.3	29.4	38.8	40.6	36.9
เคย	62.5	61.8	57.6	72.1	61.3	67.7	59.6	63.7	70.6	61.2	59.4	63.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่เจ็บป่วย	3.74	4.08	2.32	2.58	2.36	1.70	2.13	2.22	6.06	3.51	3.65	4.27
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.45	3.73	3.22	3.02	3.44	2.12	2.77	2.97	6.61	3.19	2.96	4.41
2. การเจ็บป่วยต้องเข้ารับรักษาตัวในคลินิก หรือโรงพยาบาล (n)	(900)	(898)	(899)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,498)	(896)	(900)	(898)	(4,492)
ไม่เคย	70.2	63.7	69.3	58.1	65.9	76.8	64.1	66.8	57.8	59.3	58.6	61.9
เคย	29.8	36.3	30.7	41.9	34.1	23.2	35.9	33.2	42.2	40.7	41.4	38.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่ต้องเข้ารับรักษาตัว	3.41	3.77	1.03	1.31	1.18	0.60	1.08	1.04	4.37	2.90	4.18	3.76
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.87	4.36	2.36	2.59	2.76	1.74	2.22	2.37	4.85	2.84	4.58	4.22
3. การมีโรคประจำตัว (n)	(900)	(898)	(900)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,498)	(882)	(899)	(883)	(4,462)
ไม่มี	66.4	63.5	64.4	63.4	61.1	70.1	63.7	64.5	57.6	65.7	65.3	63.7
มี	33.6	36.5	35.6	36.6	38.9	29.9	36.3	35.5	42.4	34.3	34.7	36.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 5.29 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด	ปี 2550						ปี 2551					
	ภาค (ร้อยละ)						ภาค (ร้อยละ)					
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม ทั้งประเทศ	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม ทั้งประเทศ
ประเภทของโรคประจำตัวที่มี (n)	(313)	(342)	(320)	(328)	(350)	(268)	(327)	(1,593)	(415)	(316)	(329)	(1,715)
- โรคระบบหายใจ	14.4	15.5	17.5	16.8	14.3	16.1	20.2	16.9	18.6	9.2	23.1	16.3
- โรคระบบย่อยอาหาร	5.1	8.8	9.4	10.4	9.1	11.6	11.3	10.3	15.9	19.6	14.9	13.0
- โรคระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	3.5	7.0	7.2	4.6	4.3	7.1	5.8	5.7	2.2	4.1	7.6	4.8
- โรคผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	0.0	0.6	1.5	0.3	2.6	0.7	0.0	1.1	1.0	1.3	3.3	1.2
- โรคกล้ามเนื้อรวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	8.0	7.6	10.3	15.2	11.4	10.8	13.2	12.2	10.4	11.1	7.9	9.0
- โรคระบบอวัยวะสืบพันธุ์	0.6	7.0	1.9	3.7	0.9	1.1	1.2	1.8	5.5	0.3	11.9	5.2
- โรคระบบไหลเวียนเลือด	47.2	46.9	60.7	50.0	43.7	46.5	30.7	46.2	54.0	51.1	44.0	48.7
- โรคติดเชื้อปรสิต และอื่น ๆ	5.0	2.1	7.7	3.5	2.7	7.9	0.6	4.3	3.4	1.5	4.3	3.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4. ในระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา เคยมีอาการ												
เหล่านี้เป็นประจำ (n)	(898)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)	(898)	(899)	(898)	(4,493)
1) มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ	37.5	47.9	34.7	42.0	49.1	33.7	41.4	40.2	33.9	31.6	36.0	37.4
2) รู้สึกเจ็บที่นั่นปวดที่นั่นโดยไม่ทราบสาเหตุ	43.7	55.1	33.6	33.6	60.0	32.3	43.2	40.5	36.7	22.4	35.9	38.7
3) อยู่เฉย ๆ แล้วรู้สึกใจเต้นหรือหัวใจเต้น	16.7	16.4	15.6	20.5	32.3	16.5	24.5	21.9	18.5	10.4	16.7	15.7
ผิดปกติธรรมดา												

ตาราง 5.29 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด	ปี 2550						ปี 2551					
	ภาค (ร้อยละ)						ภาค (ร้อยละ)					
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม ทั้งประเทศ	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม ทั้งประเทศ
4) มักเบื่ออาหารหรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้	22.5	24.1	22.1	23.5	30.3	17.1	23.7	23.4	18.1	15.2	19.8	19.9
5) มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ	23.3	28.2	20.7	16.2	28.8	16.0	22.5	20.8	16.2	16.1	15.9	19.9
6) เจ็บป่วยจนมีผลกระทบต่อการทำงาน	13.1	14.2	13.8	11.6	21.8	11.2	17.1	15.1	10.9	8.0	8.6	11.0
7) มักมีเรื่องก่อกวนใจ	39.6	44.7	41.4	35.6	52.4	30.1	34.7	38.9	30.1	26.8	25.6	33.3
8) รู้สึกหงุดหงิดและโกรธง่าย	37.2	50.9	41.8	37.6	49.3	29.2	35.9	38.8	31.9	31.2	27.8	35.8
ค่าเฉลี่ยของการเคยมีอาการ	29.20	35.19	27.9	27.6	40.5	23.3	30.4	29.9	24.54	20.21	23.29	26.46
เหล่านี้เป็นประจำ												

ตารางที่ 5.30 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ปี 2550						ปี 2551					
	ภาค (ร้อยละ)						ภาค (ร้อยละ)					
	กทม. / ปริมณฑล (n = 895)	กลาง (n = 899)	เหนือ (n = 898)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 897)	ใต้ (n = 893)	รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,482)	กทม. / ปริมณฑล (n = 895)	กลาง (n = 899)	เหนือ (n = 898)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 897)	ใต้ (n = 893)	รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,482)
มากที่สุด (คะแนน 9 – 10)	28.9	31.5	38.1	47.4	34.6	42.3	39.6	40.4	53.7	47.3	45.5	41.4
มาก (คะแนน 7 - 8)	50.7	51.4	50.2	47.3	52.2	49.7	52.7	50.3	39.6	48.1	43.2	46.6
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	19.5	16.3	11.1	5.1	12.4	7.7	7.0	8.7	6.6	4.6	11.2	11.6
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.6	0.6	0.4	0.1	0.6	0.2	0.5	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.3	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	7.66	7.82	8.07	8.38	8.01	8.27	8.19	8.18	8.55	8.39	8.29	8.14
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.61	1.58	1.50	1.17	1.55	1.35	1.32	1.39	1.35	1.16	1.42	1.47

ตารางที่ 5.31 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง ปี 2550 กับ 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม		
1. สินค้าประเภท																		
อาหารมีราคาแพง																		
• รวมทั้งประเทศ	4,499	16.5	37.5	33.0	4,495	58.6	29.2	7.3	3.9	1.0	100.0	4.41	0.86	12.1	0.9	100.0	3.57	0.93
• กรุงเทพฯและ ปริมณฑล	900	15.2	39.2	29.1	897	68.4	18.8	6.0	3.3	3.5	100.0	4.45	0.99	14.7	1.8	100.0	3.51	0.98
• ภาคกลาง	900	25.4	31.7	31.9	899	66.5	24.2	7.5	1.7	0.1	100.0	4.55	0.71	9.4	1.6	100.0	3.70	1.00
• ภาคเหนือ	899	15.4	29.8	33.5	900	64.4	20.3	8.4	6.3	0.6	100.0	4.42	0.93	20.5	0.8	100.0	3.39	1.00
• ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	900	9.2	44.8	36.1	899	38.2	54.4	5.5	1.8	0.1	100.0	4.29	0.66	9.8	0.1	100.0	3.53	0.80
• ภาคใต้	900	16.9	42.2	34.3	900	55.9	28.2	8.9	6.4	0.6	100.0	4.32	0.92	6.4	0.2	100.0	3.69	0.83
2. สินค้าประเภทเครื่อง																		
นุ่งห่มมีราคาแพง																		
• รวมทั้งประเทศ	4,499	8.4	28.7	47.4	4,472	32.2	36.7	22.6	7.0	1.5	100.0	3.91	0.98	14.1	1.4	100.0	3.29	0.86
• กรุงเทพฯและ ปริมณฑล	900	8.2	25.8	46.4	897	32.4	36.7	22.9	5.2	2.8	100.0	3.91	1.00	17.0	2.6	100.0	3.20	0.91
• ภาคกลาง	900	11.4	26.5	47.1	891	31.8	33.5	22.8	10.0	1.9	100.0	3.83	1.04	12.3	2.7	100.0	3.32	0.92

ตารางที่ 5.31 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม		
● ภาคเหนือ	899	7.1	20.8	49.5	891	40.2	24.4	25.4	8.5	1.5	100.0	3.93	1.06	21.6	1.0	100.0	3.11	0.86
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	3.8	37.8	46.9	897	24.9	59.0	13.4	2.7	0.0	100.0	4.06	0.70	11.4	0.1	100.0	3.34	0.73
● ภาคใต้	900	11.3	32.9	46.9	896	31.8	29.8	28.5	8.6	1.3	100.0	3.82	1.02	8.2	0.7	100.0	3.46	0.83
3. สินค้าประเภทยา																		
รักษาโรค มีราคาแพง																		
● รวมทั้งประเทศ	4,479	6.9	23.9	41.3	4,446	25.6	31.5	26.8	13.3	2.8	100.0	3.64	1.09	20.8	7.1	100.0	3.03	1.00
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	892	8.3	23.9	40.8	899	28.1	31.5	29.1	7.6	3.7	100.0	3.73	1.06	22.6	4.4	100.0	3.09	0.98
● ภาคกลาง	900	10.4	23.1	42.6	875	26.7	27.3	25.0	17.5	3.5	100.0	3.56	1.16	15.1	8.8	100.0	3.11	1.07
● ภาคเหนือ	887	6.6	19.3	41.4	890	31.6	18.2	29.3	17.1	3.8	100.0	3.57	1.20	28.1	4.6	100.0	2.95	0.96
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	1.9	27.2	37.2	890	19.0	55.6	16.4	8.4	0.6	100.0	3.84	0.85	23.6	10.1	100.0	2.87	0.99
● ภาคใต้	900	7.2	25.8	44.5	892	22.3	24.7	34.1	16.3	2.6	100.0	3.48	1.08	14.8	7.7	100.0	3.10	1.00

ตารางที่ 5.31 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	ร้อยละของระดับความคิดเห็น							ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
	n	เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)	รวม			n	เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)			รวม
4. สินค้าด้านสาธารณสุขไปไกล เช่น ค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา มีราคาแพง																		
● รวมทั้งประเทศ	4,500	21.2	43.2	25.3	8.8	1.5	100.0	3.74	0.94	4,495	31.9	39.9	20.5	6.3	1.4	100.0	3.95	0.95
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	25.3	40.6	22.6	9.2	2.3	100.0	3.77	1.00	899	31.3	40.3	19.4	5.6	3.4	100.0	3.90	1.02
● ภาคกลาง	900	23.9	36.6	27.1	10.2	2.2	100.0	3.70	1.01	899	34.7	39.0	20.4	5.3	0.6	100.0	4.02	0.90
● ภาคเหนือ	900	20.0	38.4	27.7	11.9	2.0	100.0	3.63	1.00	899	34.9	31.4	23.0	9.1	1.6	100.0	3.89	1.04
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	13.5	53.2	26.3	6.8	0.2	100.0	3.73	0.79	899	23.2	59.1	14.5	2.9	0.3	100.0	4.02	0.72
● ภาคใต้	900	23.2	47.0	23.0	6.1	0.7	100.0	3.86	0.87	899	35.2	29.9	25.3	8.7	0.9	100.0	3.90	1.01
5. ค่ารถโดยสารประจำทาง มีราคาเหมาะสม *																		
● รวมทั้งประเทศ	4,441	10.2	28.4	43.4	13.1	4.9	100.0	2.74	0.98	4,448	17.6	30.4	27.5	19.5	5.0	100.0	3.36	1.13
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	882	10.9	31.3	41.2	11.6	5.1	100.0	2.69	0.99	884	16.1	29.3	28.7	17.2	8.7	100.0	3.27	1.18
● ภาคกลาง	887	11.3	23.0	47.2	14.8	3.7	100.0	2.77	0.96	898	19.0	34.0	33.3	11.8	1.9	100.0	3.56	0.99
● ภาคเหนือ	874	16.9	28.4	35.0	13.9	5.8	100.0	2.63	1.10	887	26.0	26.6	23.9	17.4	6.1	100.0	3.49	1.22
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	898	3.2	28.3	52.2	13.2	3.1	100.0	2.85	0.80	888	8.1	30.4	14.2	43.1	4.2	100.0	2.95	1.11
● ภาคใต้	900	8.8	31.2	41.1	12.1	6.8	100.0	2.77	1.00	891	19.0	31.3	37.3	8.0	4.4	100.0	3.53	1.03

หมายเหตุ : * กลับค่าคะแนนแล้ว

ตารางที่ 5.32 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง ปี 2550 แปะ ปี 2551
จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		เห็น ด้วย มาก (5)	เห็น ด้วย (4)	เห็น ด้วย บ้าง (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง มาก (1)	รวม				เห็น ด้วย มาก (5)	เห็น ด้วย (4)	เห็น ด้วย บ้าง (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง มาก (1)	รวม		
1. ท่านพอใจกับการบริการ																		
ประชาชน (เช่น งาน																		
ทะเบียนราษฎร์ คูแ																		
ความสะอาด) ของ																		
หน่วยงานต่าง ๆ																		
● รวมทั้งประเทศ	4,485	21.4	48.7	26.1	4,470	29.6	45.1	20.5	3.8	1.0	100.0	3.98	0.86	2.9	0.9	100.0	3.87	0.81
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	896	20.3	46.4	27.8	891	21.3	39.7	30.0	7.3	1.7	100.0	3.72	0.94	3.8	1.7	100.0	3.80	0.86
● ภาคกลาง	896	24.5	44.8	24.2	891	33.3	47.6	15.8	2.7	0.6	100.0	4.10	0.80	4.9	1.6	100.0	3.86	0.90
● ภาคเหนือ	896	27.5	49.7	19.6	896	44.0	36.4	16.2	2.5	0.9	100.0	4.20	0.86	2.3	0.9	100.0	4.00	0.80
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	897	16.9	58.3	23.9	896	19.0	63.8	14.1	2.8	0.3	100.0	3.98	0.69	0.8	0.1	100.0	3.91	0.67
● ภาคใต้	900	17.9	44.2	35.1	896	30.1	37.9	26.6	3.8	1.6	100.0	3.91	0.92	2.6	0.2	100.0	3.77	0.78
2. การศึกษาภาคบังคับทำให้																		
คนไทยมีคุณภาพ																		
● รวมทั้งประเทศ	4,498	25.5	34.7	29.9	4,488	29.1	42.1	21.0	6.0	1.8	100.0	3.91	0.94	8.6	1.3	100.0	3.74	0.98

ตารางที่ 5.32 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม		
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	25.1	37.3	27.8	897	21.4	42.3	26.4	6.9	3.0	100.0	3.72	0.97	8.6	1.2	100.0	3.77	0.96
● ภาคกลาง	899	25.3	28.5	32.1	900	36.3	34.6	18.9	9.0	1.2	100.0	3.96	1.01	10.9	3.2	100.0	3.62	1.07
● ภาคเหนือ	899	33.3	32.7	25.0	893	45.1	29.6	18.1	5.4	1.8	100.0	4.11	1.00	7.7	1.3	100.0	3.89	1.00
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	21.0	41.9	30.9	898	17.4	65.4	15.1	1.8	0.3	100.0	3.98	0.65	6.2	0.0	100.0	3.78	0.85
● ภาคใต้	900	22.7	33.0	33.9	900	25.4	38.8	26.6	6.8	2.4	100.0	3.78	0.98	9.5	0.9	100.0	3.67	0.96
3. โรงพยาบาลหรือสถาน																		
พยาบาลของรัฐให้																		
บริการที่ดี																		
● รวมทั้งประเทศ	4,492	22.3	44.2	26.6	4,490	30.4	43.4	19.7	5.3	1.2	100.0	3.96	0.91	6.1	0.8	100.0	3.81	0.88
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	897	20.1	38.0	32.0	897	21.9	41.6	26.6	7.6	2.3	100.0	3.73	0.96	9.0	0.9	100.0	3.67	0.93
● ภาคกลาง	898	27.2	38.2	25.9	897	33.2	39.7	22.3	4.1	0.7	100.0	4.01	0.88	7.8	0.9	100.0	3.83	0.95
● ภาคเหนือ	897	26.9	44.7	22.3	899	49.9	33.3	12.9	2.1	1.8	100.0	4.27	0.89	5.1	1.0	100.0	3.91	0.88
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	15.8	60.6	21.0	899	17.4	63.7	11.6	7.0	0.3	100.0	3.91	0.77	2.5	0.1	100.0	3.89	0.69
● ภาคใต้	900	21.7	39.3	31.6	898	29.4	38.5	25.3	5.8	1.0	100.0	3.90	0.93	6.1	1.3	100.0	3.74	0.91

ตารางที่ 5.33 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง ปี 2550 กับ ปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)	รวม		
1. ชีวิตของท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน																		
● รวมทั้งประเทศ	4,496	18.7	37.8	32.2	8.2	3.1	100.0	3.61	0.98	4,496	33.2	39.0	19.7	6.1	2.0	100.0	3.95	0.97
● กรุงเทพฯและริมชวล	897	13.5	39.9	32.0	10.0	4.6	100.0	3.48	1.00	898	19.8	41.2	26.9	9.0	3.1	100.0	3.66	1.00
● ภาคกลาง	899	21.6	36.2	27.9	11.2	3.1	100.0	3.62	1.04	900	38.9	27.6	22.7	8.4	2.4	100.0	3.92	1.08
● ภาคเหนือ	900	26.6	35.2	26.9	8.0	3.3	100.0	3.74	1.01	899	49.1	29.6	13.8	5.7	1.8	100.0	4.19	0.99
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	13.2	42.4	39.0	5.3	0.1	100.0	3.63	0.78	899	21.5	61.8	12.7	2.7	1.3	100.0	3.99	0.75
● ภาคใต้	900	18.7	35.3	35.2	6.5	4.3	100.0	3.58	1.00	900	36.4	35.1	22.6	4.7	1.2	100.0	4.01	0.94
2. สะพานที่ท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย																		
● รวมทั้งประเทศ	4,498	16.1	33.1	31.9	15.0	3.9	100.0	3.42	1.05	4,492	28.9	35.5	20.7	10.8	4.1	100.0	3.74	1.11
● กรุงเทพฯและริมชวล	899	11.3	32.9	32.2	18.6	5.0	100.0	3.27	1.05	899	19.9	32.9	24.8	14.3	8.1	100.0	3.42	1.19
● ภาคกลาง	900	18.4	29.1	26.3	20.6	5.6	100.0	3.34	1.16	899	26.6	31.1	25.4	13.6	3.3	100.0	3.64	1.11
● ภาคเหนือ	899	23.2	32.5	27.7	13.6	3.0	100.0	3.59	1.08	898	47.1	28.4	11.6	8.1	4.8	100.0	4.05	1.16
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	10.5	37.8	38.3	12.1	1.3	100.0	3.44	0.88	897	20.3	53.1	14.4	10.3	1.9	100.0	3.80	0.94
● ภาคใต้	900	17.0	33.2	34.7	10.3	4.8	100.0	3.47	1.04	899	30.8	31.9	27.5	7.5	2.3	100.0	3.81	1.03
3. สะพานที่ท่านมีคนเดียวเสด็จ *																		
● รวมทั้งประเทศ	4,500	4.5	12.4	36.8	33.3	13.0	100.0	3.38	1.01	4,484	20.2	28.6	25.7	14.9	10.6	100.0	3.33	1.25
● กรุงเทพฯและริมชวล	900	7.4	17.6	34.2	32.8	8.0	100.0	3.16	1.05	899	12.2	25.3	29.9	19.9	12.7	100.0	3.04	1.20

ตารางที่ 5.33 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม		
● ภาคเหนือ	900	2.8	9.1	35.5	37.3	15.3	100.0	3.53	0.95	891	36.9	15.7	24.2	12.2	11.0	100.0	3.55	1.37
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	0.9	10.3	52.2	25.5	11.1	100.0	3.36	0.84	897	15.9	42.1	12.0	23.6	6.4	100.0	3.38	1.19
● ภาคใต้	900	3.8	9.5	32.2	38.2	16.2	100.0	3.54	1.00	898	15.0	31.2	33.2	9.7	10.9	100.0	3.30	1.17
4. ทุกวันนี้บ้านเมืองล้นด้วย ไม่มีโจรผู้ร้าย																		
● รวมทั้งประเทศ	4,496	7.1	16.7	31.2	31.7	13.3	100.0	2.73	1.11	4,495	18.1	27.8	26.0	19.2	8.9	100.0	3.27	1.22
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	897	7.5	18.8	30.1	32.1	11.5	100.0	2.79	1.11	898	9.1	19.3	24.7	26.2	20.7	100.0	2.70	1.25
● ภาคกลาง	900	10.7	18.9	28.9	30.4	11.1	100.0	2.88	1.16	899	12.6	20.7	35.5	22.7	8.5	100.0	3.06	1.13
● ภาคเหนือ	900	7.0	19.0	31.3	28.6	14.1	100.0	2.76	1.13	899	35.2	25.1	21.5	11.0	7.2	100.0	3.70	1.25
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	3.3	8.6	28.5	45.3	14.3	100.0	2.41	0.95	899	13.0	44.7	17.5	21.2	3.6	100.0	3.42	1.07
● ภาคใต้	899	7.1	18.1	37.5	22.0	15.3	100.0	2.80	1.12	900	20.4	29.0	30.9	15.0	4.7	100.0	3.46	1.11
5. กฎหมายไทยมีความ ยุติธรรม																		
● รวมทั้งประเทศ	4,484	10.8	25.9	43.5	15.6	4.2	100.0	3.24	0.98	4,487	14.0	33.3	35.0	13.2	4.5	100.0	3.39	1.03
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	892	7.0	27.2	40.4	20.5	4.9	100.0	3.11	0.97	897	7.1	27.9	40.9	16.3	7.8	100.0	3.10	1.01
● ภาคกลาง	896	10.9	18.1	47.2	19.2	4.6	100.0	3.12	0.99	900	18.3	34.7	29.0	14.6	3.4	100.0	3.50	1.06
● ภาคเหนือ	897	12.0	27.8	41.2	13.5	5.5	100.0	3.27	1.02	893	19.7	25.1	36.9	12.9	5.4	100.0	3.41	1.10
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	14.4	31.9	45.3	7.6	0.8	100.0	3.52	0.86	899	9.9	53.3	28.1	7.1	1.6	100.0	3.63	0.82
● ภาคใต้	899	9.6	24.6	43.6	17.1	5.1	100.0	3.16	0.99	898	14.8	25.7	39.9	15.1	4.5	100.0	3.31	1.04

หมายเหตุ : * กลับค่าคะแนนแล้ว

ตารางที่ 5.34 เปรียบเทียบ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจในสาธารณูปโภค และสภาพสังคมของตัวอย่าง ปี 2550 กับปี 2551 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551								
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม		
1. เส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอ / จังหวัดมีความสะดวก																		
● รวมทั้งประเทศ	4,500	36.0	41.8	20.2	1.8	0.2	100.0	4.12	0.80	4,490	35.6	45.2	16.3	2.5	0.4	100.0	4.13	0.80
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	32.9	41.5	21.8	3.4	0.4	100.0	4.03	0.85	896	34.2	45.3	18.0	2.1	0.4	100.0	4.11	0.80
● ภาคกลาง	900	37.4	40.6	19.6	2.3	0.1	100.0	4.13	0.81	900	40.4	38.4	19.1	2.0	0.1	100.0	4.17	0.81
● ภาคเหนือ	900	45.2	37.2	16.4	1.2	0.0	100.0	4.26	0.77	897	54.1	35.7	8.8	1.2	0.2	100.0	4.42	0.72
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	31.2	51.9	16.3	0.6	0.0	100.0	4.14	0.69	898	14.8	67.6	12.2	5.0	0.4	100.0	3.91	0.71
● ภาคใต้	900	33.4	37.9	26.9	1.6	0.2	100.0	4.03	0.83	899	34.6	39.4	23.1	2.3	0.6	100.0	4.05	0.85
2. ท่านพอใจกับสาธารณูปโภคโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน																		
● รวมทั้งประเทศ	4,499	26.7	45.3	25.9	1.7	0.4	100.0	3.96	0.80	4,494	27.4	49.7	19.8	2.6	0.5	100.0	4.01	0.79
● กรุงเทพฯและปริมณฑล	899	23.5	46.4	27.3	1.8	1.0	100.0	3.90	0.81	898	23.9	49.1	23.2	3.2	0.6	100.0	3.93	0.80
● ภาคกลาง	900	29.1	41.1	25.9	3.2	0.7	100.0	3.95	0.86	899	31.9	41.6	23.5	2.6	0.4	100.0	4.02	0.83
● ภาคเหนือ	900	37.7	39.6	21.1	1.3	0.3	100.0	4.13	0.81	898	39.0	42.5	15.3	2.6	0.6	100.0	4.17	0.82
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	18.0	58.8	22.5	0.6	0.1	100.0	3.94	0.66	899	14.1	71.3	12.6	1.9	0.1	100.0	3.97	0.59
● ภาคใต้	900	25.1	40.5	32.6	1.8	0.0	100.0	3.89	0.80	900	28.1	43.7	24.4	2.9	0.9	100.0	3.95	0.85

ตารางที่ 5.34 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ปี 2550									ปี 2551									
	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	n	ร้อยละของระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม				เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก (1)	รวม			
3. ท่านพอใจกับสภาพสังคมโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน																			
• รวมทั้งประเทศ	4,496	26.1	44.6	26.8	2.1	0.4	100.0	3.94	0.80	4,490	29.7	50.1	18.2	1.6	0.4	100.0	4.07	0.76	
• กรุงเทพฯและปริมณฑล	899	22.3	43.4	30.7	2.8	0.8	100.0	3.84	0.83	898	21.9	52.7	21.4	3.2	0.8	100.0	3.92	0.79	
• ภาคกลาง	897	26.3	40.8	30.2	2.0	0.7	100.0	3.90	0.84	898	34.6	39.2	24.4	1.6	0.2	100.0	4.06	0.82	
• ภาคเหนือ	900	38.8	39.4	19.7	1.7	0.4	100.0	4.14	0.82	899	41.7	43.9	12.8	1.0	0.6	100.0	4.25	0.76	
• ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	17.1	58.8	21.9	2.1	0.1	100.0	3.91	0.69	898	15.8	72.1	11.0	1.1	0.0	100.0	4.03	0.56	
• ภาคใต้	900	26.0	40.7	31.3	2.0	0.0	100.0	3.91	0.80	897	34.4	42.6	21.5	0.9	0.6	100.0	4.09	0.80	

บทที่ 6

ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิต

<http://qol.nida.ac.th>

ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยข้อมูลผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตและฐานข้อมูลผลการสำรวจภาคสนาม ที่ถูกจัดเก็บรวบรวมไว้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในด้านการรวบรวม การจัดเก็บ การวิเคราะห์ และการเผยแพร่สู่สาธารณะ ทั้งนี้ การเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิต จะมีลักษณะที่สะดวกในการเข้าถึงของผู้ใช้ รวมถึงความหลากหลายในการแสดงผลข้อมูลที่มีมิติหลายด้าน ด้วยเทคโนโลยี Online Analytical Processing (OLAP) ที่จะนำข้อมูลมาจัดระบบและแสดงผลให้ตามผู้ใช้ต้องการ

ส่วนข้อมูลผลการสำรวจนั้น นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ ที่ต้องการนำข้อมูลที่มีอยู่ไปวิเคราะห์ในแง่มุมที่ตนเองต้องการเพิ่มเติม สามารถระบุลักษณะข้อมูลที่จะคัดลอกออกไป เช่น ปีที่สำรวจ จังหวัดที่สำรวจ ข้อมูลครบถ้วน เป็นต้น โดยให้มีความง่ายในการระบุเงื่อนไขของข้อมูลที่ต้องการ และระบบสามารถสร้างผลลัพธ์ได้หลายรูปแบบเพื่อความสะดวกในการนำไปใช้งาน

โครงสร้างระบบ

1. คอมพิวเตอร์แม่ข่ายเว็บเซิร์ฟเวอร์สำหรับเพื่อรองรับการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลและการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ผลการวิจัยในรูปแบบรายงานการวิจัยที่สรุปผลแล้ว
2. ข้อมูลผลการสำรวจในลักษณะข้อมูลดิบที่ผู้วิจัยหรือผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ต่อไป
3. ข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิตที่รวบรวมข้อมูลไว้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นระบบคลังข้อมูล เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเรียกใช้ได้อย่างง่าย สะดวก ผ่านคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเว็บเซิร์ฟเวอร์

รายละเอียดโครงสร้างข้อมูล มีดังนี้

1. โครงสร้างเว็บไซต์โครงการ (สำหรับผู้ทั่วไป)

เป็นส่วนที่ติดต่อกับผู้ใช้งานต่าง ๆ อาทิ นักวิจัย ผู้ที่สนใจทั่วไป ในการที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต รวมทั้งการเรียกใช้ข้อมูลต่าง ๆ

ความเป็นมาของโครงการ

- ข่าวโครงการและกิจกรรม
- บทความเผยแพร่
- ผลงานวิจัยดัชนีคุณภาพชีวิตรายปี
- .....
- .....
- ..... เพิ่มเติม .....
- .....
- .....
- คำนวณโหลดข้อมูล
  - รายงานการวิจัย
  - ข้อมูลการลงรหัสและแบบสอบถาม
- ฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิตออนไลน์
- เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
- ติดต่อโครงการ

2. โครงสร้างโปรแกรมใช้งาน สำหรับเจ้าหน้าที่

เพื่อให้เจ้าหน้าที่โครงการสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย

- Login เข้าใช้ระบบ
- การปรับปรุงข่าวโครงการและกิจกรรม
- การ upload บทความเผยแพร่
- การ upload ผลงานวิจัยคุณภาพชีวิต
- การ upload รายงานการวิจัยและข้อมูลการลงรหัสและแบบสอบถาม
- การ import ข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิตออนไลน์
- การปรับปรุงข้อมูลอื่น ๆ

3. การดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

เมื่อได้จัดทำเว็บไซต์ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามตัวอย่างในหน้าต่อไป หลังจากการดำเนินการด้านรายงานการวิจัยและข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะได้บรรจุข้อมูลลงในเว็บไซต์เพื่อใช้งานต่อไป

ตัวอย่างเว็บไซต์โครงการวิจัยดัชนีคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype

หน้า 1/12

เว็บไซต์โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype

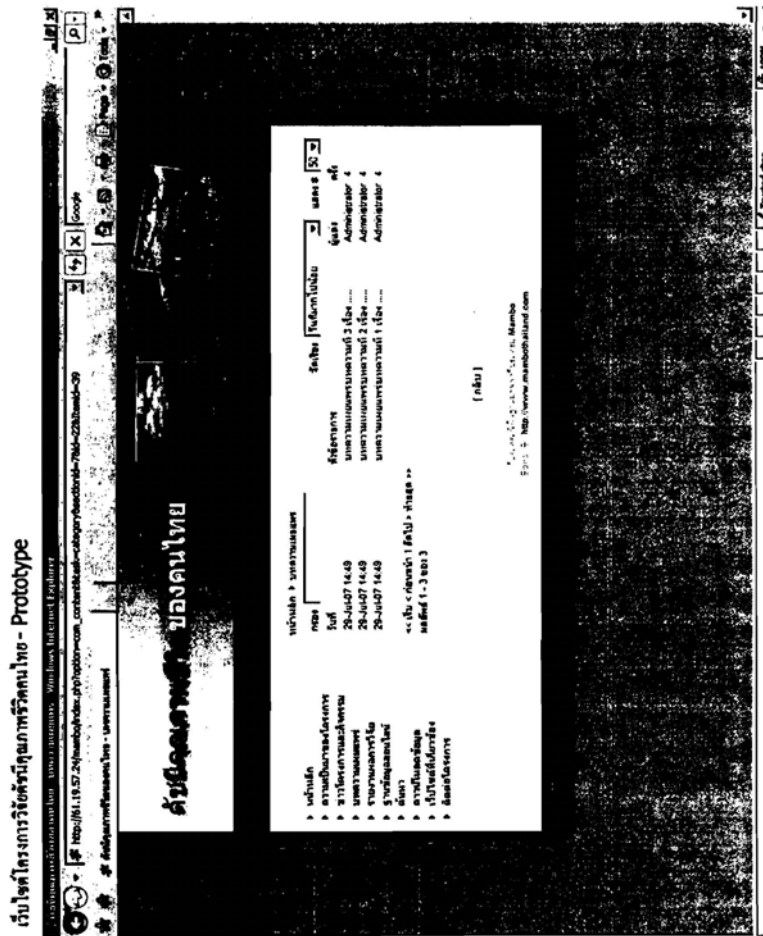
เว็บไซต์โครงการวิจัยดัชนีคุณภาพชีวิตคนไทย – Prototype

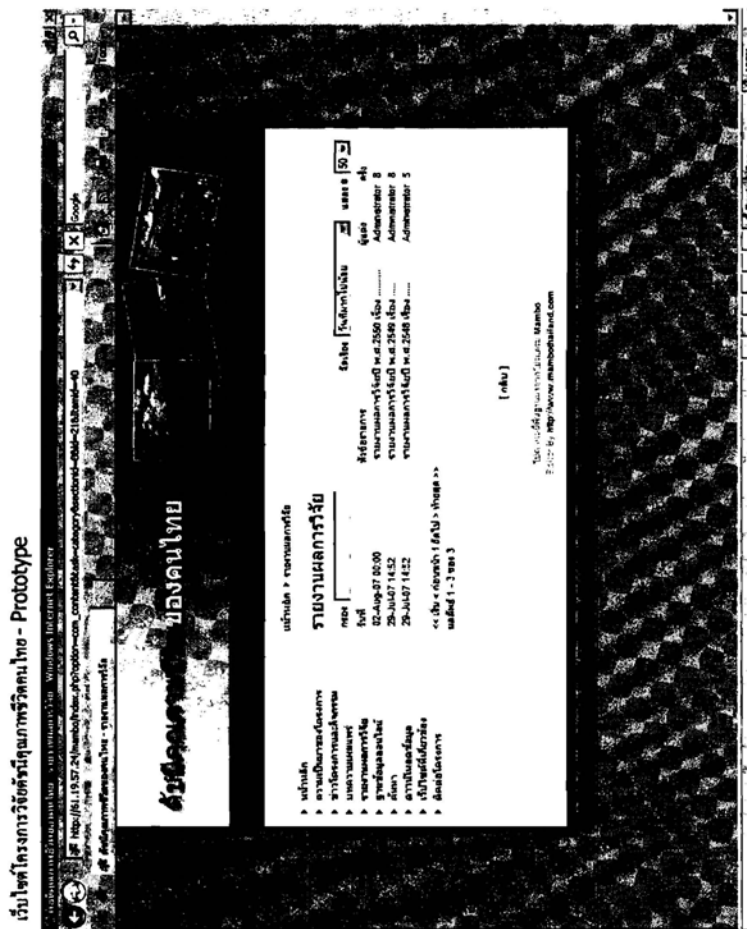

หน้า 5/12

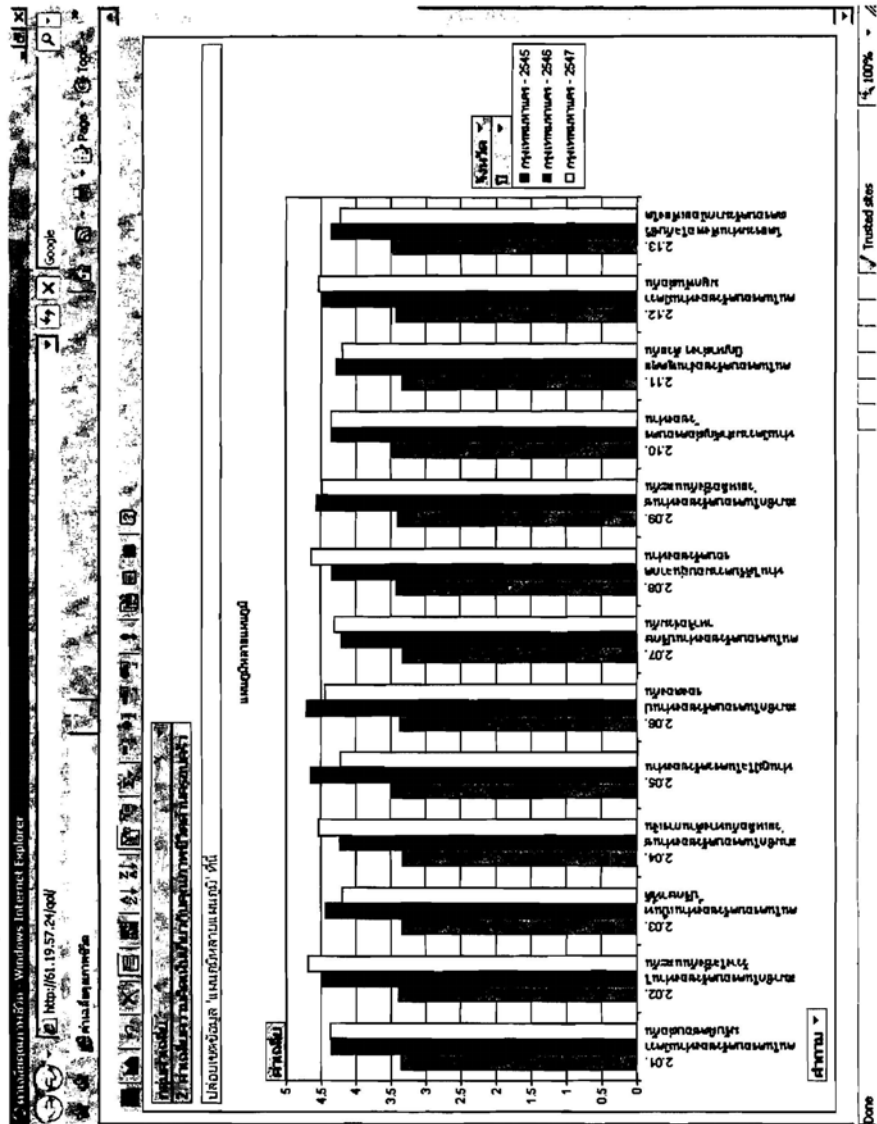
หน้า 7/12

เว็บไซต์โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype
ฐานข้อมูลออนไลน์

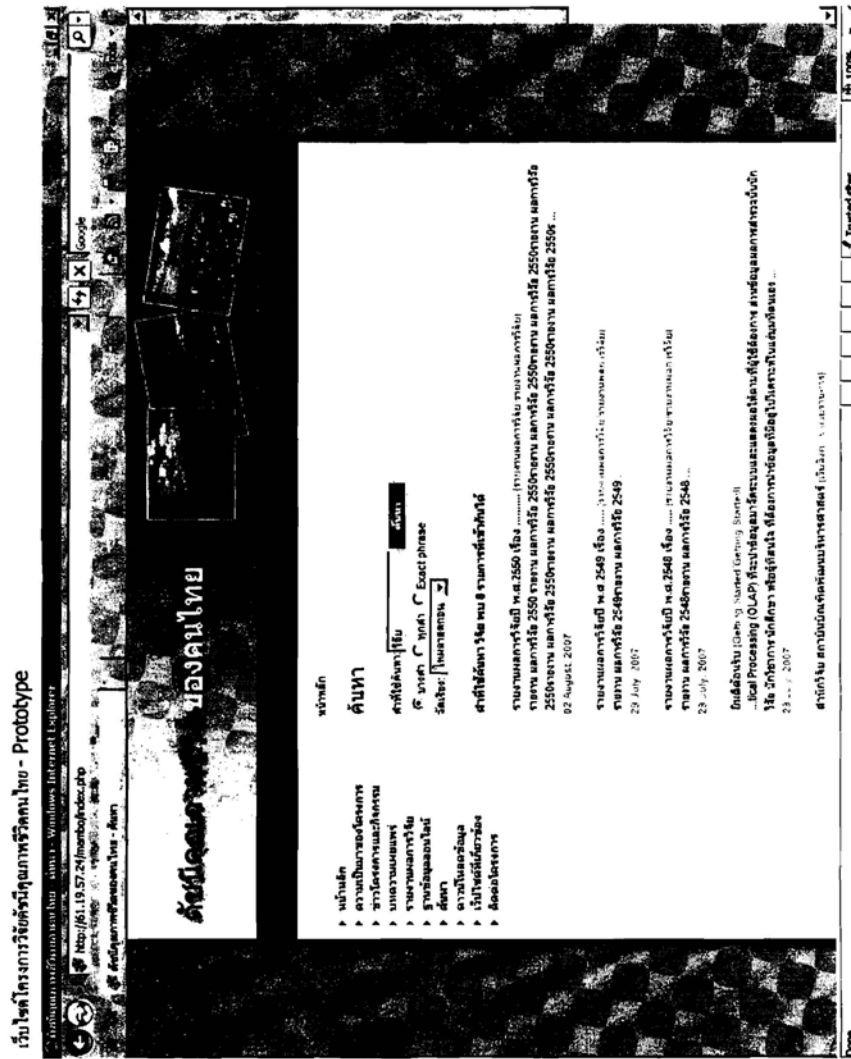
1.76	4.67	4.37	4.26	4.34	4.45	4.87	4.35	4.19
1.16	4.15	4.53	4.57	4.78	4.31	4.56	4.26	4.53
4.83	4.77	4.23	4.43	4.23	4.63	4.76	4.37	4.45
4.43	4.45	4.34	4.56	4.56	4.48	4.37	4.68	4.31
4.23	4.31	4.78	4.67	4.35	4.35	4.43	4.63	4.63
4.49	4.63	4.23	4.56	4.26	4.19	4.56	4.15	4.48
4.68	4.84	4.56	4.82	4.37	4.53	4.67	4.77	4.35
4.73	4.72	4.35	4.48	4.68	4.23	4.56	4.45	4.19
4.79	4.77	4.26	4.35	4.56	4.19	4.82	4.45	4.49
3.36	4.35	4.37	3.36	4.35	4.53	4.48	4.31	4.68
3.4	4.47	4.66	3.4	4.26	4.45	4.35	4.63	4.73
3.35	4.44	4.19	3.35	4.37	4.73	4.19	4.48	4.79
3.33	4.23	4.53	3.33	4.68	4.79	4.33	4.35	3.36
3.47	4.65	4.23	3.47	4.67	3.36	4.23	4.19	4.34
3.37	4.71	4.45	3.37	4.15	4.34	4.34	4.33	4.78
3.42	4.24	4.43	4.43	4.77	4.78	4.78	4.23	4.23
3.41	4.56	4.48	4.49	4.45	4.45	4.56	4.78	4.35
3.26	4.38	4.50	4.50	4.31	4.35	4.35	4.23	4.26
3.43	4.29	4.43	4.43	4.63	4.63	4.35	4.19	4.19
3.43	4.47	4.53	4.39	4.39	4.39	4.19	4.35	4.53
3.47	4.36	4.23	3.36	4.35	4.53	4.68	4.26	4.23

8/12

เว็บไซต์โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype

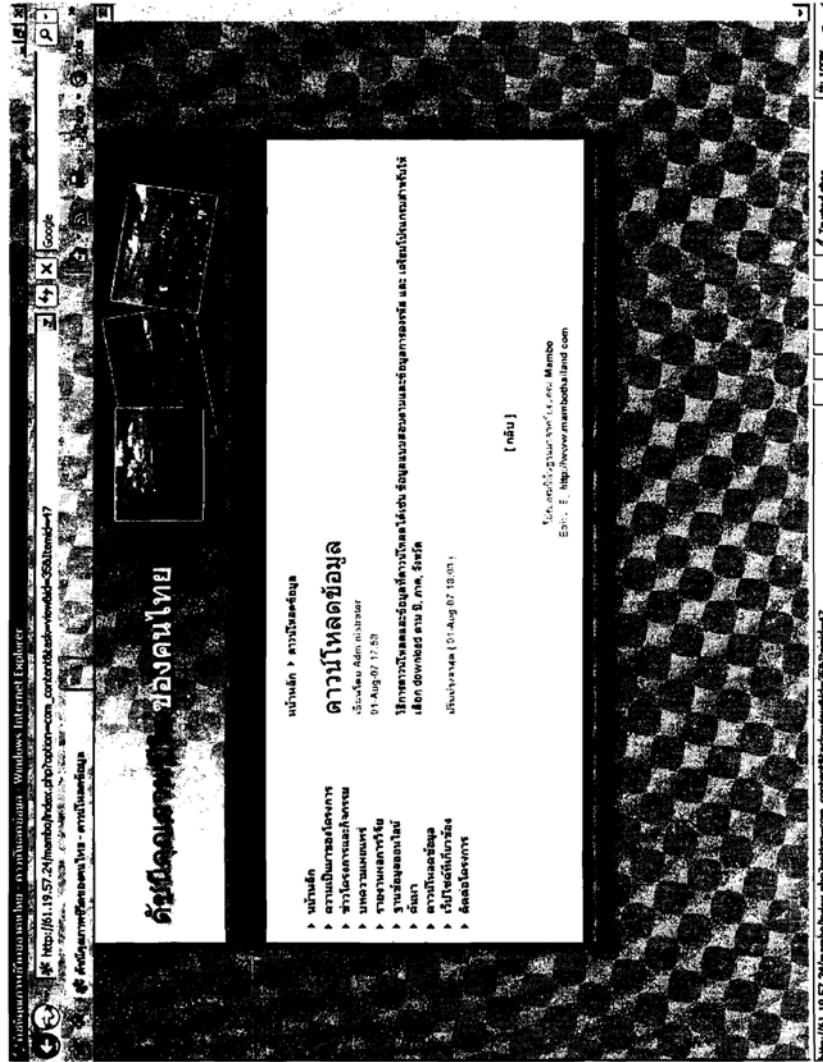

หน้า 9/12

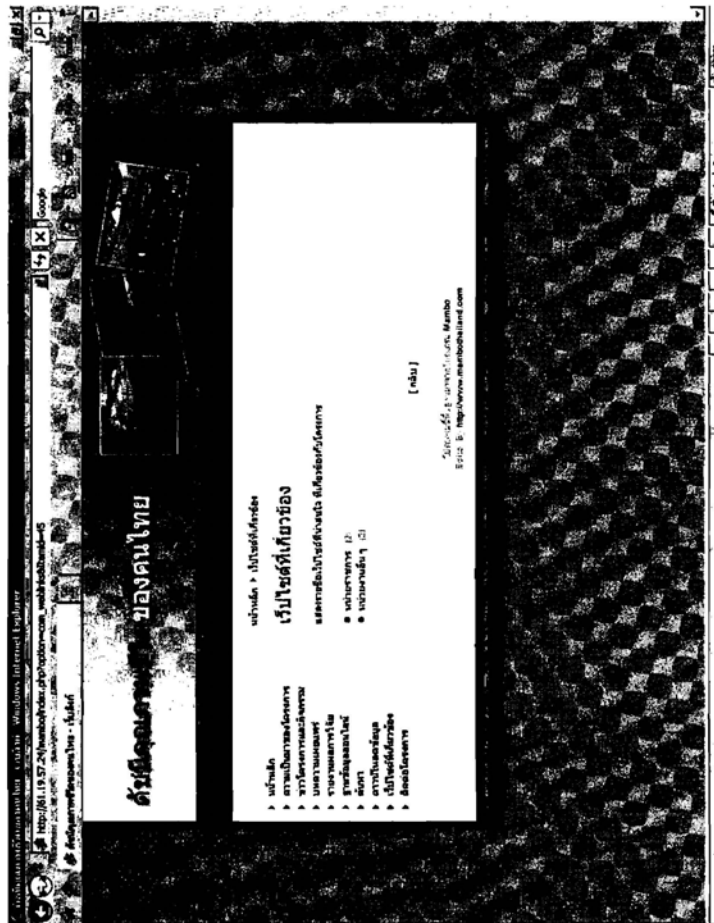
หน้า
10/12

เว็บไซต์โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype

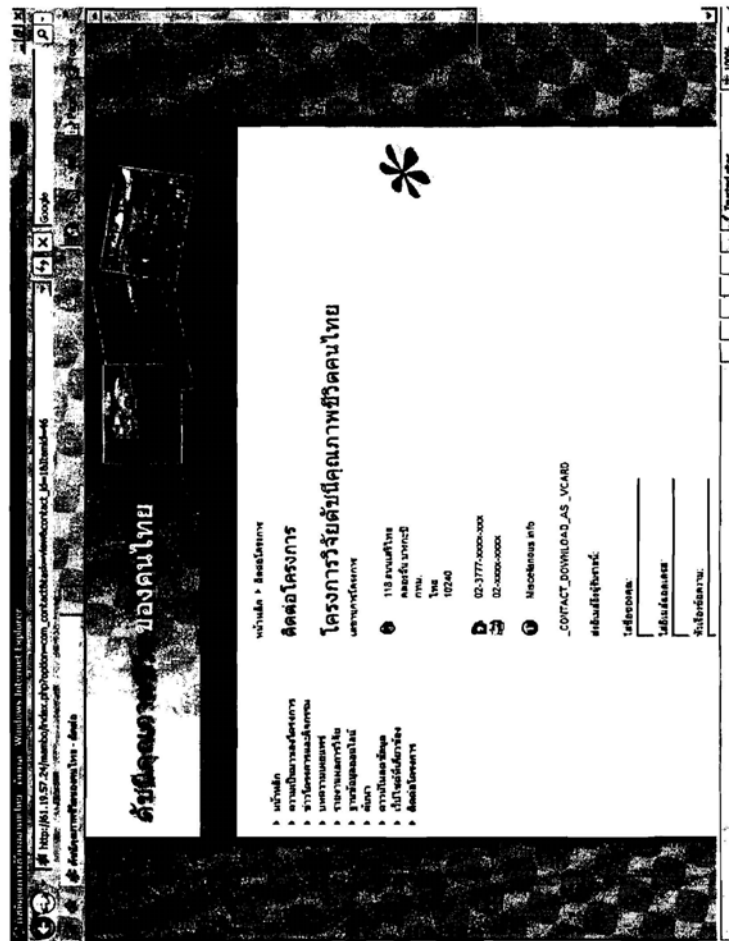
หน้า
11/12

เว็บไซต์โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype

หน้า
12/12

เว็บไซต์โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนไทย - Prototype

บทที่ 7

สรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1) สำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี 2) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ 3) สร้างระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย โครงการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทยนี้ เป็นโครงการที่สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนานพอสมควร สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตชนบท หลังจากที่ได้ทำการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตเมืองมาแล้วในปี 2550 ซึ่งผลของการสำรวจในครั้งนี้จะได้นำมาบันทึกเข้าสู่ฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย เพื่อที่ผู้สนใจจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่เป็นตัวอย่างมาแล้วไม่น้อย 5 ปี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบจาก 15 จังหวัด ใน 4 ภาค และปริมาตร ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด ๆ ละ 300 ราย รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 4,500 ราย

จังหวัดที่เป็นตัวอย่างในการศึกษานี้ประกอบด้วย สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี หนองคาย นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สตูล และชุมพร

7.1 สรุปผลของการศึกษา

ผลการศึกษามีดังนี้

1) **ลักษณะทั่วไปและวิถีชีวิตของตัวอย่าง** ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.97 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส เกิดและอาศัยอยู่ในจังหวัดที่ตนเองอยู่มามากกว่า 30 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานทำโดยประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย รับจ้าง/กรรมกร ระยะเวลาที่ทำงานมาแล้วเฉลี่ย 18.26 ปี รายได้บุคคลเฉลี่ย 7,073.-บาท/คน/ปี รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 13,551.-บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 9,440.-บาท ส่วนใหญ่มีทั้ง

เงินออมและหนี้สิน หนี้สินส่วนใหญ่ไม่เกินหลักแสนบาท ส่วนใหญ่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ลักษณะบ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียวและมีบริเวณ

ตัวอย่าง ร้อยละ 98.2 มีโทรทัศน์ ร้อยละ 92.2 มีตู้เย็น ร้อยละ 85.3 มีโทรศัพท์มือถือ และร้อยละ 84.0 มีรถจักรยานยนต์ ตัวอย่างมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจเฉลี่ย 3.59 ชั่วโมงในวันธรรมดา และ 4.09 ชั่วโมงในวันเสาร์/อาทิตย์ กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจที่ทำเป็นประจำมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ดูโทรทัศน์ นอนเล่น/นั่งเล่น ฟังวิทยุ ทำสวน/ปลูกต้นไม้ และออกกำลังกาย ในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่ไม่เคยไปทัศนอาจร/ทัศนศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารและเชื่อถือข้อมูลจากสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ มากที่สุดเรียงตามลำดับ ร้อยละ 44.9 ติดตามข่าวสารการเมืองเป็นประจำ และส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาหลักของการเมือง คือ คุณภาพของนักการเมือง

2) คุณภาพชีวิตของคนไทย

- **คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน** ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ รวมทั้งประเทศ 8.07 จากคะแนนเต็ม 10 แสดงว่าคุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านนี้อยู่ในระดับดี

- **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจรวมทั้งประเทศ 9.01 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน แสดงว่าคุณภาพชีวิตของคนไทยด้านนี้อยู่ในระดับดีมาก

- **คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม** ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ 8.18 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน แสดงว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของคนไทยอยู่ในระดับดี

- **คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด** ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 63.1 เคยเจ็บป่วยเล็กน้อย น้อย ๆ แต่ร้อยละ 38.1 เท่านั้นที่เคยเจ็บป่วยจนต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลหรือคลินิก ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวและไม่มีอาการผิดปกติทางจิตใจ แสดงว่าคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของคนไทยอยู่ในระดับค่อนข้างดี

- **คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบัน** ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 55.7 เห็นว่า ชีวิตปัจจุบันกับเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมาเหมือนเดิม มีเพียง ร้อยละ 15.3 ที่เห็นว่า เลวลง และร้อยละ 29.0 เห็นว่า ดีขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะ

1) รัฐควรมีนโยบายหรือมีมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนจากภาวะเศรษฐกิจให้กับคนในเขตชนบทให้มากขึ้น เนื่องจากการเปรียบเทียบผลการศึกษพบว่า ตัวอย่างซึ่งเป็นคนในเขตชนบท ได้รับความเดือดร้อนจากราคาสินค้ามากกว่าคนในเขตเมือง

2) รัฐควรส่งเสริมด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนให้มากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการเจ็บป่วยเล็กน้อยๆ เช่น อาจส่งเสริมด้านการออกกำลังกาย ซึ่งนอกจากจะช่วยให้สุขภาพดีขึ้นแล้ว ยังช่วยให้ประชาชนได้ใช้เวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจให้มีประโยชน์มากขึ้น แทนการดูโทรทัศน์ หรือ การนอนเล่น/นั่งเล่นที่นิยมทำกันอยู่

3) รัฐควรกำหนดแนวทางส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างจริงจังและชัดเจนเป็นรูปธรรม เนื่องจากที่ผ่านมา การพัฒนาคุณภาพชีวิตมักเป็นเพียงงานประจำของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ซึ่งต่างก็ทำไปตามบทบาทหน้าที่ของตน ยังขาดการเชื่อมโยงให้กลายเป็นการพัฒนาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ได้

4) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มประเด็นการศึกษาในมิติทางด้านการเมืองการปกครอง เนื่องจากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การเมืองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2541. *รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2541*. กรุงเทพฯ : เพิ่มเสริมกิจ

กระทรวงสาธารณสุขและคณะกรรมการประสานงานโครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชน
ในชาติ (คปส.)

2529. *การนำ จปฐ. มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2540. *แนวทางการวางระบบดัชนีชี้วัดเพื่อประเมินผลนโยบายกระจายความเจริญ
สู่ภูมิภาค*. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์

คณะอนุกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่นและศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2534. *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2534-2539)*. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด

ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับกฤษฎีกา)

2540. *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. 311, 55ก (11 ตุลาคม 2540)

วันเพ็ญ วอกลาง, สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และมนตรี เกิดมีมูล

2545. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจ
ถดถอย*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย

ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2529. *แผนพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530-2534)*

กรุงเทพฯ : หจก. อรุณการพิมพ์

สุพรรณณี ไชยอำพร และสนิท สมัครงการ

2534. *รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย*. กรุงเทพฯ
: คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2541. *รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพ
และการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2540. *งานโครงการและประมาณการวงเงินของ 8 กระทรวงหลักและ 2 หน่วยงานเสริม
ภายใต้ระบบ กนภ. ปี 2540-2544*. กรุงเทพฯ : บพิทการพิมพ์ จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2540. *เครื่องชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและการวิเคราะห์เชิงนโยบาย* (เอกสาร โรเนียว)

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานการพัฒนา
ชนบทแห่งชาติ โครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ
2528. *คู่มือและแบบสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)*. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบท
แห่งชาติ. โครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ
2537. *เครื่องชี้วัดและสังคม 2537*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี
2532. *สมุดรายงานสถิติภาค ภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ก. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ :
สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ข. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.
กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ค. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ :
สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ง. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้*. กรุงเทพฯ :
สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 จ. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคกลาง*.
กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอำ
2541. *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อมรา พงศาพิชญ์ และ คณะ
2547. *การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคมโดยชุมชนมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Andrews, Frank, M. and Stephen B. Withney.

1976. *Social Indicators of Well-Being*. New York : Plenum Press.

Bradburn and David Caplovitz.

1965. *Report on Happiness*. Chicago: Aldine.

- Day, Ralph L.
1978. “Beyond Social Indicators : Quality of Life at the Individual Level”. In *Marketing and the Quality of Life*. Fred D. Reynolds and Hiram C. Barksdale, eds., Chicago : American Marketing Association, 11-8.
- Glenn, Norval D.
1985. “The Contribution of Marriage to the Psychological Well-Being of Males and Females”, *Journal of Marriage and the Family*. August, 594-600.
- Gurin, G, J. Veroff and S. Feld
1960. *Americans View Their Mental Health*. New York : Basic Books.
- Haring-Hidore, Marilyn et.al.
1985. “Marital Status and Subjective Well-Being : A Research Analysis”, *Journal of Marriage and the Family*, 947-53.
- Liu, Ben-Chieh.
1974. “Quality of life Indicators : A Preliminary Investigation.” *Social Indicators Research*. 187-208.
- Liu, Ben-Chieh.
1975a. “Quality of Life : Concept, Measure and Results.” *The American Journal of Economic and Sociology*, 34(1), 1-13.
- Liu, Ben-Chieh.
1975b. *Quality of Life Indicators in U.S. Metropolitan Areas, 1970 : A Comprehensive Assessment*. Washington D.C.
- Liu, Ben-Chieh.
1970c. *Quality of Life Indicators in U.S. Metropolitan Areas*. New York Praeger.
- Orose Leelakulthanit.
1989. *Measuring Life Satisfaction in Thailand : A Marketing : Perspective*. Ph.D. Dissertation, School of Business, Indiana University
- Rice, R.W., J.P. Near and R.G. Hunt.
1980. “The Job-Satisfaction/Life Satisfaction Relationship : A Review of Empirical Research.” *Basic and Applied Social Psychology*.
- Rossi, Robert J. and Kevin J. Gilmartin,
1980. *The Handbook of Social Indicators*. New York : Gariand STTPM Press.
- Wilson, W.
1967. Correlated Avowed Happiness.” *Psychological Bulletin*. 67, 294-304.

Zantra, A.

1983. “Social Resources and the Quality of Life,” *American Journal of Community Psychology*, 11, 275—90.

Zantra A. and Ann Hemple.

1984. “Subjective Well-Being and Physical Health : A Narrative Literature Review with Suggestions for Future Research,” *International Journal of Aging and Human Development*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข รายละเอียดการสัมภาษณ์อย่าง

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

หมายเลขแบบสอบถาม .....

หมู่ที่ ..... ชื่อหมู่บ้าน.....

ตำบล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

แบบสัมภาษณ์ โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนไทย”

*****

เริ่มเวลา .....

บ้านเลขที่ .....

บันทึกโดยพนักงานสัมภาษณ์ (การสังเกต)

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. ลักษณะบ้าน

1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้นขึ้นไป

2. บ้านเดี่ยวชั้นเดียว

3. ทาวน์เฮ้าส์

4. คอนโดมิเนียม / อพาร์ทเมนต์

5. แฟลต

6. ตึกแถว

7. ห้องแถว

8. อื่น ๆ (ระบุ) .....

3. สภาพบ้าน

1. วัสดุที่ใช้

1. ไม้

2. ปูน

3. ไม้และปูน

4. อื่น ๆ ระบุ.....

2. บริเวณบ้าน

1. มีบริเวณ

2. ไม่มีบริเวณ

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการอยู่ในจังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน

1.1 ท่านเกิดที่จังหวัดนี้หรือไม่

1. ใช่

2. ไม่ใช่ จังหวัดที่เกิดคือจังหวัดอะไร (ระบุ) .....

1.2 ท่านอยู่ในจังหวัดนี้มากี่ปีแล้ว ..... ปี

2. สิ่งแวดล้อม

2.1 ท่านคิดว่าในชีวิตประจำวัน สิ่งต่อไปนี้ เป็นปัญหาหรือมีผลกระทบต่อความรู้สึกของท่านมากน้อยเพียงใด (สังเกตเบื้องต้น ถ้าข้อใดไม่เข้าข่ายไม่ต้องถาม ให้บันทึกลงไปเลย)

ข้อความ	มาก	น้อย	ไม่มีปัญหา	ไม่เข้าข่าย
1. เสียงจากยานพาหนะ	.....	.....	.....	.....
2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน	.....	.....	.....	.....
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น	.....	.....	.....	.....
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง	.....	.....	.....	.....
5. บริเวณรอบ ๆ บ้านมีกลิ่นของเศษขยะมูลฝอย	.....	.....	.....	.....
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้านทรุด ชำรุด เดินลำบาก	.....	.....	.....	.....
7. อากาศบริเวณบ้านมีควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอื่น ๆ	.....	.....	.....	.....
8. บริเวณใกล้บ้านมีสถานเรียงรมย์ทำให้เห็นภาพไม่ดีอยู่เรื่อย	.....	.....	.....	.....
9. อื่น ๆ (ระบุ)	.....	.....	.....	.....

2.2 ท่านคิดว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมใดที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของท่านมากที่สุด (โปรดระบุ 3 อันดับ)

อันดับ 1 .....

อันดับ 2 .....

อันดับ 3 .....

2.3 โดยรวมท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในจังหวัดนี้มากน้อยเพียงใด

(คะแนน 0-10) .....

3. ชีวิตประจำวัน

3.1 ท่านได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด และท่านคิดว่ามีความน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

โดยให้คะแนน	5 = เชื่อถือได้มากที่สุด	4 = เชื่อถือได้มาก
	3 = เชื่อถือได้ปานกลาง	2 = เชื่อถือได้น้อย
	1 = เชื่อถือได้น้อยมาก/ไม่น่าเชื่อถือ	

ข้อความ	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย	คะแนนความน่าเชื่อถือได้
1. โทรทัศน์	.....	.....	.....	.....	.....
2. วิทยุ	.....	.....	.....	.....	.....
3. หนังสือพิมพ์ (จำนวน ..... ฉบับ)	.....	.....	.....	.....	.....
4. นิตยสาร	.....	.....	.....	.....	.....
5. บุคคล	.....	.....	.....	.....	.....
6. อินเทอร์เน็ต	.....	.....	.....	.....	.....
7. อื่น ๆ (ระบุ)	.....	.....	.....	.....	.....

3.2 ความต้องการหรือโอกาสเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติม

1. ท่านต้องการศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมหรือไม่

1. ต้องการ

2. ไม่ต้องการ

2. ท่านมีโอกาสที่จะศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมหรือไม่

1. มีโอกาส

2. ไม่มีโอกาส

3.3 ท่านมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ (ไม่รวมเวลานอน) โดยเฉลี่ย/วัน

1. วันปกติ ..... ชั่วโมง

2. วันเสาร์ – อาทิตย์/วันหยุด ..... ชั่วโมง

3.4 ในการพักผ่อนหย่อนใจ ท่านทำกิจกรรมอะไรบ้าง

กิจกรรม	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ดูโทรทัศน์	.....	.....	.....	.....
2. ฟังวิทยุ	.....	.....	.....	.....
3. ฟังเพลงจากเครื่องเสียง	.....	.....	.....	.....
4. ดูวิดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี	.....	.....	.....	.....
5. อ่านหนังสือ	.....	.....	.....	.....
6. เล่นอินเทอร์เน็ต	.....	.....	.....	.....
7. เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์	.....	.....	.....	.....
8. ทำสวน/ปลูกต้นไม้	.....	.....	.....	.....
9. ออกกำลังกาย	.....	.....	.....	.....
10. ไปเดินดูสินค้า	.....	.....	.....	.....
11. ไปงานเลี้ยง (สังสรรค์)	.....	.....	.....	.....
12. ไปดูภาพยนตร์	.....	.....	.....	.....
13. ไปดูกีฬา	.....	.....	.....	.....
14. ไปดูคอนเสิร์ต	.....	.....	.....	.....
15. ไปสถานเริงรมย์	.....	.....	.....	.....
16. นอนเล่น/นั่งเล่น	.....	.....	.....	.....
17. อื่น ๆ (ระบุ)	.....	.....	.....	.....
.....				

3.5 ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเคยไปทัศนอาจร/ทัศนศึกษาบ้างหรือไม่

1. เคยไป   2. ไม่เคยไป (ข้ามไปถามข้อ 3.6)
1. ในจังหวัดที่อยู่ ..... จำนวน ..... ครั้ง
2. ต่างจังหวัด (ระบุจังหวัด) ..... จำนวน ..... ครั้ง
3. ต่างประเทศ (ระบุประเทศ) ..... จำนวน ..... ครั้ง

3.6 โดยรวมท่านพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10) .....

3.7 โปรดแสดงความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

5 = เห็นด้วยมาก	4 = เห็นด้วย	3 = เห็นด้วยบ้าง
2 = ไม่เห็นด้วย	1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	

	คะแนน
1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง	.....
2. สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง	.....
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง	.....
4. สินค้าทางด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา มีราคาแพง	.....
5. ค่ารถโดยสารประจำทางมีราคาเหมาะสม	.....
6. ท่านพอใจกับการบริการประชาชน (เช่น งานทะเบียนราษฎร ดูแลความสะดวก) ของหน่วยงานต่าง ๆ	.....
7. ชีวิตของท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	.....
8. ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย	.....
9. ละแวกบ้านของท่านมีคนคิดยาเสพติด	.....
10. ทุกวันนี้บ้านเมืองปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย	.....
11. กฎหมายไทยมีความยุติธรรม	.....
12. การศึกษาภาคบังคับทำให้คนไทยมีคุณภาพ	.....
13. โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐให้บริการที่ดี	.....
14. เส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอ/จังหวัด มีความสะดวก	.....
15. ท่านพอใจกับสาธารณูปโภคโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน	.....
16. ท่านพอใจกับสภาพสังคมโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน	.....
17. โดยรวมท่านพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10)	.....

3.8 จากห้าปีที่ผ่านมา ท่านมีชีวิตที่ดีขึ้นหรือไม่

- 1. เลวลง เนื่องจาก .....
- 2. เหมือนเดิม
- 3. ดีขึ้น เนื่องจาก .....

4. คุณภาพชีวิตด้านการงาน

4.1 ปัจจุบันท่านทำงานที่มีรายได้อยู่หรือไม่

1. ทำงาน

2. ไม่ได้ทำงาน

ท่านทำงานอาชีพอะไร	
☐ 1. เกษตรกรรม	☐ 5. ค้าขาย
☐ 2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 6. รับจ้าง/กรรมกร
☐ 3. ลูกจ้างเอกชน	☐ 7. แม่บ้าน
☐ 4. ประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก	☐ 8. อื่น ๆ (ระบุ) .....
ระยะเวลาในการทำงาน ..... ปี	

4.2 โปรดแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานในปัจจุบันของท่าน (นิสิต/นักศึกษา/ผู้เกษียณอายุ/แม่บ้านที่ไม่ได้รับค่าจ้าง/ผู้ไม่มีงานทำ ไม่ต้องสัมภาษณ์)

กรุณาให้คะแนนจาก 1 ถึง 5 โดยที่ 5 = ใ้มากที่สุด 4 = ใ้มาก 3 = ใ้ 2 = ใ้ไม่ใ้ 1 = ใ้ไม่ใ้ที่สุด

	คะแนน
1. ท่านอยากทำงาน/อาชีพที่ทำอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ	.....
2. ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในงาน/อาชีพ หรือจะมีโอกาสขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้นได้ในอนาคต	.....
3. ท่านรู้สึกภูมิใจในงาน/อาชีพของท่าน	.....
4. งาน/อาชีพของท่านมีความมั่นคงพอ	.....
5. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการทำงาน/อาชีพของท่าน	.....
6. สภาพแวดล้อมในการทำงาน/ประกอบอาชีพ ทำให้ท่านกระตือรือร้นในการทำงาน	.....
7. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี	.....
8. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน/อาชีพ	.....
9. โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตการทำงานมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10)	.....

4.3 คำถามข้อ 1-4 ข้างล่างนี้ สำหรับแม่บ้านที่ไม่ได้รับจ้าง (เน้นอาชีพแม่บ้านที่อยู่บ้าน โดยมีได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ)

1. ทุกวันนี้ท่านเป็นแม่บ้าน โดย

1. ทำงานบ้านเองทั้งหมด

2. ทำงานบ้านเองโดยมีผู้ช่วย

3. ดูแลการทำงานบ้านโดยไม่ได้ทำเองเลย

2. ท่านรู้สึกอย่างไรกับการเป็นแม่บ้าน

1. พอใจ

2. เฉย ๆ

3. เบื่อ

4. เบื่อมาก

3. ท่านมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านหรือไม่ อะไรบ้าง

1. ไม่มี

2. มี ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ↴

1. เป็นสมาชิกชมรมแม่บ้าน

2. เป็นสมาชิกสมาคมเพื่อการกุศล เช่น กาชาด

3. เป็นสมาชิกสมาคมสตรีและอื่น ๆ

4. เป็นสมาชิกชมรมกีฬา

5. เป็นสมาชิกชมรมทางศาสนา

6. เป็นสมาชิกชมรมอื่น ๆ เช่น ชมรมปลูกต้นไม้

4. ถ้าท่านเลือกได้ ท่านต้องการไปทำอาชีพอื่นหรือไม่

1. ไม่ต้องการ

2. ต้องการ ↴

1. ไปได้ จะไปประกอบอาชีพ.....

2. ไปไม่ได้ เพราะ .....

5. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด

5.1 ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยเล็กน้อยบ้างหรือไม่

1. ไม่เคย

2. เคย ประมาณ ..... ครั้ง

5.2 ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยต้องเข้ารักษาตัวอยู่ที่คลินิก หรือโรงพยาบาล บ้างหรือไม่

1. ไม่เคย

2. เคย ประมาณ ..... ครั้ง

5.3 ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

1. ไม่มี

2. มี (ระบุโรค) .....

5.4 ระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา ท่านเคยมีอาการเหล่านี้เป็นประจำหรือไม่

<u>อาการ</u>	<u>เคย</u>	<u>ไม่เคย</u>
1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ	.....	.....
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ	.....	.....
3. อยู่เฉย ๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา	.....	.....
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ได้	.....	.....
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ	.....	.....
6. เจ็บป่วยจนมีผลกระทบต่อการทำงานของ ท่าน	.....	.....
7. มักมีเรื่องก่อกวนใจ	.....	.....
8. รู้สึกหงุดหงิด และ โกรธง่าย	.....	.....

6. ลักษณะทั่วไปของครอบครัวของท่าน

6.1 บ้านที่อยู่เป็นของใคร

1. ของท่าน หรือคู่สมรส →

กำลังอยู่ในระยะเวลาเช่าซื้อหรือไม่

1. อยู่ เหลือระยะเวลาที่ผ่อน ..... ปี
2. ไม่อยู่

2. ของบิดา มารดา/ญาติ

3. บ้านพักข้าราชการ/พนักงาน

4. บ้านเช่า

5. อื่น ๆ (ระบุ) .....

6.2 บ้านที่ท่านอยู่ อยู่ในที่ดินของใคร

1. ของท่าน หรือคู่สมรส

2. ของบิดา มารดา/ญาติ

3.เช่าที่ดิน

4. อื่น ๆ (ระบุ) .....

6.3 จำนวนคนในบ้านทั้งหมด ..... คน (ไม่รวมคนรับใช้)

6.4 ท่านอยู่ในฐานะใดของครอบครัว

1. หัวหน้าครอบครัว

2. คู่สมรส

3. บุตร

4. ผู้อาศัย

6.5 สถานภาพสมรส

- 1. โสด
- 2. สมรส อยู่ด้วยกัน
- 3. สมรส ไม่ได้อยู่ด้วยกัน
- 4. หย่าร้าง/แยกกันอยู่
- 5. ม่าย

6.6 ถ้าท่านเดือดร้อนท่านพึ่งใครมากที่สุด (กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับแรก 1 = สำคัญมากที่สุด)

- 1. คู่สมรส
- 8. พึ่งตนเอง
- 2. ลูก
- 9.ญาติอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้
- 3. บิดา/มารดาของท่าน
- 10. เพื่อน
- 4. บิดา/มารดาของคู่สมรส
- 11. ผู้นำศาสนา
- 5. พี่น้อง (บิดาและมารดาเดียวกัน, บิดาหรือมารดาเดียวกัน)
- 12. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 6. ปู่ ย่า ตา ยาย
- 13. อื่น ๆ (ระบุ).....
- 7. ลุง ป้า น้า อา

7. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อครอบครัวของท่าน

ความคิดเห็น	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด/ ไม่เห็นด้วย
1. คนในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน	.....	.....	.....	.....
2. สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้ใจซึ่งกันและกัน	.....	.....	.....	.....
3. ท่านภูมิใจในครอบครัวของท่าน	.....	.....	.....	.....
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน	.....	.....	.....	.....
5. คนในครอบครัวของท่านปรึกษาหารือร่วมกัน	.....	.....	.....	.....
6. ท่านได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวของท่าน	.....	.....	.....	.....
7. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	.....	.....	.....	.....
8. ท่านมีความสำคัญต่อครอบครัวของท่าน	.....	.....	.....	.....
9. คนในครอบครัวของท่านมีความผูกพันต่อกัน	.....	.....	.....	.....
10. โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10)				

8. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองหรือไม่

1. ไม่เคยเลย 2. นาน ๆ ครั้ง
 3. ค่อนข้างบ่อย 4. ประจำ

2. ถ้าท่านติดตามข่าวสารการเมือง ท่านติดตามจากสื่อชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. หนังสือพิมพ์ 2. เพื่อนบ้าน 3. โทรทัศน์
 4. รายงานฉบับพิเศษ 5. วิทยุ 6. อินเทอร์เน็ต
 7. อื่น ๆ (ระบุ) .....

3. ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับคนใกล้ชิดมากน้อยเพียงใด

1. ไม่เคยแลกเปลี่ยน 2. เป็นบางครั้ง 3. ค่อนข้างบ่อย
 4. ประจำ 5. อื่น ๆ (ระบุ) .....

4. ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่

1. เป็น 2. ไม่ได้เป็น

5. ท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เช่น เลือก สจ./สข./สก./สท. หรือ สส./สว.) มากน้อยเพียงใด

1. ไม่เคยเลย 2. เป็นบางครั้ง 3. ค่อนข้างบ่อย
 4. ทุกครั้ง 5. อื่น ๆ (ระบุ) .....

6. ท่านคิดว่าการเมืองสามารถทำให้ประเทศพัฒนา/ดีขึ้น หรือไม่

1. ดีขึ้น 2. เหมือนเดิม 3. ไม่ดีขึ้น
 4. ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น 5. ไม่แน่ใจ

7. ท่านคิดว่าปัญหาหลักของการเมืองมีอะไรบ้าง

.....
.....

8. ท่านคิดว่าการเมืองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของท่าน หรือไม่

1. มี 2. ไม่มี 3. ไม่แน่ใจ 4. ไม่มีความเห็น/ไม่ทราบ

9. ท่านคิดว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไร (ระบุ)

.....
.....

ส่วนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่าง

1. อายุ ..... ปี

2. การศึกษา

1. ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6   2. ประถมศึกษาปีที่ 6   3. มัธยมศึกษาปีที่ 3
 4. มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.   5. อนุปริญญา หรือ ปวศ.   6. ปริญญาตรี
 7. สูงกว่าปริญญาตรี

3. รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน ..... บาท

4. รายได้ครัวเรือนต่อเดือน ..... บาท

5. รายจ่ายของครอบครัวของท่านเฉลี่ยต่อเดือน ..... บาท

6. ท่านมีเงินออม (เหลือจากค่าใช้จ่าย) หรือไม่

1. ไม่มี   2. มี

7. ท่านมีหนี้สินหรือไม่

1. ไม่มี   2. มี

1. หลักพัน   2. หลักหมื่น
 3. หลักแสน   4. หลักล้าน

8. หนี้สินในปัจจุบันของท่านมีอะไรบ้าง

1. ผ่อนชำระเช่าซื้อบ้าน   2. ผ่อนส่งรถยนต์
 3. อื่น ๆ (ระบุ) .....

9. ท่านมีภาระต้องเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้หรือไม่

1. ไม่มี   2. มี

1. บิดา   2. มารดา
 3. บุตร ..... คน อายุ ..... ปี
 4. อื่น ๆ (ระบุ) .....จำนวน ..... คน

10. สิ่งต่อไปนี้ท่านมีหรือไม่

	<u>จำนวน</u>		<u>จำนวน</u>
1. โทรทัศน์ (สี)	.....	13. โทรศัพท์บ้าน	.....
2. วิทยุ, เทป	.....	14. โทรศัพท์มือถือ	.....
3. สเตอริโอ	.....	15. คอมพิวเตอร์	.....
4. วีดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี	.....	16. กล้องถ่ายวีดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี	.....
5. ตู้เย็น	.....	17. กล้องถ่ายรูป (ฟิล์ม)	.....
6. เครื่องปรับอากาศ	.....	18. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล	.....
7. เครื่องซักผ้า	.....	19. เรือ	.....
8. เครื่องอบผ้า	.....	20. รถเก๋ง	.....
9. เต้าไมโครเวฟ	.....	21. รถปิคอัพ	.....
10. เต้าอบ	.....	22. รถจักรยานยนต์	.....
11. เครื่องล้างจาน	.....	23. รถจักรยาน	.....
12. เครื่องดูดฝุ่น	.....	24. อื่น ๆ (ระบุ)	.....

<p>สัมภาษณ์เสร็จเวลา .....</p> <p>ผู้สัมภาษณ์ .....</p> <p>วันที่สัมภาษณ์ .....</p> <p style="text-align: right;">ผู้ตรวจแบบสัมภาษณ์ .....</p>
--

ภาคผนวก ข

รายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง โครงการ คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2551

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
1.สมุทรปราการ	บางบ่อ	บางบ่อ	หมู่ 1	10	14,440	3,181
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 8	10		
		บางเพรียง	หมู่ 4	10	12,880	4,987
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		คลองนิมมยตรา	หมู่ 3	10	2,940	519
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		เป็ริง	หมู่ 7	10	4,246	1,140
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 6	10		
		บางพลีน้อย	หมู่ 1	10	8,839	2,184
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 6	10		
	พระประแดง	ตลาด	หมู่ 6	10	8,369	2,615
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 1	10		
		บางกระสอบ	หมู่ 7	10	2,401	468
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		บางกอบัว	หมู่ 6	10	7,319	2,401
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
		บางกะเจ้า	หมู่ 4	10	5,304	1,598
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 3	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
		บางน้ำผึ้ง	หมู่ 10	10	4,688	1,291
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
2. นครปฐม	นครชัยศรี	ขุนแก้ว	หมู่ 3	10	6,710	2,409
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
		จิวราย	หมู่ 3	10	2,912	621
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 6	10		
		บางแก้ว	หมู่ 4	10	3,471	907
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
		บางพระ	หมู่ 1	10	2,600	649
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 6	10		
		ศรีมหาโพธิ์	หมู่ 4	10	3,789	606
			หมู่ 7	10		
			หมู่ 2	10		
	บางเลน	คลองนกกระทุง	หมู่ 11	10	3,713	781
			หมู่ 6	10		
			หมู่ 4	10		
		ไทรงาม	หมู่ 6	10	5,302	1,198
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 3	10		
		บัวปากท่า	หมู่ 5	10	4,527	1,269
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 3	10		
		ไผ่หูช้าง	หมู่ 7	10	3,979	807

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 4	10		
		บางไทรป่า	หมู่ 6	10	4,090	831
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
3.สมุทรสาคร	กระทุ่มแบน	ดอนไก่ดี	หมู่ 1	10	2,940	519
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
		บางยาง	หมู่ 5	10	14,440	3,181
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 2	10		
		สวนหลวง	หมู่ 5	10	12,880	4,987
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 6	10		
		แคทราย	หมู่ 5	10	4,246	1,140
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 1	10		
		ท่าไม้	หมู่ 8	10	8,839	2,184
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
	บ้านแพ้ว	คลองตัน	หมู่ 3	10	4,914	928
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		บ้านแพ้ว	หมู่ 9	10	8,567	1,963
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 6	10		
		สวนส้ม	หมู่ 2	10	5,102	1,239
			หมู่ 3	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 6	10		
		หลักสอง	หมู่ 5	10	4,462	915
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
		อำแพง	หมู่ 5	10	4,624	1,049
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 2	10		
4.พระนครศรีอยุธยา	ผักไห่	กุฎี	หมู่ 4	10	2,418	545
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		ท่าดินแดง	หมู่ 2	10	2,009	531
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 1	10		
		นาคู	หมู่ 5	10	2,193	450
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 1	10		
		ลาดชิด	หมู่ 5	10	2,733	756
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 4	10		
		หน้าโคก	หมู่ 2	10	2,300	510
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 6	10		
	นครหลวง	คลองสะแก	หมู่ 2	10	2,204	532
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 1	10		
		บ้านซุง	หมู่ 6	10	3,416	989
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 3	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
		แม่ลา	หมู่ 2	10	3,576	1,364
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 7	10		
		บ่อโพรง	หมู่ 4	10	3,847	1,023
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 2	10		
		ปากจั่น	หมู่ 2	10	3,235	994
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
5.ชลบุรี	พานทอง	เกาะลอย	หมู่ 4	10	3,815	832
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 9	10		
		บางเก่า	หมู่ 3	10	3,296	1,333
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		พานทอง	หมู่ 10	10	4,106	1,535
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 9	10		
		มาบโป่ง	หมู่ 1	10	5,002	1,933
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 3	10		
		หน้าประตู	หมู่ 7	10	2,401	634
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 5	10		
	สัตหีบ	นาจอมเทียน	หมู่ 5	10	3,160	582
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 1	10		
		บางเสร่	หมู่ 9	10	7,310	2,695

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		พุดตาหลวง	หมู่ 5	10	19,866	*
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 7	10		
		สัตหีบ	หมู่ 8	10	51,685	19,432
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 3	10		
		แสมสาร	หมู่ 3	10	5,453	*
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
6.ราชบุรี	ปากท่อ	ดอนทราย	หมู่ 4	10	8,982	2,220
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		ทุ่งหลวง	หมู่ 1	10	12,648	*
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
		ปากท่อ	หมู่ 5	10	5,040	1,775
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		วังมะนาว	หมู่ 4	10	5,124	1,209
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 3	10		
		หนองกระทุ่ม	หมู่ 2	10	5,661	1,391
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
	โพธาราม	เขาชะงุ้ม	หมู่ 6	10	8,591	2,015
			หมู่ 1	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 3	10		
		คลองตากต	หมู่ 3	10	11,474	3,288
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		ดอนทราย	หมู่ 2	10	7,232	2,016
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 6	10		
		เตาปูน	หมู่ 5	10	6,073	1,631
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		หนองโพ	หมู่ 9	10	4,682	1,330
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 6	10		
7. เชียงใหม่	แม่แตง	จี้เหล็ก	หมู่ 4	10	7,046	2,644
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		บ้านเป้า	หมู่ 4	10	4,133	1,148
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		ป่าเป้า	หมู่ 2	10	4,664	1,281
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 6	10		
		แม่แตง	หมู่ 3	10	4,471	1,526
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		อินทนิล	หมู่ 18	10	3,775	1,682
			หมู่ 11	10		
			หมู่ 2	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
	จอมทอง	ช่วงเปา	หมู่ 2	10	5,564	2,012
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 5	10		
		บ้านหลวง	หมู่ 2	10	12,890	3,129
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 7	10		
		สบเตี๊ยะ	หมู่ 1	10	12,741	3,778
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 6	10		
		แม่สอย	หมู่ 11	10	8,779	2,477
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 3	10		
		คอยแก้ว	หมู่ 7	10	3,396	775
			หมู่ 6	10		
			หมู่ 1	10		
8.พิษณุโลก	บางระกำ	คุยม่วง	หมู่ 1	10	7,247	1,898
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
		ท่านางงาม	หมู่ 7	10	5,532	1,621
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		บางระกำ	หมู่ 7	10	16,267	3,719
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 2	10		
		พันเสา	หมู่ 3	10	6,104	1,623
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 6	10		
		หนองกุลา	หมู่ 17	10	14,171	2,686

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 10	10		
			หมู่ 5	10		
	วัดโบสถ์	คันไช้	หมู่ 3	10	5,862	1,824
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 5	10		
		ท่างาม	หมู่ 4	10	3,780	1,253
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		หินลาด	หมู่ 5	10	4,770	1,345
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 2	10		
		วัดโบสถ์	หมู่ 9	10	2,320	718
			หมู่ 6	10		
			หมู่ 8	10		
		บ้านยาง	หมู่ 3	10	6,506	1,780
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 7	10		
9.อุตรดิตถ์	ตรอน	ข่อยสูง	หมู่ 8	10	4,436	1,206
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 9	10		
		น้ำอ่าง	หมู่ 4	10	7,891	2,140
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		บ้านแก่ง	หมู่ 1	10	5,307	1,452
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 5	10		
		วังแดง	หมู่ 10	10	13,556	9,414
			หมู่ 8	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 2	10		
		หาดสองแคว	หมู่ 2	10	4,263	1,193
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
	ลับแล	ชัยชุมพล	หมู่ 5	10	8,341	2,725
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		ทุ่งยั้ง	หมู่ 10	10	4,610	1,545
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 8	10		
		ไผ่ล้อม	หมู่ 2	10	2,488	781
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 6	10		
		ฝายหลวง	หมู่ 10	10	9,471	2,417
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 8	10		
		แม่พูล	หมู่ 1	10	4,109	1,148
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
10. นครราชสีมา	อ.พระทองคำ	ทัพเรียง	หมู่ 1	10	11,565	2,917
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 8	10		
		พังเทียม	หมู่ 1	10	10,197	2,416
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 4	10		
		มาบกราด	หมู่ 6	10	4,706	1,134
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 8	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
		สระพระ	หมู่ 1	10	4,034	932
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 5	10		
		หนองหอย	หมู่ 1	10	7,642	1,825
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 6	10		
	สูงเนิน	กุดจิก	หมู่ 5	10	2,366	642
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		โคราช	หมู่ 5	10	2,765	579
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 1	10		
		โนนค่า	หมู่ 3	10	4,819	1,110
			หมู่ 6	10		
			หมู่ 5	10		
		มะเกลือเก่า	หมู่ 1	10	8,685	2,950
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 7	10		
		เสมา	หมู่ 2	10	9,330	2,148
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 7	10		
11.หนองคาย	ท่าบ่อ	โคกคอน	หมู่ 5	10	6,307	1,204
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 6	10		
		นาข่า	หมู่ 5	10	5,089	1,008
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
		น้ำโมง	หมู่ 3	10	6,467	1,359

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 6	10		
		บ้านเคื่อ	หมู่ 2	10	7,497	1,350
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 4	10		
		โพนสา	หมู่ 4	10	3,207	827
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
	โพนพิสัย	กุดบง	หมู่ 5	10	*	1,582
			หมู่ 6	10		
			หมู่ 8	10		
		จุมพล	หมู่ 4	10	19,820	4,348
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 6	10		
		ทุ่งหลวง	หมู่ 1	10	5,143	1,030
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 7	10		
		นาหน้า	หมู่ 15	10	11,188	2,726
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 12	10		
		เหล่าต่างคำ	หมู่ 3	10	6,326	1,551
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
12.อุบลราชธานี	ศรีเมืองใหม่	ดอนใหญ่	หมู่ 2	10	4,693	954
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
		ตะบ้าย	หมู่ 10	10	3,774	*
			หมู่ 8	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 6	10		
		ลาดควาย	หมู่ 2	10	4,369	*
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
		สงยาง	หมู่ 7	10	6,118	11,381
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 9	10		
		แก้งกอก	หมู่ 3	10	4,474	9,291
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 5	10		
	วารินชำราบ	คำขวาง	หมู่ 5	10	6,507	1,529
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		
		คูเมือง	หมู่ 4	10	7,353	1,727
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 6	10		
		ธาตุ	หมู่ 9	10	4,510	1,135
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 8	10		
		เมืองศรีโค	หมู่ 3	10	9,106	2,208
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 5	10		
		สระสมิง	หมู่ 13	10	7,832	1,223
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 9	10		
13.ชุมพร	ปะทิว	เขาไชยราช	หมู่ 4	10	4,593	1,456
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 6	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
		คอนยาง	หมู่ 1	10	4,314	1,202
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 5	10		
		ทะเลทรัพย์	หมู่ 7	10	6,192	1,691
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 9	10		
		ปากคลอง	หมู่ 1	10	4,321	1,333
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 5	10		
		สะพาน	หมู่ 10	10	5,574	1,882
			หมู่ 8	10		
			หมู่ 6	10		
	สวี	เขาค่าย	หมู่ 3	10	6,888	2,110
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 5	10		
		กรน	หมู่ 4	10	9,040	2,920
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 6	10		
		ท่าหิน	หมู่ 10	10	4,503	1,311
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 2	10		
		ด่านสวี	หมู่ 9	10	5,354	1,417
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 11	10		
		ทุ่งระยะ	หมู่ 4	10	6,589	1,803
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 5	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน	
14.นครศรีธรรมราช	ฉวาง	กะเบียด	หมู่ 2	10	3,964	964	
			หมู่ 3	10			
			หมู่ 5	10			
			ฉวาง	หมู่ 7	10	3,586	793
				หมู่ 2	10		
				หมู่ 4	10		
			ละอาย	หมู่ 3	10	9,649	2,304
				หมู่ 1	10		
				หมู่ 5	10		
			ไม้เรียง	หมู่ 1	10	5,354	1,450
				หมู่ 6	10		
				หมู่ 7	10		
			ไสหรั	หมู่ 8	10	7,062	1,775
				หมู่ 3	10		
				หมู่ 5	10		
		ร่อนพิบูลย์	ควนชุม	หมู่ 6	10	8,745	1,675
				หมู่ 1	10		
				หมู่ 3	10		
			รอนพิบูลย์	หมู่ 12	10	17,694	3,282
				หมู่ 6	10		
				หมู่ 10	10		
			เสาชง	หมู่ 2	10	11,435	2,764
				หมู่ 4	10		
				หมู่ 5	10		
			หินตก	หมู่ 9	10	10,271	2,537
				หมู่ 4	10		
				หมู่ 8	10		
			ควนพัง	หมู่ 3	10	13,217	2,335

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 2	10		
			หมู่ 6	10		
15.สตูล	ละงู	กำแพง	หมู่ 3	10	12,265	3,186
			หมู่ 6	10		
			หมู่ 9	10		
		เขาขาว	หมู่ 3	10	6,046	1,479
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 4	10		
		น้ำผุด	หมู่ 5	10	8,101	2,082
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 8	10		
		ปากน้ำ	หมู่ 2	10	9,763	2,383
			หมู่ 4	10		
			หมู่ 5	10		
		ละงู	หมู่ 12	10	21,005	4,595
			หมู่ 5	10		
			หมู่ 2	10		
	ทุ่งหว้า	ขอนกลาน	หมู่ 4	10	2,334	500
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 3	10		
		ทุ่งบุหลัง	หมู่ 5	10	2,214	429
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 3	10		
		ทุ่งหว้า	หมู่ 5	10	3,275	696
			หมู่ 3	10		
			หมู่ 8	10		
		นาทอน	หมู่ 4	10	6,239	1,300
			หมู่ 6	10		

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ตัวอย่าง	ประชากร	หลังคาเรือน
			หมู่ 8	10		
		ป่าแกบ่อหิน	หมู่ 5	10	3,745	1,068
			หมู่ 1	10		
			หมู่ 7	10		